psiko hayat

BİR ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ YAYINIDIR

İLKBAHAR 2018
YIL 9 • SAYI:18 • ÜCRETSİZDİR

www.psikohayat.com

Tüm Yönleriyle Beyin **Temelli Eğitim**

Abaküsten Yapay Zekâya **4000 Yıllık Dönüşüm**

3. Yüksek İnsani Değerler Ödülleri **Sahiplerini Buldu**

İnsan Olmak İçin İnsana Özgü Öğrenme

Duygusal Okuryazarlık Öğrenilir mi?

Psikiyatrinin 90 Yıllık Çınarı: **Prof. Dr. Özcan Köknel**

TEDxUskudarUniversity **Fikirleri Buluşturdu**

A'dan Z'ye **YKS**

Dünyaca Ünlü Beyin Cerrahı Prof. Dr. Madjid Samii'ye Üsküdar Üniversitesi'nden Fahri Doktora

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

NP Tıp Merkezi
FENERYOLU - ETİLER

TERCiHiN SAĞLIK OLSUN

NP FENERYOLU TIP MERKEZİ

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Merkezi
Erişkin Psikiyatri Polikliniği
Çocuk ve Ergen Psikiyatri Polikliniği
Dil, Konuşma Terapisi Polikliniği
Kulak Burun Boğaz Polikliniği

NP ETİLER TIP MERKEZİ

Ergoterapi ve Duyu Bütünleme Kliniği
Çocuk ve Ergen Psikiyatri Polikliniği
Erişkin Psikiyatri Polikliniği

NP İSTANBUL Beyin Hastanesi
www.ider.org

www.nptipmerkezi.com

nptipmerkezi NPİSTANBULBeyinHastanesi

Feneryolu Tıp Merkezi Tel: 0216 418 15 00 Etiler Tıp Merkezi Tel: 0212 270 12 92

Editör'den

İnsana ve değerlere sahip çıkmak...

Merhaba,

Üsküdar Üniversitesi'nin gelenekselleştirerek bu yıl üçüncü kez düzenlediği "Yüksek İnsani Değerler Ödülleri"; adaletten vefaya, cesaretten şefkat ve merhamete kadar birbirinden önemli 24 altın değer vurgusu ile 'ödül enflasyonu' yaşanan ülkemizin bu bağlamdaki kanayan yarasına adeta merhem oluyor. Bugüne kadar pek çok değerli kişi ve kurum, bu önemli ödüle layık görüldü. O isimlerden birisi de yakın zamanda ebediyete intikal eden Prof. Dr. Agop Kotoğyan'dı. Namı diğer "Kolsuz Agop"un başarılarla dolu örnek yaşamını birçoğumuz vefatının ardından gazete sayfalarındaki hayat hikayesiyle öğrendi. Oysaki 2016 yılında ilki gerçekleştirilen Yüksek İnsani Değerler Ödülü'nü almış, gelecek nesillere rol model olmasıyla daha hayattayken değeri bilinmişti.

Bu yıl ödül verilen isimler arasındaki Psikiyatri alanının duayen ismi Prof. Dr. Özcan Köknel'in duygu dolu sözleri ise hala kulaklarımızda. Özcan Hoca, unutulmaktan yakınarak "Üsküdar Üniversitesi'nin beni böylesine değerli bir ödülle hatırlaması 90'ıncı yaş günümü kutlayacağım şu günlerde çok anlamlı oldu" dedi ve Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan'a şükranlarını iletti. Türkiye'nin gerçek insani değer sahiplerine hak ettikleri saygı ve hürmeti böylesine anlamlı bir organizasyonla sunmanın gururunu yaşıyoruz. Özcan Hoca, çok arzu etmesine rağmen törenimize katılamadı. Ancak ödül takdimi için ziyaretine gittiğimizde kendisi ile Psiko Hayat için uzun bir söyleşi gerçekleştirdik. Keyifle okuyacağınızı umuyoruz.

***

Dergimizin son sayısının dosya konusu "Beyin Temelli Eğitim" kavramı. Bilim Dünyası, bu konudaki araştırmalarına her geçen gün bir yenisini eklerken, ortaya çıkan sonuçlar beynin kıvrımlarında yeni keşifleri de beraberinde getiriyor. Aynı zamanda NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Nöroloji Uzmanı olan Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, "Beyin Temelli Eğitim" konusunda bizlere ışık tutacak yepyeni bilgiler paylaştı. Prof. Dr. Sultan Tarlacı da "Sağ Beyine Yönelik Eğitim"in önemine vurgu yaparak, modern eğitimin bu konudaki ihmaliyle ortaya çıkan olumsuzluklara dikkat çekti. Bilim insanları beyinle ilgili yeni bilgilere ulaştıkça, mevcut eğitim metotlarına yönelik reform ihtiyacı da giderek artıyor. Eğitim politikalarına yön verenler, bilimin sesine kulak vermeli ve ihtiyaç duyulan revizyonları bir an önce hayata geçirmeli.

***

Üniversiteye girişte yine yeni bir sistem ile karşı karşıyayız. Uzmanların adaylara tavsiyesi, sistemdeki değişikliklerden çok çalışmaya odaklanmaları yönünde. Elbette sınavlara en iyi şekilde hazırlanmaktan taviz vermemek gerekli. Ancak yeni adıyla Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) ile ilgili değişiklikleri de iyi bilmekte fayda var. Psiko Hayat olarak YKS'ye dair tüm merak edilenleri sizler için araştırdık. Uzm. Psk. Dan. Ece Tözeniş'in yorumlarıyla A'dan Z'ye yeni sınav sistemini içeren dosyamız, özellikle bu yıl sınava girecek adaylar için rehber niteliğinde olacak.

***

Dünyaca ünlü TED Talks organizasyonunun lokal bazdaki markası olan TEDx'e, Üsküdar Üniversitesi de ev sahipliği yapmaya başladı. TEDxUskudarUniversity'nin 16 Şubat'taki ilk etkinliği birbirinden önemli konu ve konuşmacılarla adından sıkça söz ettirdi, etmeye de devam ediyor. Bu ve daha birçok ilgi çekici konuya ilişkin haber ve içerik, Psiko Hayat'ın 18. sayısında siz değerli okuyucularımızla buluşmayı bekliyor. Yeni sayıda birbirinden ilginç dosya, haber ve özel röportajlarda görüşmek dileğiyle...

Sevgiyle kalın
Tahsin AKSU

psiko hayat

Yayıncı
Üsküdar Üniversitesi

Sahibi
Üsküdar Üniversitesi adına
A. Furkan Tarhan

Genel Yayın Yönetmeni
Tahsin Aksu

Genel Koordinatör
Uğur Canbolat

Yazı İşleri Müdürü
Şaban Özdemir

Editör
Fatma Özten

Fotoğraf Editörü
Mehmet Yaman

Danışma Kurulu
Nevzat Tarhan, Oğuz Tanrıdağ, Mehmet Zelka, Sevil Atasoy,
Hüsnü Erkmen, Nazife Güngör, Nesrin Dilbaz, M. Emin Ceylan,
Mithat Baydur, Besti Üstün, Tayfun Uzbay, Oğuz Karamustafalıoğlu,
Selma Doğan, Boray Erdinç, Semra Baripoğlu, Yıldız Burkovik

Bilgi İşlem
Hakan Özdemir

Katkıda Bulunanlar
Nevzat Tarhan, Oğuz Tanrıdağ, Sultan Tarlacı, Sinan Canan, Sırrı Akbaba, Türker
Tekin Ergüzel, Emel Sarı Gökten, Abulfez Süleymanov, Yıldız Erdoğanoğlu
Üsküdar Haber Ajansı (ÜHA)

Yayına Hazırlayan
koro fikir ajansı
Kuzguncuk Mah. Yapraklı Çınar Sok. No:9 Kuzguncuk,
Üsküdar / İSTANBUL Tel: 0216 342 22 00
www.korofikirajansi.com

Basım Yeri
Armoninüans Görsel Sanatlar A.Ş.
Yukarıdudullu, Bostancı Yolu Cad. Keyap Çarşı B- 1 Blk. N. 24
Ümraniye / İstanbul
Tel: 0216 540 36 11 (pbx) Fax: 0216 540 42 72 www.armoninuans.com

Yayın Türü
Süreli yayın. 3 ayda bir yayınlanır, ücretsiz dağıtılır.

Yönetim Yeri
Altunizade Mah. Haluk Türksoy Sk. No: 14
PK: 34662 Üsküdar / İstanbul / Türkiye

Bilgi Hattı
0216 418 15 00 - 0216 633 06 33
0212 270 12 92 - 0212 400 22 22

Web
www.epsikiyatri.com www.npistanbul.com www.ider.org
www.noropsikiyatri.com www.psikohayat.com
www.uskudar.edu.tr

e-posta
yayin@uskudar.edu.tr

içindekiler

6
Duygusal Okuryazarlık Öğrenilir Mi?

8
Sağ Beyine Yönelik Eğitim

46 Sonsuzluk Teorisi

4 Beyin Temelli Eğitim
6 Duygusal Okuryazarlık Öğrenilir mi?
8 Sağ Beyine Yönelik Eğitim
12 İnsan Olmak İçin İnsana Özgü Öğrenme
18 3. Yüksek İnsani Değerler Ödülleri Sahiplerini Buldu
22 Toplum Nasıl Öğrenir?
26 Abaküsten Yapay Zekaya 4000 Yıllık Dönüşüm
29 Özgül Öğrenme Bozukluğu
32 Atası Vikingler: Stockholm, İsveç
34 Kim Demiş Öğrenmenin Yaşı Yok Diye?
35 Yabancı Dil Öğrenmek Neden Zor?
38 A'dan Z'ye YKS (Röportaj)
40 Psikiyatrinin 90 Yıllık Çınarı: Prof. Dr. Özcan Köknel (Röportaj)
46 Sonsuzluk Teorisi
49 Dans Hem Bedeni Hem Beyini İyileştiriyor
50 TEDxUskudarUniversity, Fikirleri Buluşturdu
53 Dünyaca Ünlü Beyin Cerrahı Prof. Dr. Madjid Samii'ye Üsküdar Üniversitesi'nden Fahri Doktora
55 Prof. Dr. Tayfun Uzbay, Beynin Görünmeyen Yüzünü Yazdı
56 Kadirşinas Üsküdar

Beyin temelli **eğitim**

Beyin araştırmalarının sonuçlarının kısa zamanda herkesi ilgilendirir hale gelmesi, beyinle ilgili yeni kavramların ortaya çıkmasına yol açtı. Şimdi, geçmişte hiç sözü geçmeyen beyin sağlığı kavramı yaşam biçimimize ekleniyor. "Beyin Temelli Eğitim Kavramı", bu nedenle yeni bir kavramdır ve henüz bir çoğumuz tarafından bilinmemektedir. Bu kavramın ortaya çıkmasındaki en büyük etken beyin araştırmaları ve bu araştırmaların sonuçlarının herkesi ilgilendiren boyutlarıdır.

Prof. Dr. Oğuz TANRIDAĞ
Üsküdar Üniversitesi Nörobilim Anabilim Dalı Başkanı

Günümüzde beyin araştırmalarının yaygınlaşmasıyla beyin sadece biyolojinin ve tıbbın malı olmaktan çıkmaktadır. Artık nörobilim, bir edebiyat eleştirmeninin söylediği gibi, geçmişten beri üzerine giydiği koyu renkli takım elbiseyi çıkartarak onun yerine gündelik, rahat bir elbise giymektedir. Bu saptama yapılırken verilen örnek, popüler beyin edebiyatının ortaya çıkmasında ilk örneklerden olan nörolog yazar Oliver Sacks'ın *Karısını Şapka Sanan Adam* kitabıydı. Kitaptaki hikâyelerden biri olan *Karısını Şapka Sanan Adam*'daki kahramanın kendisi de doktordur ve geçirdiği bir beyin damar hastalığı sonucu nesneleri tanıyabildiği halde karısının yüzü dahil insan yüzlerini tanıyamaz hale gelir. Kitap basılmadan önce nörolojide bile çok az kişinin haberdar olduğu prosopagnozi (Eski Yunanca prosopon yüz bilgisi, agnozi ise tanıyamama anlamındadır) adıyla bilinen bir durum, kitap yaygınlaştıktan sonra herkesin sahip olduğu bir bilgi haline gelmişti. Bunun gibi örneklerin artmasıyla nörobilim, sadece kendisiyle uğraşan profesyonellerin işi olmaktan çıkıyor ve beyinle ilgili şeyleri merak eden herkesin bilgisi haline geliyordu.

Beyin araştırmalarının sonuçlarının kısa zamanda herkesi ilgilendirir hale gelmesi, beyinle ilgili yeni kavramların ortaya çıkmasına yol açtı. Şimdi, geçmişte hiç sözü geçmeyen beyin sağlığı kavramı yaşam biçimimize ekleniyor. Örneğin, beyne yararlı ve zararlı maddeler, artık sporla, beslenmeyle, yaşlanmayla en son da eğitimle ilgili olarak bilinir hale gelmeye başladı.

"Beyin Temelli Eğitim" kavramı, bu nedenle yeni bir kavramdır ve henüz bir çoğumuz tarafından bilinmemektedir. Bu kavramın ortaya çıkmasındaki en büyük etken beyin araştırmaları ve bu araştırmaların sonuçlarının herkesi ilgilendiren boyutlarıdır. Bir soru sorarak konuya girelim: Eğitim denince hemen aklımıza gelen nedir? Eğitimde rol alan paydaşlar olarak genel anlamda bir eğitmen ve eğitilen olduğuna, bunlarsız eğitimden söz edilemeyeceğine göre bu ikisini bir araya getiren neyse

eğitim denince akla o gelmelidir. Bu da eğitmenin eğitilene verdiği eğitim sırasında eğitilende gerçekleşen öğrenmedir. Beyin Temelli Eğitim, işte, bu kavram üzerine, daha açık bir ifadeyle, öğrenmenin beyinde hangi yollardan gerçekleştiğine dair prensipler üzerine yapılanır.

Beyin araştırmaları eğitimin nasıl olması konusunda neler diyor?

Beyin Temelli Öğrenme Modeli: 7 Beyin Gerçeğine Bağlı 7 Kural

1. Öğrenmenin yaşı yoktur düşüncesi yanlıştır. Öğrenmenin yaşı vardır.
2. Eğitim çocuğun çevresinde en fazla duyduğu dil üzerinden yapılmalıdır.
3. Eğitim sadece sözel değil görsel de olmalıdır.
4. Eğitim tek bir zekâ kavramı (IQ) üzerinden değil çoklu zekâ kavramı üzerinden yapılmalıdır.
5. Eğitim zihin teorisi gözetilerek yapılmalıdır.
6. Eğitim ayna nöron gerçeğine göre yapılmalıdır.
7. Eğitim haz uyandırıcı ve ödüllendirici yoldan yapılmalıdır.

1. Öğrenmenin yaşı yoktur düşüncesi yanlıştır. Öğrenmenin yaşı vardır.

Çünkü beynin yapı ve bağlantıları ortalama 40 yaşından sonra zayıflamaya başlar. Bununla birlikte öğrenme de zayıflar. Bunamaların çocukluk ve gençlik yaşlarında değil 40'lı yaşlardan sonra görülmeye başlaması bu nedenledir.

2. Eğitim çocuğun çevresinde en fazla duyduğu dil üzerinden yapılmalıdır.

Çünkü çocuk beyni doğumdan sonra yaklaşık on ay etrafında en fazla duyduğu seslere yönelik istatistik tutarak konuşmayı öğrenir. Bu dönem içinde farklı dillere yönelik olarak tutulan ses istatistikleri konuşmanın gecikmesine ya da kekemeliğe neden olabilir. (En azından ilk iki yıl çocuğun farklı dil seslerine ve gramerlerine maruz bırakılmaması önerilmektedir.)

3. Eğitim sadece sözel değil aynı zamanda görsel olmalıdır.

Çünkü insan beyninin sol yarısı daha çok sözel, sağ yarısı ise daha çok görsel öğrenme yeteneklerine sahiptir. Beynin iki yarısı arasındaki bağlantılar bu yetenekleri bütünleştirdiği için sözel öğrenme görsel öğrenmeyle, görsel öğrenme de sözel öğrenmeyle beyinde bir bütün olarak algılanır.

4. Eğitim tek bir zekâ kavramı (IQ) üzerinden değil çoklu zekâ kavramı üzerinden yapılmalıdır.

Çünkü beynin sağı ve solu farklı zekâ kapasitelerine sahiptir. Beynin sol yarısı daha çok sözel ve mantıksal zekâlarda, sağ yarısı ise daha çok duygusal ve görsel zekâlarda daha iyi çalışır. Bu nedenle her çocuğun genetik temelde farklı tür bir zekâ kapasitesi vardır. Tekli zekâ üzerinden yapılan değerlendirmeler kaba değerlendirmelerdir.

5. Eğitim zihin teorisi gözetilerek yapılmalıdır.

Zihin Teorisi, insanların, karşısındakilerin niyetini anlamasına olanak tanıyan doğal bir özelliğidir. Her çocuk doğuştan bu yeteneğe sahip doğal bir psikologdur.

6. Eğitim ayna nöron gerçeğine göre yapılmalıdır.

Ayna nöronlar beyinde sözel öğrenmeden önce faaliyete geçen, görülenlerin taklit ve kopyalama üzerinden öğrenilmesini sağlayan nöronlardır. Dört yaşında nota bilmeyen bir çocuğun Mozart ve Chopin gibi bestecilerin zor eserlerini çalabilmesi öğretmenin parmak hareketlerini kopyalayan ayna nöronlar sayesindedir.

7. Eğitim haz uyandırıcı ve ödüllendirici yoldan yapılmalıdır.

Çünkü insan beynindeki en güçlü sistemlerden biri haz ve ödül sistemidir. Bu sistemi uyarmayan eğitimler öğrenmeyi yavaşlatır, zevksiz hale getirir ve çocuğun kişisel yoldan bilgiye ulaşmasını amaç dışına çıkarır.

Beyin Temelli Eğitim kavramı, amacı ve kapsamı bilinmeyen, öğrencileri robotlarla karşı karşıya bırakarak onlarda duygusal zekânın gelişmesini engelleyen bir eğitim kavramı olmayıp insan beyninin özelliklerine göre, insan insana eğitim temelinde ortaya konulmuş eğitimin kavramıdır.

Duygusal okuryazarlık **öğrenilir mi?**

Duygularımızı tanımak, duygularımızın sorumluluğunu almak, duygu-düşünce ayırımını yapabilmek, karar verirken duyguları dikkate almak, başkalarının duygularını anlayabilmek, kızgınlığımızı enerjiye dönüştürebilmek, özetle hem kendimizin hem de başkalarının duygularını okuyabilmek, anlayabilmek, mutluluğumuz ve başarımız için kullanabilmek... Bunları başarmak için psikolog olmaya gerek yok; farkında olmak yeterlidir.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan
Üsküdar Üniversitesi Rektörü-Psikiyatrist

"Deli gibi araba sürüyorsun" demek yerine "Korkuyorum" diyebiliyor musun? "Beni kızdırıyorsun" yerine "Kızıyorum" diyebiliyor musun?
Karar verirken "Böyle yaparsam kendimi nasıl hissedeceğim" diyor musun? Öfkelendiğin zaman "Beni öfkelendiren düşünce hangisi, hangi ilkem bozuldu" diyebiliyor musun? "Kızmıyorum, seni anlamaya çalışıyorum" diyebiliyor musun? Başkalarını alt etmek yerine başkalarının olumlu yönlerini geliştirmeye öncelik verebiliyor musun? Başkalarına nasihat etmek yerine onlara örnek olabiliyor musun? Başkalarını denetlemek yerine onları anlamaya çalışıyor musun?

Başkalarını düzeltmek yerine onlarda düzelmesi gereken şeye ihtiyaç hissettirmeye çalışıyor musun? Başkalarını değiştirmek yerine önce kendinden başlayabiliyor musun? Bunları yapabiliyorsan duygusal okuryazarlığı başarıyorsun demektir.

Duyguların katmanları

Duyguları genel mânâda iki türlü tasnif edebiliriz. Bunlardan birincisi, hem insanlarda hem de diğer canlılarda bulunan yemek, içmek, barınmak, cinsellik, saldırganlık, korku gibi genetik eğilimimiz olan temel duygulardır. Diğeri ise sevgi, nefret, umut, güven gibi sadece âdemoğluna ait olanlardır. Esas duygulara yaklaşımla diğerlerine yaklaşım birbirinden farklıdır.
İnsanî duyguları renklere benzetebiliriz. Bir resim nasıl çeşitli renklerin değişik oranlarda karışımı ile ortaya çıkıyorsa, insanı da duygusal çeşnisi meydana getirir. Renklerin armonisini oluşturan sınıflandırma gibi hisler de katmanlara ayrılır. Yani ana, ara, nötr renklerden her birinin bir duygumuza karşılık geldiğini düşünebiliriz. Ana renkler kırmızı, mavi ve sarı; ara renkler yeşil, turuncu ve mor; tarafsız (nötr) renkler ise, beyaz, siyah ve gridir. Bu renklerden bazılarının duygularımızdan bir ya da birkaçını remzettiğini varsayabiliriz.

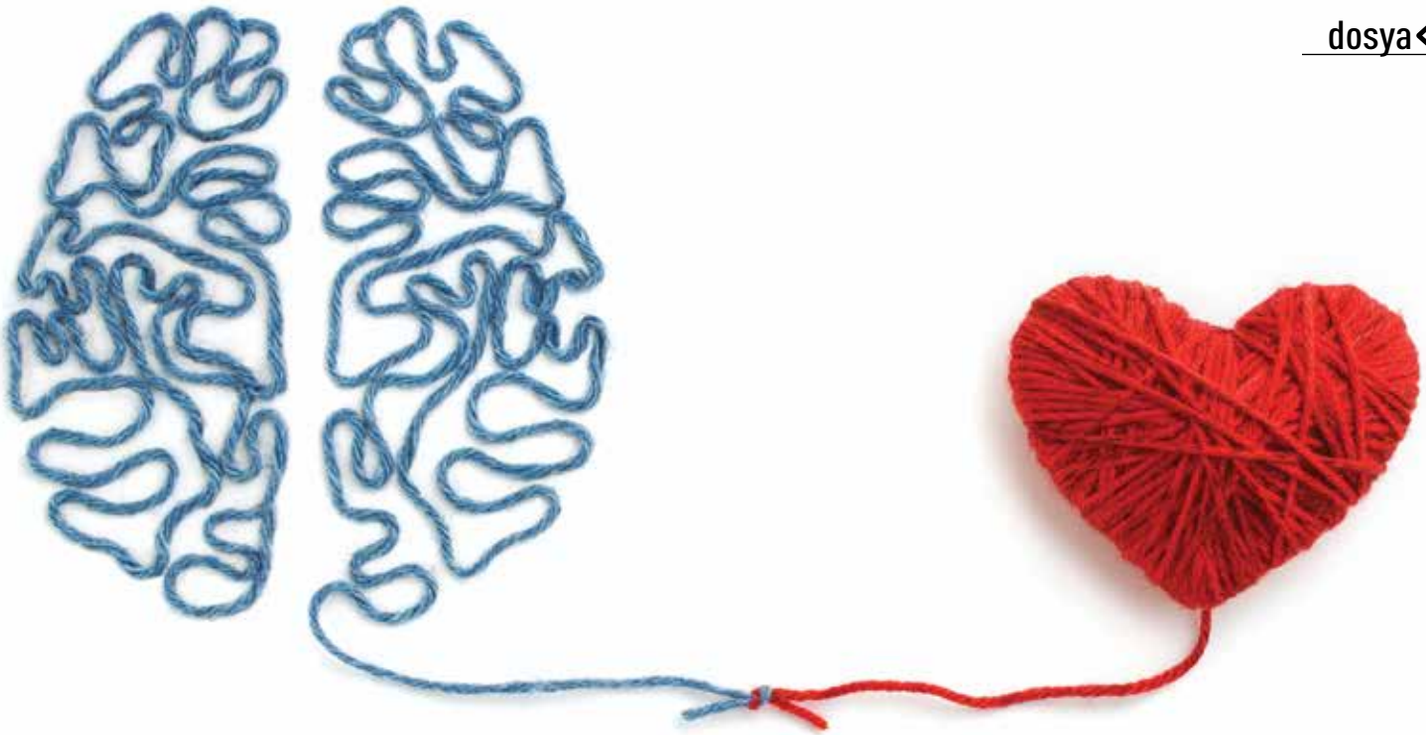

Kadınlar ve duygular

Kadınlar duygularını doğru şekilde kullanır ve denetlemeyi başarırlarsa, bu onları çekim merkezi haline getirir. Ayrıca duyguların beden diliyle ifadesi alımlılığı artırır. Tabii bu cinsel cazibeden ziyade duygusal çekim olacaktır. Cinsellik, duyguların katmanlarından sadece bir tanesidir.

Sevgi kahramanlığı

Sevginin ağırlığını en fazla hissettirdiği duygu güven, en az hissettirdiği ise korkudur. Sevgiyi bir tahterevalliye benzetirsek, ağırlık güven tarafında olduğu zaman korku, korku tarafında olduğu zaman da güven aşağıdadır. Bu sebeple, korku içinde olan bir insana sevgi vermek ondaki güven duygusunu artırır. Eğer korkunun içinde öfke varsa saldırganlık gelişir. Eğer üzüntü varsa, kaçınma ve düşmanlık ortaya çıkar. Sevgi umut, iyimserlik ve kabul edilmeyle birleştiğinde dostluk oluşur. Yani korku düşmanlığı, güven de dostluğu ortaya çıkarır. İnsanın hayata bakışında ve sosyal ilişkilerinde etkili olan şey, dostluk ya da düşmanlık hislerinin değişkenliğidir. Umut, güven ve üzüntü bir arada olursa, acıma duygusu ve empati meydana gelir. Bunun neticesinde kişi karşı tarafa şefkat beslemeye başlar ki; bu da dostluğu artırıcı bir etkiye sahiptir.

Nefret; korku, üzüntü, öfke ve tiksinti karışımı bir histir. Nefrette bencillik ve kıskançlık varsa, sonuçta saldırganlık ortaya çıkar. Nefret, korku ve tükenme ile birlikte hissedilirse kaçınma oluşur. Bu sebeple pek çok olumsuz duygunun kaynağı olan korku mutlaka kontrol edilmelidir.

"Eşim beni sevmiyor"

Duygusal baskınlığın cinsiyet kimliğini dikkate alarak, kadınla erkek arasında ayrıma tâbi tutulmasının ne derece doğru olduğu tartışılsa da, kadınların emotional (duygusal) bakımdan doğuştan şanslı olduklarını söyleyebiliriz.
Bu konuda kadını erkeğe üstün kılan şey, beyninin duygulardan sorumlu alanının yani sağ tarafının daha çok çalışma eğiliminde olmasıdır. Ancak bu durum bir riski de beraberinde taşır. Hissî yoğunluğu fazla olan kadının sevgi ihtiyacı da erkeğe nispeten iki, üç misli fazladır. Ancak kadının duygu yoğunluğunun fazla olması onun akıllı olmadığı anlamına gelmez.
Aile terapilerinde kadınların en büyük şikâyetleri, eşlerinin kendilerini sevmedikleri üzerinedir. Bu yakınmayı doğuran husus, kadınların sevgi taleplerinin fazlalığına karşın erkeklerin böyle bir talebin farkına varamamalarıdır.
Sevgi gibi güven ve korkuyu da baskın şekilde yaşayan kadının, korku karşısındaki direnci zayıftır. Ayrıca sevgi potansiyellerinin yüksek olması, kadınları tehlikelere karşı duyarlı kılar.

Ancak bütün bunlarla birlikte iki cins arasında duygusal açıdan tam bir genelleme yapmak mümkün değildir. Hisleri bir erkeğinki gibi zayıf işleyen kadınların varlığı ile bir kadın kadar duygusal olan erkeklerin varlığı da göz ardı edilemez. Bu durum sevginin yoğunluğu ile ilgilidir.

Duyguların formülü

İnsana özgü en temel his, sevgidir. Duygular sevgiden doğar ve onun ölçüsüne göre şekillenirler. Bu his diğer bütün renkleri içinde barındıran beyazla sembolize edilir. Beyazdan sonra ona en yakın olan kırmızı, güveni temsil eder. Kırmızı aynı zamanda insana dinamizm ve canlılık katar. Pembe, yani beyaza yakın kırmızı da, sevgiyi çağrıştırır. Denilebilir ki; sevinç, umut ve güven birleştiği zaman sevginin temelini oluştururlar. Sarı, öfkenin rengidir. İnsanın hiddetlendiği zaman sararması bu çağrışımı doğurur. Turuncu, güven ile sevgi karışımını ifade eder. Yeşil, korku ile sevginin bileşimini yani huşuyu anlatır. Mavi renk, sınırsızlık ve sorumsuzluğun sembolüdür. Bu sebeple mavi, merak ve hayret duygusuyla özdeşleşir. Fakat nefreti ve üzüntüyü en çok çağrıştıran renkler de mavinin tonlarıdır. Özellikle mavinin siyahla karışımından oluşan mor, üzüntüyü, hayal kırıklığını ve nefreti anlatır.

Duygularımızın farkına varabilmek, doğuştan gelen bir özellikten çok, geliştirilmesi gereken bir beceridir. Sizin duygusal varlığınızı kabul etmeyen çevreden uzak durmak da sizin en doğal hakkınızdır.

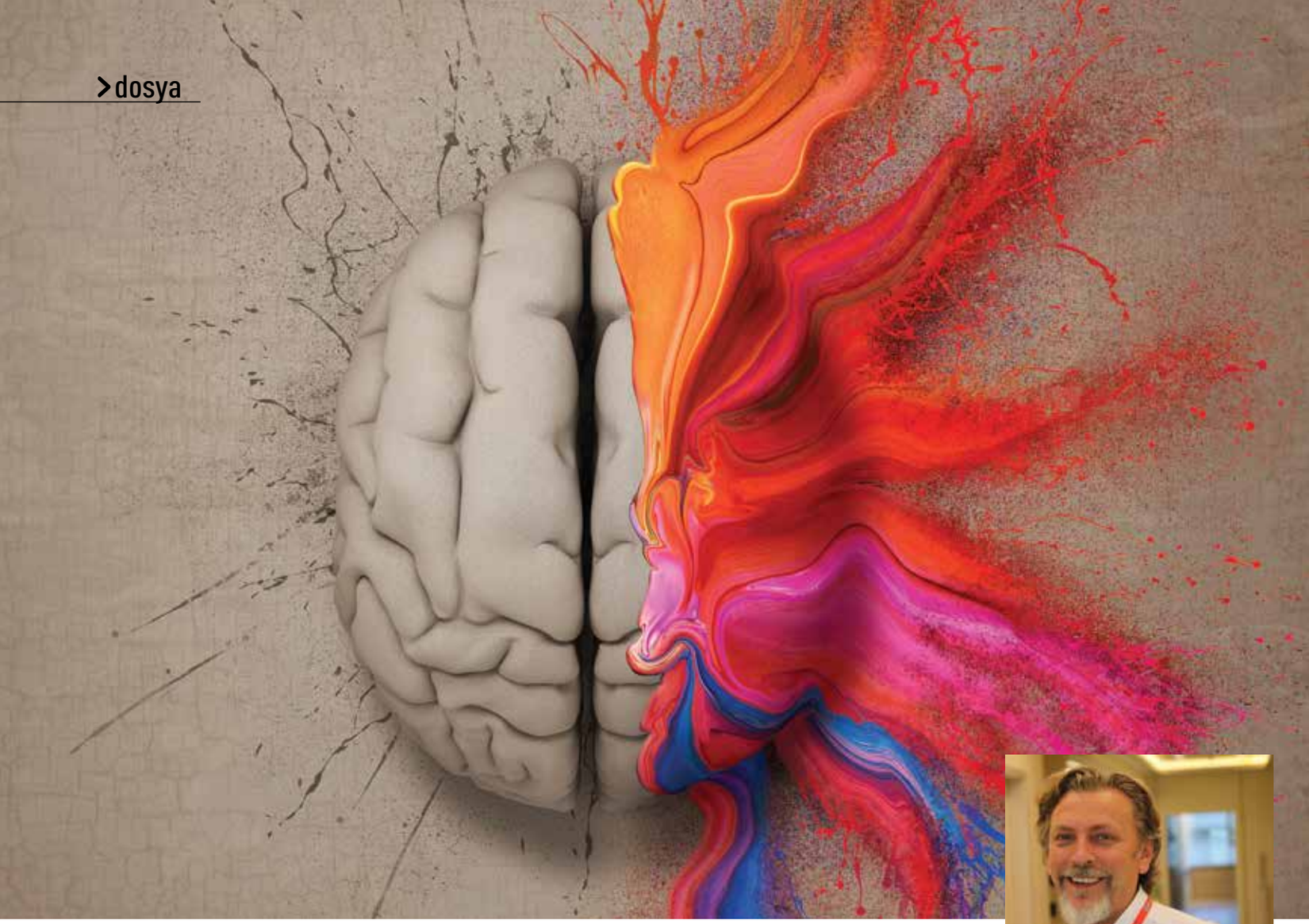

Prof. Dr. Sultan Tarlacı
NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Nöroloji Uzmanı

Sağ beyine yönelik eğitim

Sol beyin yarı küresi sözlü, sağ beyin yarı küresiyse sözsüz iletişim sağlamaktadır. Bilim ve (modern) eğitim, zekânın sözsüz kısmını hep ihmal etmiştir. Sağ beyin yarısını ihmal etmenin sonuçlarını sadece daha az sanatçı veya yaratıcı ruhlu insan olması olarak düşünmemek gerekir. Kişisel düzeydeki sağ beynin ihmal edilmesi uzun vadeli olarak ailenin, grupların, cemaatlerin ve toplumun sağ beyninin ihmal edilmesi demektir. Toplumsal olarak bakıldığında ise ihmalin sonucu sadece sol beyin egemen zihniyetli bir toplum demektir.

"Gelişen topraklara çok şey borçluyum
Besleyen hayatlara daha çok
Ama en çok aklımın iki yönünü
Bana veren Tanrı'ya
İyi ve kötü üzerine çok tefekkür ettim
Güneşin altındaki inançlar üzerine
Ama en çok aklıma bir yön değil
İki yön veren Tanrı üzerine
Gömleksiz ya da ayakkabısız kalabilirim
Dostsuz, tütünsüz ya da ekmeksiz
Aklımın iki yönünü
Bir anlığına bile
Kaybetmek yerine..."

Rudyard Kipling

Sol beyin yarı küresi sözlü, sağ beyin yarı küresiyse sözsüz iletişim sağlamaktadır. Bilim ve (modern) eğitim, zekânın sözsüz kısmını hep ihmal etmiştir. Okullarda da sağ beyin yarı küresine zenci muamelesi yapılmakta ve ihmal edilmektedir. Eğitim sistemimizin çoğu didaktik, sözel, sayısal, rasyonel, mantıksal zincirleri ardışık dizen sol yarı küreyi yetiştirmek üzere tasarlanmıştır. Önce yapılması gerekeni yapmak, sonra bir adım daha atmak, ardından bir adım daha ve sonuca ulaşmayı öğreniriz. Eğitim sıralıdır. Önce okunur, yazılır ve aritmetik işler yapılır. Bu durumda öğrencilerin önemli bir kısmının beyinlerinin yarısının eğitim sisteminde ihmal edildiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Sanatçı ve hayalci sağ beyin çoğu okulda eğitilmeden kaybolup gidiyor. Kısa süreli sanat ve yaratıcı yazım dersleri dışında sağ beyinle ilgilenen pek olmuyor.

Ama hayal gücü, görselleştirme, algısal veya mekânsal beceri, yaratıcılık, sezgi, icat yeteneği çoğu okulda sıradan dersler olarak işlenmektedir. Kültürümüz de sol beyin becerilerini ödüllendirmekte ve çok güçlü motivasyonlar sağlamaktadır. Sağ beyin yeteneklerinin çoğu kaybolup gitmektedir.

Sol beyin, dilsiz masum sağ beyni tu kaka yapmıştır

Sağ beyin yarısını ihmal etmenin sonuçlarını sadece daha az sanatçı veya yaratıcı ruhlu insan olması olarak düşünmemek gerekir. Kişisel düzeydeki sağ beynin ihmal edilmesi uzun vadeli olarak ailenin, grupların, cemaatlerin ve toplumun sağ beyninin ihmal edilmesi demektir. Toplumsal olarak bakıldığında ise ihmalin sonucu sadece sol beyin egemen zihniyetli bir toplum demektir. Sol beynin daha önceden uzun uzun ele aldığımız olumsuzluklarının topluma egemen olması da demektir. Ben-öteki ayrımı, başkasını önemsememek, varlığını fazla görmek, sınırlarının çok keskin olması demektir.

Sağ ve sol yaşamımızın her yerindedir. Günlük dilde, dinde, siyasette ve içimizde. Sağı genelde hep kötülemişiz ve bunu dilsel ifadelerin içine de yerleştirmişiz. İşin ilginç tarafı da şudur. Dil sol beynin ürünüdür ve sol beyin dili kullanmakta ustadır. Sol beyin, dilsiz masum sağ beyni ürettiği kelime ve kavramlarla tu kaka yapmıştır. Yani geri kalan beyin yarısını kötüleyen olumsuzlayan da sol beyin yarı küresinin bizzat kendisidir. İnsanın sol beynindeki düşünce sistemi, bölerek sınıflamaya eğilimlidir: yüksek-alçak, ön-arka, zamansal-uzaysal, analitik-holistik, dilsel-görsel, sağ-sol, seri-paralel. Bütün bu bölerek sınıflamayı yapan kafatasınızın içindeki sol beyin yarı kürenizdir. Sağ beyin ise masumluğu ve sessiz dilsizliği içerisinde tarihten gelen süreçle buna karşı koyacak kelime bile üretememiştir.

Sağ beyin yarı küremizi eğitebilir miyiz?

Sağ beyin yarı küremizi eğitebilir veya onu solun önüne

SOL BEYİN BECERİSİ	SAĞ BEYİN BECERİSİ VE TAVSİYE OLUNAN
Sözeldir. İsimlendirmek, tarif etmek ve tanımlamak için kelimeler kullanır.	Sözel değildir. Algıları işleme tabi tutmak için sözel olmayan kavramlar kullanır.
Analitiktir. Her şeyi adım adım, basamaklı ve parçalı olarak hesaplar.	Sentetiktir. Bütünleri oluşturmak için nesneleri bir anda ve bütün olarak algılar.
Semboliktir. Bir şeyi temsil etmesi için sembolleri kullanır.	Hakikidir. Nesneleri oldukları gibi algılar ve şimdiki halleri ile görür.
Özetler. Bir bilgi parçasını alıp bütünü temsil edecek şekilde kullanır.	Analojiktir. Nesneler arasındaki benzerlikleri görür, mataforik ilişkileri anlar.
Zamana bağımlıdır. Konuları art arda sıralayarak zamana bağımlı çalışır.	Zamandan bağımsızdır. Zaman mefhumu yoktur.
Rasyoneldir. Mantık ve gerekçelere dayalı sonuçlar çıkarır.	Rasyonel değildir. Mantık veya gerçek temele gerek duymaz, yargıyı bekletme isteği vardır.
Dijitaldir. Hesaplamalarda semboller kullanır.	Mekânsaldır ve nesnelerin ilişkili yerlerini bir araya getirir. Bütünü görür.
Mantıklıdır. Mantık sırası ve zinciri oluşturur. Bir şeyin başka bir şeye nasıl yol açtığı ve ardışık ilişkiler zincirini kurar.	Sezgiseldir. İçgüdüler, tamamlanmamış adımlar, atlama ve zıplama ile sonuç çıkarımları ve kavrayış sıçramaları yapar.
Doğrusaldır. Bağlantılı fikirler diziler veya zincirler halinde düşünülürler ve zamanda ileriye doğru sıralama yapar. Yakınsak sonuçlara ulaşılır.	Bütünseldir. Her şeyi bir defada görür. Genel modelleri ve yapıları algılar. Çoğunlukla ıraksak sonuçlar çıkarır.

çıkarabilir miyiz? Bunun için eğitimlerde görselliğe ağırlık verilmelidir, hem öğrenirken hem öğretirken. Haritalar, grafikler, çizgi filmler ve video filmler gibi görsellerle öğrenme sağlanabilir. Böylece çocuklar yeni kavramları sağ beyinleri görselliğinde öğrenmiş olurlar. Bunun yanında öğrenmeye mizah eklemek de sağ beyni uyarır. Mizahın yanında öğrenmeye eklenmiş özellikle olumlu duygular da kalıcılığı artırır ve sağ beyni öğrenmede öne çıkarır. Sebep-sonuç ilişkilerinde alt alta yazmak yerine, grafik ve çizimlerle anlatım yapılmalıdır. Bu şekilde benzer nedenler arasında görsel etkiyle çağrışım sağlanabilir. Farklı öğeler arası mecazlar ve benzeşimler kullanılabilir. Bu öğrenmeyi geleceğe taşır. Eğitimlerinde, kendi sınırları dışına çıkmaya çocuklar teşvik edilmeli ve sınırlandırılmalarından kaçınılmalıdır. Sadece yazarak değil, deney yaparak, canlandırarak, senaryo yazarak öğrenmeye imkân verilmelidir. Öğrencilerin gerçek dünyayı keşfetmeleri teşvik edilmelidir.

Mekânsal, ilişkisel, bütünsel eğitimin önemi

Bütün öğretmenler genelde eğitimde bir sorun olduğunu anlamaktadırlar. Ancak sorunun kaynağı konusunda farklı açıklamalar var: Mesela, bakan her değiştiğinde eğitim sistemi değişiyor ve çocuklar alışamıyor, eğitmenler alışamıyor; çocuklar oyun oynayamıyor, çok ödev veriliyor; eğitim politikaları, hükümetin beceriksizliği gibi. Bütün bunlar ve daha fazlası okullardaki eğitim sorununun bir parçası olabilir (ve muhtemelen bu söylemleri de sol beyin kendini saklamak için üretmiştir!) ama en önemli sorun tüm eğitim sisteminin sol beyin yarı küresine yönelik olması ve sağ beyin yarı küresi için öylesine araya bir şeylerin serpiştirilmiş olmasıdır. Günümüz okullarında ihmal edilen mekânsal, ilişkisel, bütünsel eğitimdir. Bunun beyinsel karşılığı da unutulan sağ beyin yarı küresidir. Eğitimde amaç beynin her iki yarı küresini de eğitip, insanı bir bütün olarak hazırlamak ve sorunlar karşısında hem sağ hem de sol beyin yarıküresi kontrolünde, işe yarar çözümü en kısa sürede kişiye sunmasını sağlamaktır.

Gözlem yoluyla öğrenme yeteneği birkaç yüz milyon yıldır vardır

Okulların eğitimine önem verdiği ve öğretmenin en geniş aracı olan dil, insan evrim tarihinde en fazla 2 milyon yıllık bir evrim içerisindedir ve dil nispeten yeni eklenen bir iletişim aracısıdır. Buna karşılık gözlem yoluyla öğrenme yeteneği birkaç yüz milyon yıldır süregelmektedir. Buradan çıkarılacak sonuç, sadece sözel öğretime odaklanan bir öğretmenin, çok daha eski ve son derece etkili öğrenme kanallarını yok saymasıdır. Gözlemleyerek öğrenme, daha önceki ayna sinir hücreleri kısımlarında da yazdığım gibi sezgiseldir ve doğrudan aracısız algılatır. Gözlemleyerek öğretmeyi eğitim sisteminde kullanmak son derece etkili bir yöntem olacaktır. Örneğin, okulda basit bir matematiksel denklem çözmek beden becerisi ile ilgili gözükmez. Bir denklem çözümünde bir insanın uygulayacağı gösterim ne işe yarayabilir diye düşünebilirsiniz. 2x+12=14 denkleminde x'in değerinin ne olduğunun çalışıldığını düşünelim:

2x+12=14
2x=14-12
x=(14-12)/2
x=2/2
x =1

Matematiksel olarak bu çözüm doğrudur. Buna rağmen bir öğretmen değişik biçimlerde 12'yi alıp, = işaretini diğer tarafa koyup, önüne büyük bir eksi işareti koyabilir. Matematiksel işlemlerde "alıp koyma" onları daha sezgisel, görsel ve hareketsel işleme dönüştürür. Toplama ve çıkarma kavramı soyut resimlerle anlatılabilir. Bu durumda bile bedensel bir gösterimin üzerine eklenmesi veya desteklenmesi ciddi yararlar sağlayacaktır. Beynin temel özelliklerinden birisi bir eylemi görerek veya işiterek sanki o eylemi biz gerçekleştiriyormuşuz gibi etkinleşmesidir. Beyin çevrede gördüklerinin benzerini yapar. Benzerini yapmak, beyin için harika bir öğrenme tekniğidir.[1] Genelde bizim eğitim sistemimizde görsel ve hareketsel olarak gösterilmez, soyut hayal gücü kullanılarak anlatılır: Bir kâsede 3 küp şeker var ve dışarıdan alıp 2 şeker daha ilave ediyorsunuz. Burada yapılması gereken öğretmenlerin gerçekten eline kâse ve şekerleri alarak yapmalarıdır. Bu şekilde hem görsel hem de hareketsel öğrenme, gözleyen öğrenciye öğretilmiş olur. Birçok öğretmen bu tür uygulamaların önemini bilse de eğitimde bir politika olarak uygulanmalıdır.

Sağ beyin kelimeler kullanmaz, hayal eder ve sadece çizer

Dil ile çok çaba sarf etmeden başkalarının akıllarına tohumlar atabiliriz. Basit cümleler milyonları galeyana getirebilir, öldürebilir veya kurtarabilir. Dil diğer canlılara bakıldığında insanı benzersiz kılan iletişim becerilerinden biridir. Sağ beyin yarı küremiz sözel değildir, sessizdir ve kelimeleri yoktur. Algıları işleme tabi tutmak için sözel olmayan kavramlar kullanır. Resim yapmak için en uygun tarafımızdır. Kelimeleri ertelediğimizde daha güzel ve başarılı resimler yapar duruma geliriz. Normal şartlarda bir resim yapmanız istendiğinde önce kelimeleri ve nesneleri düşünür, sonra da nesneleri resim çerçevesine yerleştiririz.

Bu aslında sıradan bir çizimdir ve dışarıdan çizmek gibi bir şeydir. Kelimelerden ve nesnelerden öncelenen bir resim tamamen konuşan sol beynin ürünüdür. Esnek olmayan çizgiler içerir ve dışarıdan yaptırılan bir resim gibidir. Oysa sağ beyin kelimeler kullanmaz, hayal eder ve sadece çizer. Çizdikten sonra ise nesnelere adlar verir. Eğer çizerken önce kelime ve nesneleri düşünüp sonra çiziyorsanız, sol beyin yarınızın çizimi kontrol ettiğini anlamanız hiç de zor olmayacaktır. Sol beynin gevezeliği içinde sezgisel ve sanatsal bir resim çıkarmak çok zordur. Sağ beyinle çizilen içten gelen, sezgisel ve kelimesiz/nesnesiz çizimler bir süre sonra elbette tanımlanmak için dillendirilmelidir. Bunun için de elbette sol beynin geveze tarafını kullanmaya gerek duyarız. Sözsüz olan dışavurum aynı zamanda bilinçaltının da bir göstergesidir. Bir öğrenci sınıfında zaten hem öğretmen hem de öğrenciler sık sık konuşuyor ve öğretmenden de arada "Sessiz olalım çocuklar... Susun!" gibi uyarılar geliyor ise o sınıfta zaten hâkim olan çocuklarla öğretmenin sol beyin yarı küreleridir. Sağ beynin egemen olduğu bir sınıfta ilk göze çarpan "sessizliktir". Sessiz sınıfa baktığımızda ek olarak öğrencilerin yaptıkları işe yoğunlaştıkları, dikkatlerini verdikleri, yaptıklarından emin oldukları, uyanık ve memnun olduklarını görebilirsiniz.

LİSANSÜSTÜNDE DE AKLINDA NE VARSA, "Üsküdar"da!

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI
- Klinik Psikoloji (Tezli)
- Medya ve Kültürel Çalışmalar (Tezli-Tezsiz)
- Nöropazarlama (Tezli-Tezsiz)
- Uygulamalı Psikoloji (Tezli-Tezsiz)
- Yeni Medya ve Gazetecilik (Tezli-Tezsiz)

DOKTORA PROGRAMI
- Psikoloji

TASAVVUF ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
- Tasavvuf Kültürü ve Edebiyatı (Tezli-Tezsiz)

BAĞIMLILIK VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI
- Adli Bilimler
  - Adli Bilişim ve Dijital Deliller (Tezli-Tezsiz)
  - Adli Genetik (Tezli-Tezsiz)
  - Adli Hemşirelik/Ebelik (Tezli-Tezsiz)
  - Adli Kimya (Tezli-Tezsiz)
  - Adli Moleküler Biyoloji (Tezli-Tezsiz)
  - Adli Psikoloji ve Davranış Delilleri (Tezli-Tezsiz)
  - Adli Toksikoloji (Tezli-Tezsiz)
  - Olay Yeri İnceleme ve Kriminalistik (Tezli-Tezsiz)
  - Suç Önleme ve Analizi (Tezli-Tezsiz)

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI
- Bağımlılık Danışmanlığı ve Rehabilitasyon (Tezli-Tezsiz)
- Çocuk Gelişimi (Tezli-Tezsiz)
- Dil ve Konuşma Terapisi (Tezli)
- Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Tezli)
- Hemşirelik
  - Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (Tezli-Tezsiz)
  - İç Hastalıkları Hemşireliği (Tezli-Tezsiz)
  - Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (Tezli-Tezsiz)
  - Psikiyatri Hemşireliği (Tezli-Tezsiz)
  - Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği (Tezsiz)
- İş Sağlığı ve Güvenliği (Tezli-Tezsiz)
- Nörobilim (Tezli-Tezsiz)
- Sağlık Yönetimi (Tezli-Tezsiz)
- Sosyal Hizmet (Tezli-Tezsiz)

DOKTORA PROGRAMLARI
- Dil ve Konuşma Terapisi
- Hemşirelik
- Moleküler Nörobilim
- Sağlık Yönetimi

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI
- Biyomühendislik (Tezli-Tezsiz)
- Moleküler Biyoloji (Tezli-Tezsiz)

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL 2011

Hayat Tercihtir

uskudar.edu.tr

uskudaruniversitesi | uskudaruni | YouTube uskudaruniversitesi | uskudaruni

İnsan olmak için **insana özgü öğrenme**

İnsanın akıl, irade, bilinç, sezgi, iç görü ve kavrama gibi diğer canlılardan ayıran kendine özgü çok sayıda niteliği vardır.

Prof. Dr. Sırrı AKBABA
Üsküdar Üniversitesi Psikoloji Bölüm Başkanı

20. yüzyıl bilim anlayışında, insanın objektif yanları öne çıkarılarak, insana ait üstün nitelikleri göz ardı edilmiştir. Bu anlayışın bir sonucu olarak insanın tanınma şekli, onun en objektif yanı olan gözlenebilen bedeni özellikleriyle sınırlı kalmıştır. Bu nedenledir ki "sübjektif" yanı diye isimlendirilen bize göre insanı insan yapan nitelikleri ise hak ettikleri şekilde açıklanamamıştır. Bununla birlikte yine aynı yüzyılda insanın sadece kendisine özgü olan akıl, irade ve bilinci göz ardı edilerek daha çok akıldışı yanı üzerinden teoriler kurulmaya çalışılmıştır.

İnsan, hem bitkiye hem de hayvana ait özelliklere sahip olması yanında kendine özgü niteliklere de sahiptir. Bitkide var olan beslenme ve üreme hem hayvanda hem de insanda mevcuttur. Hayvanda var olan koşullanma yoluyla öğrenme ve duyu organları aracılığıyla tanıma gibi düşük düzeydeki öğrenme türleri insanda da mevcuttur. İnsan hayvanda bulunan özelliklerle sınırlı değildir. Onun kendine özgü çok sayıda nitelikleri vardır. Bu niteliklerin başında akıl, irade, bilinç, sezgi, iç görü ve kavrama gelmektedir. İnsan, hem bilen hem de bildiklerini de bilen bir varlıktır. Bilişi, meta bilişe yükselten insan, kavrama yoluyla öğrendiklerini de inanç ve ideoloji gibi daha üst düzey zihinsel organizasyonlara dönüştürebilmektedir.

İnsanda bulunan akıl beyinden, zihni süreçler nöronlardan, kavrama şartlanmadan, eğitim öğrenmeden farklı ve üstün niteliklerdir. Bu gerçek, akıl sahibi her insan tarafından kabul edilmektedir. Ne var ki inkâr edilemeyen bu gerçeğe rağmen her şeyi madde ile açıklama hatasına düşmüş olan bilim çalışanları, insanı sadece bedeni ile açıklama yöntemini seçerek, bitki ve hayvan ile eşit düzeyde olduğu yanlış çıkarıma ulaşmışlardır. Tabiidir ki yanlış yöntem yanlış bulguya götürecektir.

Beyin insan bedenindeki organlardan biri olup, her organın kendine özgü işlevleri olduğu gibi onun da kendine özgü işlevleri vardır. Diğer organlara olan üstün yanlarını sıralamak

İnsan, hem bilen hem de bildiklerini de bilen bir varlıktır. Bilişi, meta bilişe yükselten insan, kavrama yoluyla öğrendiklerini de inanç ve ideoloji gibi daha üst düzey zihinsel organizasyonlara dönüştürebilmektedir.

mümkün olabilir. Birçok bilim, insandaki organları üstünlük konusunda yarıştırmanın yanlış olduğunu söyler. Ancak beyinden de üstün akıl vardır: Muhakeme, akıl yürütme, geçmiş, an ve geleceği bir bütün halinde değerlendirme, sezgi, dünya görüşü ya da hayat felsefesi, inanç ve ideoloji gibi insana özgü nitelikleri sadece beyin, nöronlar ya da bedenin tümü ile açıklamaya kalkışmak daha işin başlangıcında yanlış yöntemi seçmek demektir.

Gerek insan beynini gerekse psikolojisini iyi bilme çabasında olan Adler, Perls gibi psikoterapistler, insanın hem objektif hem de sübjektif yanlarının incelenmesi ve bu iki yanın birleştirilmesi ya da ahenkli bir bütünlük içerisinde ele alınması sayesinde onu daha doğru tanıyabileceğimizi vurgulamışlardır.

İnsan, hayvanın da sahip olduğu koşullanmalarla öğrenme gerçekleştirebilmektedir. Pavlov ve Skinner başta olmak üzere birçok davranışçı ekol mensupları koşullanma hakkında yeterli bilgiler vermişlerdir. Koşullanma yoluyla öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini anlamak ve anlatmak oldukça kolaydır. Çünkü bu öğrenme kuramı, gözlenebilir uyarıcı-tepki bağı üzerinden açıklanmaktadır. Birçok öğrenme teorisi içerisinde sadece koşullanma yoluyla insan öğrenmesini açıklamak, insanı hayvana indirgemek olur. Bu nedenle, hayvandan bağımsız olarak insanın özüne uygun öğrenmesini, incelemek için sosyal öğrenme ve kavrama yoluyla öğrenme teorilerini açıklamak gerekmektedir.
Bandura'nın öncülüğünü yaptığı Sosyal öğrenme kuramı, gözlem yoluyla model alarak öğrenmedir. Bu kuramda duyu organları öncelendiği için bir bakıma hayvan öğrenmesi ile benzerlik göstermektedir, ancak insan, bu yolla öğrenirken duyu organını tek başına yeterli görmemekte ona zihnini de katmaktadır. Örneğin çocuk gözlediği bir yetişkini tanır, hayvan da sahibini tanır. Bunların her ikisi de sadece tanıma düzeyinde gerçekleşen bir öğrenme için eşittir. Çünkü tanıma, öğrenilenin bellekte yer alan en düşük düzeyidir. Ancak çocuk gözlediği yetişkini model alabilmesi için yetişkinin onun gözünde önemli ve değerli bir konumda olması gerekmektedir. Aksi halde model alma yoluyla öğrenme gerçekleşememektedir. İşte tam da bu noktada insan, hayvandan farklı bir öğrenme gerçekleştirmektedir. Öğrenmenin gerçekleşmesi için zorunlu ön koşul olan gözlediğine "önem ve değer verme", sadece duyu organlarıyla ve koşullanmalarla açıklanamamaktadır. Çünkü "önem ve değer verme" insan zihninin üstün bir ürünüdür. İnsanın model alma yoluyla öğrenmesinin birçok türü vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Direkt model alma: Öğrenen modelin davranışını gözler ve taklit eder. Çocuk öğretmenini bu yolla taklit eder. Papağanda çıkarılan sesi taklit eder.

Sentez edilerek model alma: Öğrenen, gözlediği davranışlardan yeni sentezlere ulaşarak öğrenir. İcatlar tarihi süreç içerisinde senteze ulaşarak daha ileri ve yeni bir icat şeklinde ortaya çıkar.

Sembolik modelleme: Sanal dünyadaki modellerin gözlenerek gerçek dünyaya uyarlanması yoluyla öğrenme gerçekleştirilir. Okunan kitap kahramanlarıyla kurulan özdeşim gibi.

Soyutlama: Öğrenenin, sergilenen davranışların altındaki sistemi keşfetmesidir. Matematik işlemlerinin çözümüne bu yolla ulaşılır.

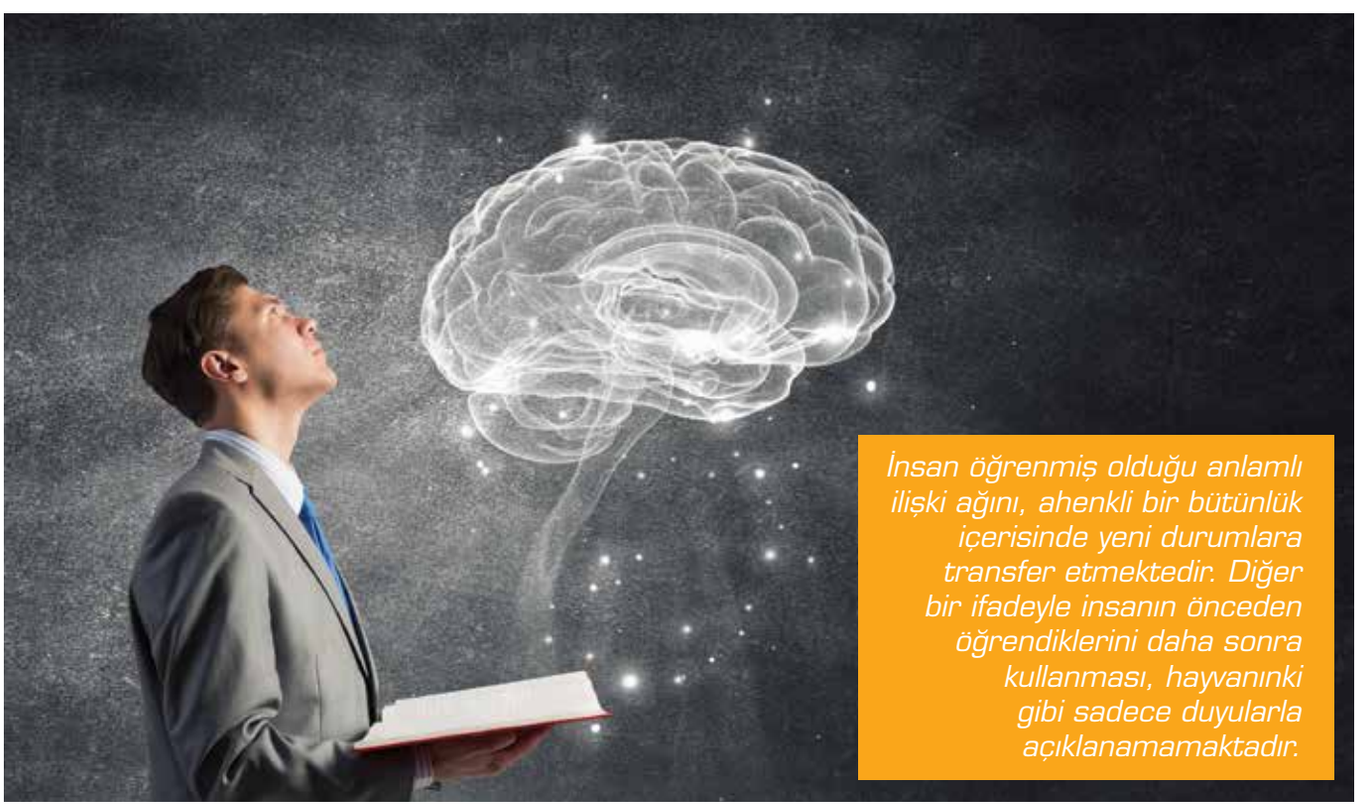

İnsan öğrenmiş olduğu anlamlı ilişki ağını, ahenkli bir bütünlük içerisinde yeni durumlara transfer etmektedir. Diğer bir ifadeyle insanın önceden öğrendiklerini daha sonra kullanması, hayvanınki gibi sadece duyularla açıklanamamaktadır.

Yukarıdaki model alma türlerinden sadece direkt model almada hayvanlarla insanlar aynı öğrenmeyi gerçekleştiriyorlar. Onun dışındaki model alma türlerinin tümü insana özgü öğrenmelerdendir. Hayvan; sentezleme, sembolleştirme ve soyutlama gücüne sahip olmadığı için bu yollarla öğrenme gerçekleştirememektedir.

Bir diğer insana özgü üst düzey öğrenme, ani kavrama yoluyla meydana gelmektedir. Bu öğrenmeye sezgi ya da iç görü yoluyla öğrenme de denilmektedir. Ani kavrama yoluyla öğrenme, saniyeden bile çok küçük bir zaman diliminde algıda meydana gelen bir değişim sonucunda zihinde oluşan bir öğrenmedir. "Bir öğrenci aritmetik problemi veya bulmaca üzerinde hiç ilerleme kaydetmeden çalıştığında daha sonra çözüm şekli aniden zihninde oluşur. Gestaltçılara göre bu sezgi veya kavrama yoluyla öğrenmedir". Bu öğrenme kuramını, maymunlarla yaptığı deneylerle Köhler savunmuştur. Hayvanlar üzerinde çalışıldığı için önce duyular üzerinden açıklama yapılmış ve şu üç basamakta öğrenmenin gerçekleştiği ifade edilmiştir:

1. İçinde bulunulan durumun toptan görülmesi,
2. Bütünü oluşturan parçalar arasında anlamlı bağların kurulması,
3. Gestaltın zihinde aniden oluşması.

Bu üç maddeden ilki duyu organları ile açıklanabilmektedir. Ancak 2. ve 3. maddelerin, daha çok zihnin birer ürünü olduğu dikkatlerden kaçmamaktadır. Bu nedenle açıklanırken duyu organlarından ziyade "anlamlı bağ kurma" "gestalt" gibi zihinsel fonksiyonları çağrıştıran kavramlar kullanılmıştır. Nitekim bu öğrenme teorisi de Bilişsel (cognitive) Öğrenme Yaklaşımı olarak bilinmektedir. Kısacası Ani Kavrama yoluyla öğrenme teorisi, koşullanma yoluyla öğrenmeler de olduğu gibi sadece duyu organları aracılığıyla kurulan uyarıcı ve tepki bağı üzerinden açıklanamaz. Nitekim kavrama, zihnin bir fonksiyonudur, zihinsel süreçler vasıtasıyla açıklanabilir ki; bu durumda da hayvan zihni ile insan zihninin birbirinden farklı olduğu bilinci ile hareket edilmelidir.

Kavrama yoluyla öğrenmenin beş temel niteliği vardır:

1. Zekâ: Daha zeki olanlar problematik durum içerisindeki ilişkileri daha kolay sezebilirler.
2. Tecrübe: Daha tecrübeli olanlar problemi daha çabuk kavrayabilir ve sezebilirler.
3. Ortam ya da uyarıcı alanı düzeni: Algı alanına giren uyarıcıların kavranması daha kolaydır.
4. Hipotez: Yapılan sınama-yanılmalar bilinçli olarak kurulan hipotezlerdir.
5. Transpozisyon: İki durum arasında uyarıcılar bakımından benzerlik olmasa da;
birinci durumda sezilmiş olan ilişkiler eğer uygulanabilir ise yeni probleme transpoze edilebilir.

Yukarıdaki kavrama yoluyla öğrenmeye ait beş nitelik dikkatlice incelendiğinde sırasıyla aşağıdaki bulgulara ulaşılabilir:

1. Zekâ, duyu organlarından bağımsızdır. O halde öğrenme duyu organlarından

Çocuk gözlediği yetişkini model alabilmesi için yetişkinin onun gözünde önemli ve değerli bir konumda olması gerekmektedir. Aksi halde model alma yoluyla öğrenme gerçekleşememektedir.

Ani kavrama yoluyla öğrenme, saniyeden bile çok küçük bir zaman diliminde algıda meydana gelen bir değişim sonucunda zihinde oluşan bir öğrenmedir.

ziyade zihnin en önemli birimi olan zekâ ile açıklanmalıdır. İnsan zekâsı hayvan zekâsından yüksek olduğu için, insan öğrenmesini hayvan öğrenmesinden hareketle açıklayamayız.
2. Büyük oranda çevreye bağlı olan tecrübe, zekâdan bağımsız değildir. Tecrübe bir ders çıkarmadır. Tabiidir ki insan, deneyimlediklerinden hayvana oranla daha çok ders çıkarabilmektedir. Bu nedenle davranışçıların fazlaca önemsedikleri çevre üzerinden öğrenme açıklaması yetersiz kalmaktadır. Bir bütün olarak içsel faktörler dikkate alınmadan öğrenenin maruz kaldığı uyarıcı ve sergilediği tepkilerle, diğer bir ifadeyle sadece gözlenebilirler ile öğrenme açıklanamaz.
3. Öğrenme, öğrenenden kaynaklı hem iç hem de öğrenen haricindeki dış faktörlerden etkilenmektedir. Bu nedenle öğrencinin güdülenmişliği (motivasyonu) gibi istekliliği yanında, öğrendiği materyalin bir grup halinde algılanabilmesini kolaylaştıran ortamda sunulması da öğrenmenin oluşumu için gereklidir. Uyarıcı alanı düzensiz olduğunda öğrenmeyi zorlaştırdığı bilinmektedir. Bununla birlikte uyarıcı alanı ne kadar düzenli olursa olsun, içsel bir faktör olan herhangi bir sebepten dolayı öğrenmeye olan isteksizlik öğrenmenin gerçekleşmesine engel olmaktadır. Kısacası tek başına dış çevre ile öğrenme açıklanamamaktadır.
4. İnsan bilinçli bir varlıktır. İnsan nadiren bilinçsizce davranabilmektedir, ancak daha çok bilinci ile tanınan bir varlıktır. İç görü, sezgi ya da kavrama gibi bilinçli bir öğrenme gerçekleştirirken insanın yaptığı her bir denemesi birer hipotez test etme işidir. Kısacası koşullanma yoluyla yapılan öğrenmeler hariç, öğrenme bilinçsizce yapılan bir iş değildir.
5. İnsan, papağan gibi öğrendiğini uyarıcısını gördüğünde taklit eden bir varlık değildir. İnsan öğrenmiş olduğu anlamlı ilişki ağını, ahenkli bir bütünlük içerisinde yeni durumlara transfer etmektedir. Diğer bir ifadeyle insanın önceden öğrendiklerini daha sonra kullanması, hayvanınki gibi sadece duyularla açıklanamamaktadır.

İnsan öğrenmesinin gerek hayvan öğrenmesinden farklı olduğu gerekse sadece bedeni ve bedenindeki duyu organları ve beyin gibi organlarla açıklanamayacağı yukarıda kısaca anlatılmaya çalışıldı.

Terbiye kavramının unutulması

İnsana özgü olan öğrenme sonucunda eğitilme işi de diğer varlıklarda gözleyemediğimiz üst düzey bir zihinsel yapılanmadır. Eğitimin birçok tanımı yapılmıştır. Eğitimin eski dilimizde adı terbiyedir. Nitekim Milli Eğitim Bakanlığımızda da Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı diye ders kitapları ve eğitimden sorumlu bir birimimiz mevcuttur. Terbiye adı kurumlarımızda yaşatılsa da aşağıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere uygulamada adının gereği hakkıyla yerine getirilememektedir. Aşağıdaki örnekler eğitim

Okullar doğru öğrenme yolları ile eğitimi gerçekleştirdiği oranda kendilerini başarılı sayabilirler.

kavramının daha kolay anlaşılabilmesi için verilmiştir: Yağmur ve çamurlu bir gün, görev yaptığım öğretmen yetiştiren fakülte bahçesine girdiğimde, mezun olmuş olan öğretmen adaylarından birisinin elindeki kitabı havaya atarak bir tekme savurduğunu gördüm. Kitap kendisine vurulan tekmenin etkisiyle savruldu ve yapraklarını açarak, "ıslak toprak sen beni oku" dercesine çamurların içerisine düştü. Hüzünlendiğim bu olay beni düşüncelere sevk etti; bir doktorun hastasını dövmesi her nasıl bir davranış ise bir öğretmenin de kitaba tekme atması aynı şeydir, diye düşündüm. "Acaba biz eğitimciler nerede bir yanlış yapıyoruz?" diye kendime sordum. Aldığım cevap, biz papağana öğretir gibi öğretiyoruz ancak insan öğrenmesini gerçekleştiremiyoruz, oldu. İnsan öğrenmesi onun eğitilmesine yol açıyor. Halbuki biz o öğrenciye şöyle öğretiyoruz: "Bu günkü konumuz kitap. Kitap değerlidir." Bu sözlerden sonra öğrenciye soruyoruz: "Neymiş kitap?" Öğrenci koro halinde cevap veriyor: "Kitap değerlidir." Ders bitiyor. Sonra onların öğrendiklerini test etmek için sınav yapıyoruz; doldurmalı tip soru soruyoruz:

Kitap.....
Öğrenciler sınıftaki koro halinde söylediklerini hatırlıyor ve papağan gibi tekrar ettikleri "değerlidir" kelimesini yazıyorlar. Cevabı hatırlamayanlar, arkadaşlarından kopya çekerek "değer" kavramı ile hırsızlığı birleştiriyor ve diplomasını alıp kitap tekmeleyen öğretmen oluyorlar. Yaşanmış olan bu örnekten de görüldüğü gibi insan öğrenmesine uygun bir öğretim gerçekleştirmediğimiz için bu tür eğitilmemiş insan davranışları ile yüzleşiyoruz. Az da olsa bu şekilde yetiştirilen öğrenciler içerisinden eğitilenlerde çıkıyor. Nitekim aynı fakültede şiir yarışmasında ikincilik ödülünü alan öğrenci, kitabın değerli olduğu konusunda eğitilmiş olanlardandı. Ödülünü derslerine girdiğim için bana verdirdikleri bu öğrencimiz sanki karşıt cinse yazılmış gibi bir aşk şiiri yazmıştı. Kitaba âşık olduğu ve şiirini kitap için yazdığı, "Daha dün gece idi kayıverdin yastığımın altına" mısrasından anlaşılıyordu.

Bu öğrencinin, kitabın değerli olduğu konusunda eğitilmiş olduğunu yazdığı bu aşk şiirinden çıkarabiliriz. Bir an sınav sorusunu bu öğrenciye de yönelttiğimizi düşündüm. Muhtemelen diğer arkadaşları papağan gibi "kitap değerlidir" diyerek tekrar ettikleri anda bu öğrenci duygulanarak bu şiiri yazdığı için belki de "değerlidir" kelimesini duyamadı. Bu nedenle "kitap okunur" diye bize göre yanlış olan cevabı verecek ve bu cevabı verdiği için de o dersten geçemeyecekti.

Sözün özü eğitemeyen öğrenmenin, eğitemeyen ölçme ve değerlendirmesi sonucu eğitilmeden, diğer bir ifadeyle uzmanlık alanının terbiyesini almadan ya da ustası olamadan meslek mensubu olmuş çok sayıda hem kendine hem de mesleğe zarar veren onlarca niteliksiz insan üretmiş oluyoruz. Bir diğer örnek: Kimya bölümünden mezun olmuş bir öğrencinin eski hocası ile aralarında şöyle bir diyalog geçiyor:
Öğrenci:"Hocam Tiner Gazı hakkında verdiğiniz yanıcı ve yakıcı olduğu bilgisi doğru imiş."
Hocası:"Nasıl tespit ettin?"
Öğrenci: "Siz öğrettiğinizde de öğrenmiştim ama yakıcı olduğuna inanmıyordum. Kendimi yaktıktan sonra inandım."
Bu yaşanmış olaylar da gösteriyor ki; derslerde bir şeyler öğretiliyor ancak asıl nihai hedef olan eğitim gerçekleşmiyor. Çünkü öğrenci öğrendiğine inanmıyor. İnanma ise üst düzey zihinsel bir organizasyon işidir. Bu üst düzey zihinsel organizasyon ise, hayvanın öğrenme türleri olan sadece duyulara hitap etmekle ve koşullanma yoluyla gerçekleşememektedir. Okullar doğru öğrenme yolları ile eğitimi gerçekleştirdiği oranda kendilerini başarılı sayabilirler. Bu ise şartlanmalar ve taklit etme gibi hayvan öğrenmelerini insanlara dayatmayı terk ederek, kendini kattığı üst düzey zihinsel yapılanmalarına fırsat ve olanaklar sunan kavrama, sezme, inanma düzeyinde bir öğrenme ile mümkündür.

19-20 NİSAN 2018

BÜYÜK İNSANLARDAN BÜYÜK İCAT ÇIKAR!

HER KATEGORİDE
1. 6.000 TL
2. 4.000 TL
3. 2.000 TL

Şimdi sıra sende!

Üsküdar Üniversitesi ve
İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliği ile
Bilim ve Fikir Festivali başlıyor!

Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri alanlarında projeni geliştir, sen de katıl!

Başarılı Proje Ödülü
4-15 arası dereceye girenlere 500 TL

Danışman Öğretmen Ödülü
Dereceye giren projelerin danışman öğretmenlerine, proje ödülünün yarısı değerinde ödül.

Üsküdar Üniversitesi
5. Bilim ve Fikir Festivali

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI İSTANBUL

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

bilgi@bilimvefikirfestivali.com

www.bilimvefikirfestivali.com

bilimvefikirfestivali | bilimvefikir | bilimvefikirfestivali

3. Yüksek İnsani Değerler Ödülleri **sahiplerini buldu**

Üsküdar Üniversitesinin toplumu, doğayı, evreni düşünen, yaşamı ile örnek olan ve ilham veren kişilere ve kurumlara verdiği Yüksek İnsani Değerler Ödülleri, üçüncü kez sahiplerine verildi. Bu yılki ödüller; Prof. Dr. Özcan Köknel, Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma, Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil, Prof. Dr. Colin Turner, Ampute Milli Takımı, Nuri Pakdil ve ilk kez bir sanatçıya, Hülya Koçyiğit'e verildi. Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, dünyada ciddi bir değerler aşınması yaşandığını, bu nedenle şiddet ve mutsuzluğun arttığını ifade ederek "İnsani değerler toplumun yeniden inşaasında çok önemli. Bu değerleri hayata geçirmemiz gerekiyor" dedi. Prof. Dr. Tarhan, değerlerin toplumu bir arada tutan çimento olduğunun da altını çizdi.

Üsküdar Üniversitesi tarafından toplumsal değerlerin gelişmesi amacıyla topluma örnek olacak ve insanlığı iyiliğe teşvik edecek davranış, olay ve kişilerin ödüllendirilmesi hedefiyle verilen Yüksek İnsani Değerler Ödüllerinin üçüncüsü bu yıl da sahiplerini buldu.

Üsküdar Üniversitesi Senatosu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, bu yıl Prof. Dr. Özcan Köknel, Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma, Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil, Prof. Dr. Colin Turner, Ampute Milli Takımı, Nuri Pakdil ve Hülya Koçyiğit'e 3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü verilmesine karar verildi.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan: "Dünyada ciddi bir değerler aşaması yaşanıyor"

Üsküdar Üniversitesi Merkez Yerleşkesi Nermin Tarhan Konferans Salonunda gerçekleştirilen ödül töreninin açılış konuşmasını yapan Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, artık geleneksel hale gelen bu ödüller ile toplumsal değerleri ön plana çıkarmayı, bu değerlerin geliştirilmesine katkıda bulunan örnek davranışları ve bu davranışları gösteren kişilerin ödüllendirilmesini amaçladıklarını söyledi. Prof. Dr. Tarhan, "İnsani değerleri biz şunun için önemsedik. Dünyanın genel gidişine baktığımızda ciddi bir değerler aşınması yaşanıyor ve bunun sonucunda insanlığın refah seviyesi yükseldiği halde mutluluk seviyesi yükselmiyor, toplumsal barış gelişmiyor. Boşanmalar artıyor, şiddet olayları artıyor. Kapital sistem en çok gücü ve parayı yüceltiyor. Bunun değer olduğu bir toplumda zayıflar ezilir, gelir dağılımı adaletsiz olur. Acımasızlık artar, böyle bir ortamda değerler güçlünün istediği gibi tanımlanmış olur. Güçsüz, zayıf, dezavantajlı insanlar mağdur duruma düşer, böyle durumlarda insani değerleri yaşatmak ve bunları ön plana çıkarmak gerekiyor. Bunu bedel ödemeden yapmamız önemli. 2. Dünya Savaşı'nda 50 milyona yakın

insan öldü. Bunun en büyük sebebi ırkçılığın değer olarak kabul edilmesiydi" diye konuştu.

İnsani değerlerin toplumun yeniden inşaasında çok önemli olduğunu ifade eden Tarhan, "Bu değerleri hayata geçirmemiz gerekiyor. İnsani değerlere yapılan yatırım da hemen meyvesini vermez. Güzel bir Çin atasözü var; 'Bir yıllık varlık istiyorsanız buğday ekin, 10 yıllık varlık istiyorsanız ağaç dikin, 100 yıllık varlık istiyorsanız insan yetiştirin' diyor. Değerler de böyle 30, 60, 90 yıllık sosyolojik fazlarda ortaya çıkıyor. Biz üniversite olarak değerleri toplumda yaşatmak için bu değerleri kavram olarak önemle vurgulamak gerekiyor" dedi.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan: "Değerler, toplumu bir arada tutan çimentodur"

Batı'nın değerlerin yıpranmasının farkına vardığını ve bunların yaşatılması için çalışmalar yapıldığını belirten Prof. Dr. Tarhan, şu anda bizim toplum olarak bu değerleri canlandırmamız gerektiğini söyledi. Tarhan, "İnsanlarda dış nedene bağlı mutluluk anlayışı var oysa mutluluk iç nedene bağlı olmalı. Yaşam felsefesi olarak sıradan şeylerle mutlu olmamız gerekiyor. Kişi bunu başaramadığı zaman yıkılıyor. Kişi her şartta mutlu olabilmeli. İşte bunu kazandıran insanların değerleridir. Toplumu bina olarak düşünürsek bireyler binanın malzemeleridir. Taşı tuğlasıdır. Değerler de bunun arasındaki çimentodur. Çimentonun olmadığı bir bina ayakta duramaz. Bunun için değerleri, insanları bir arada tutan evrensel değerleri mutlaka yaşatmamız gerekiyor. Değerlerimizi yaşatabilirsek dünya daha yaşanabilir olur. Dünyanın geleceği daha iyi olur" diye konuştu.

Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma: "Gelin yine okumaya dönelim"

3. Yüksek İnsani Değerler Ödüllerinin ilki, eserleri ve çalışmaları ile yetiştirdiği öğrencilerde adalet ve hakkaniyet duygularının yerleşmesindeki üstün gayreti, rol model olması, ayrıca İslam tarih ve kültürüne katkıları dolayısıyla Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma'ya verildi. Sırma'nın ödülünü Prof. Dr. Nevzat Tarhan takdim etti. Ödül için Üsküdar Üniversitesi'ne teşekkür eden Sırma, İslam dünyasının aydınlanma yaşaması için mutlaka okuması gerektiğini belirterek "Haçlılar Ortadoğu'ya gelinceye kadar Avrupa'da ilim yoktu. Haçlılar bu coğrafyada ilmi öğrendiler, onları biz çıkarınca bir olay oldu. Bizden aldıkları ilmi, medreseyi götürdüler, biz de buna paralel olarak bıraktık, terk ettik. Müslümanların derdi yok. Avrupalılar geldi o derdi öğrendi" dedi. Avrupa'daki yazarların bizim tarihimizi yazmasına

karşın bizim o tarihi yazmadığımızı belirten Prof. Dr. Sırma, "Çünkü biz o aşkı bitirdik. Hepimizin cebinde akılsız telefon var, bu akılsız telefonlar okumayı önledi, okumuyor. Gelin yine okumaya dönelim başka çaremiz yok" diyerek sözlerini tamamladı.

Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil: "İnsani değerlerle bilim tamamen örtüşüyor"

3. Yüksek İnsani Değerler Ödüllerinin ikincisi sağlık bilimleri alanındaki bilimsel araştırmaları ve keşifleri ile bilim dünyası için rol model olması, öğrenciler açısından proje kültürü ve girişimciliğin yaygınlaşması için özgün etkileri sebebiyle Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil'e sunuldu. Amerika'daki programı nedeniyle törene katılamayan Hotamışlıgil'in ödülü, Sabri Ülker Gıda Araştırmaları Enstitüsü Vakfı Genel Müdürü Begüm Mutuş'a takdim edildi. Prof. Dr. Hotamışlıgil, gönderdiği video mesajında Üsküdar Üniversitesine, Prof. Dr. Tarhan ve Senato üyelerine teşekkür ederek "Bilimin icraatı için insani değerlerin ne kadar vazgeçilmez olduğu ne kadar özümsenmesi, içselleşmesi gerek aslında insani değerlerle bilim tamamen örtüşüyor. Bilimin bana da 30 yıl içerisinde verdiğim çabaların öğrettiğini hissetmek mutluluk veriyor. Bilimin kendisi gibi insan olmak yolu da çok uzun ve meşakkatli. Umarım ben de bu meşakkatli yolda önemli bir mesafe kat ederim. Beni bu ödülle tarifsiz bir şekilde onurlandırdınız. Bu kararı verirken bana göstermiş olduğunuz cömertlikte nehir gibi olmuşsunuz, bana verdiğiniz şefkatinizde güneş gibi olmuşsunuz, benim kusurlarımı görmede gece gibi olmuşsunuz. Sağolun var olun. Benim de bu ödülü toprak gibi kabul etmem lazım" dedi.

Ampute Milli Futbol Takımı'na ödül

Törende bir diğer ödül, Ampute Milli Futbol Takımı'na sunuldu. Engelli olmanın, üretkenliğe engel olmadığını göstermesi, cesaret, gayret, ümit ve işbirliği ruhu ile dünya çapında özgün ve yaygın etki ortaya çıkararak rol model olmaları, ülkemizde hızla tanınan ve gelişerek büyüyen ampute futbol branşında ülkemizi en üst düzeyde temsil ederek, engellerin bedende kalmadığını göstermeleri dolayısıyla Ampute Futbol Milli Takımı'na 3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü verildi. Kamp programı nedeniyle törene katılamayan Ampute Futbol Milli Takımı'nın ödülü, Federasyon Yönetim Kurulu Üyesi Av. Oğuz Cerik'e takdim edildi. Oğuz Cerik'e ödülü Rektör Danışmanı Halide İncekara tarafından sunuldu.

Prof. Dr. Özcan Köknel: "Bu ödül benim için mutluluk, gurur ve onur kaynağı"

Törende Psikiyatrist Prof. Dr. Özcan Köknel de 3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü'ne layık görüldü. Prof. Dr. Özcan Köknel, meslek alanındaki eserleri, çalışmaları, toplum ve birey ruh sağlığında koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri, öğrenci ve yakınlarında rol model olucu özgün etkisi ve katkıları dolayısıyla ödül takdim edildi. Sağlık sorunları nedeniyle törene katılamayan Prof. Dr. Özcan Köknel, video mesajı ile kendisini ödüle layık gören Üsküdar Üniversitesi ve Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan'a teşekkür etti. Mart ayında 90 yaşına gireceğini belirten Köknel, Mart ayında böyle bir ödülü almanın kendisi için çok büyük bir değeri olduğunu söyledi. Köknel, "Böyle bir ödülü Üsküdar Üniversitesi tarafından almış olmam benim için ayrıca bir mutluluk, gurur ve onur kaynağı oluyor çünkü 40 yıldır tanıdığım rektörün üniversiteye yaptığı katkılar ve bu şekilde toplumdaki bazı insanları bu açıdan değerlendirip başkalarına rol modeli olarak gösterme çabası, gerçekten bugüne kadar benim bildiğim kadarıyla fazlasıyla düşünülmemiş, fazlasıyla uygulanmamış olan bir girişim. Bu girişim dolayısıyla hem kendim için hem de hakikaten bu girişimin getireceği toplumsal yararlar için içtenlikle teşekkürlerimi sunuyorum" dedi.

Nuri Pakdil de ödül aldı

3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü'nün verildiği bir başka isim yazar Nuri Pakdil oldu. Pakdil, milli değerlerimizin yeniden inşasında ve iyi insan olma yolunda edebiyat çalışmaları yoluyla fütüvvet ahlakının yaygınlaşmasındaki özgün değeri ve yaygın etkisi olan çalışmaları ile insani değerleri genç kuşaklara aktarmadaki hizmeti dolayısıyla, Türk edebiyatının yanı sıra eğitim ve kültürel hayatına katkılarından ötürü ödüle layık görüldü. Sağlık durumu nedeniyle törene katılamayan Pakdil'in ödülünü Necip Evlice aldı. Ödülü Üsküdar Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Zelka takdim etti.

Prof. Dr. Colin Turner'a da ödül

Bir diğer Yüksek İnsani Değerler Ödülü ise kitapları, bilimsel ve popüler çalışmaları ile genelde Batı'da, özelde ise İngiltere'de İslam'ın ve müslümanların doğru olarak anlaşılması için yaptığı katkılar; ayrıca müslüman ülkelerde katıldığı etkinlikler ve yaptığı çalışmalar ile kültürlerarası yakınlaşmaya vesile olması sebebiyle Prof. Dr. Colin Turner'e takdim edildi. Prof. Dr. Colin Turner'ın ödülünü Prof. Dr. İbrahim Özdemir aldı. Ödülü Prof. Dr. Mehmet Zelka takdim etti.

Üsküdar Üniversitesi Televizyonundan da canlı olarak yayınlanan programda Hülya Koçyiğit, törenden bir gün önce şehit olan 8 askeri de anarak "Dün çok acı bir olay yaşadık. Çok değerli vatan evlatlarımızı kaybettik. Onlar ülkelerini korumak adına, sınırları korumak adına, yıllardır süren bu can acıtıcı terörü durdurmak adına, seve seve canlarını feda eden Mehmetçiklerimize huzurlarınızda minnet duygularımı sunmak istiyorum" diye konuştu.

Ödüller eğitim bursu ve İyilik Ormanı'nda fidana dönüşüyor

Üsküdar Üniversitesi Yüksek İnsani Değerler Ödülü'nü alanlar adına Şile'deki Üsküdar Üniversitesi İyilik Ormanı'na birer fidan dikilirken; ödül alanlar adına 2018-2019 Akademik Yılı'nda bir öğrencinin bursu yine ödül alan kişiler adına verilecek.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

Hülya Koçyiğit: "Üsküdar Üniversitesi'ne insanlığı bize hatırlattığı için teşekkür ederim"

3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü, bu yıl ilk kez bir sanatçıya verildi. Toplumu bir arada tutan aile değerlerinin yaşatılmasında örnek yaşamı, toplumun katmanlarını bir arada tutan saygı kültürünün yerleşmesine katkıları, sosyal sorumluluk alanındaki faaliyetleri ve türk sinema sanatında özgün etkisi dolayısıyla Hülya Koçyiğit'e sunuldu. Koçyiğit'in ödülünü Prof. Dr. Nevzat Tarhan takdim etti. Hülya Koçyiğit de konuşmasında "Üsküdar Üniversitesi'nin düşünerek hayata geçirdiği, gerçekten günümüzde bir kez daha hatırlamamız gereken insanlığı bize hatırlattığı için ve beni bu ödüle layık gördükleri için huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Böyle bir ödüle layık görülmek büyük bir onur. Bunun için çok müteşekkirim. Ben küçücük bir kızken annem 'Kardeşlerine örnek olacaksın, onun için herşeyden önce iyi insan olmayı öğrenmelisin' demişti. İyi insan olmayı öğrenmek, evet iyi insan olmak öğrenilebilen bir şey. Öncelikle ailede başlıyor. Bu ödülün anlamını dile getiren, fedakarlık, sadakat, adalet, dürüstlük, samimiyet ve niceleri tüm bu duygular öğrenilebilen duygular ama nedense günümüzde bu duygulardan yavaş yavaş uzaklaştığımızı fark ediyorum. Sadece ülkemizde değil, tüm dünyada. Gerçekten adalet, merhamet, paylaşım ve niceleri yok olmakta ve erimekte. Bunları bize yeniden hatırlatan Üsküdar Üniversitesinin bu Yüksek İnsani Değerler Ödülü için tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Bize yeniden insan ne demek bunu anlattığınız, bunu hatırlattığınız için. Daha sonraki yıllarda çok küçük yaşlarda 'Susuz Yaz' filmiyle birden Türkiye'nin şöhretli bir insanı olduğum zaman da annem bana 'Hülya bak şimdi bu toplumda gençlerin ve kadınların rol modelisin. Onlar sana bakacaklar seni izleyecekler ve seninle kendilerine bir yol çizecekler o nedenle kendine herşeyden önce iyi insan olmak için var gücünle çalışmalısın' demişti. Bugün 50 küsür sene sonra böylesine anlamlı böyle bir ödüle layık görülmek beni çok çok duygulandırdı. Çok müteşekkirim, çok teşekkür ederim. Ömrümce bu değerlere layık olmaya çalıştım. Daha doğrusu bu asil millete layık olmaya çalıştım. Bugün bu ödülle bunu hak etmiş olmanın verdiği onuru gururu yaşıyorum. Sağ olun var olun" dedi.

İlgiyle dinleyeceğiniz programlar, canlı performanslar, geçmişten günümüze Türkçe şarkılar ve çok daha fazlasıyla...

ÜÜ Radyo artık yayında!

ÜÜ RADYO

radyo.uskudar.edu.tr

0216 400 22 22 uu_radyo **radyo@uskudar.edu.tr**

Toplum nasıl öğrenir?

Öğrenme; yaşantı ve deneyim yoluyla bireylerin farklı ihtiyaçlarını karşılama amaçlı kazandıkları kalıcı yeni davranışlar olarak tanımlanır.

Prof. Dr. Abulfez Süleymanov
Üsküdar Üniversitesi Sosyoloji Bölüm Başkanı

Öğrenme; insan ve toplum hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır. Özellikle "Bilgi Çağı" olarak da tanımlanan günümüzde, bilgi ve öğrenme odaklı toplumsal, sosyal ve ekonomik bir hayat yaşanmaktadır. Öğrenmenin uzlaşılmış ortak bir tarifinden bahsetmek çok güç olsa da, genel olarak öğrenme yaşantı ve deneyim yoluyla bireylerin farklı ihtiyaçlarını karşılama amaçlı kazandıkları kalıcı ve izli yeni davranışlar olarak ifade edilmektedir. Bu tanımdan da anlaşıldığı üzere öğrenme süreci burada daha ziyade bireysel bir eylem olarak değerlendirmekte ve birey odaklı bir öğrenme yöntem ve stratejilerinden bahsedilmektedir. Peki, canlı bir organizma olarak toplumun öğrenme süreci nasıl gerçekleşmektedir? Toplumlar yeni bilgi, düşünce ve değerleri nasıl edinirler? Bu çalışma toplumun öğrenme sürecini açımlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmada "öğrenen toplum" ve "bilgi toplumu" kavramlarına değinilerek, bilgi olgusunun toplumun öğrenme sürecini nasıl etkilediği ve bu iki olgu arasındaki ilişkinin neler olduğu belirtilmeye çalışılmıştır.

"Öğrenen toplum" olgusu

Gelişmiş ülkelerde, 1960'lı yılların sonlarında gündeme gelen, 1990'larda zirve yapan "learning society" söylemi Türkçeye "öğrenen toplum" ya da "öğrenme toplumu" olarak çevrilmiştir. Bu kavram daha ziyade toplumun öğrenmeye kaynaklık etmesi bağlamında, öğrenmeyi temel eğitimden yüksek eğitime herkesi içine alacak şekilde geliştiren, hayat boyu öğrenme kültürünü besleyen toplum olarak tasarlandığı görülmüştür.

Öğrenme toplumu anlayışı, 1970'lerden bu yana, yaşam boyu öğrenme kavramını da beslediği gibi, öğrenme örgütü (learning organization), öğrenme kenti (learning city) ve bilgi toplumu (knowledge society) gibi kavramların üretilmesine de yol açmış bulunmaktadır.

Öğrenen toplumla ilgili literatür incelendiğinde araştırmacıların konuyu farklı boyutlarıyla ele aldıkları görülmektedir. Coffield öğrenen toplumu; sosyal öğrenme,

Bilgi, toplumların varlığının devamlılığının en büyük güvencesi olacağı gibi, aynı zamanda temel kaynağı ve önemli güç unsurudur.

sosyal kontrol, eğitim yapılarındaki reformist değişim gibi dinamikler çerçevesinde açıklamaktadır. Ona göre toplumda birbirleriyle karşılıklı ilişki içinde olan farklı öğrenme boyutları bulunmaktadır. Toplumu etkileyen farklı unsurlar bireylerce aynı şekillerde algılanmamakta ve bunlara standart bir tepki verilememektedir. Bu anlamda tek tip bir toplum yapısına ulaşmak oldukça güçtür. Jarvis ise öğrenen toplumu; tecrübe ve yaşantılarından elde ettiklerini bilgileri yetenek, tutum, tavır ve duygulara dönüştürebilen bireylerin var olduğu bir toplum olarak tanımlamaktadır.

Öğrenen toplum konusunu irdeleyen araştırmacılardan biri olan Sanchez Bravo, bu toplumu her bireyin kişisel gereksinimlerini doyurmayı olanaklı kılan bir yapı olarak tanımlamakta ve bu toplumun niteliklerini aşağıdaki başlıklar altında toplamaktadır:

- İş bulmaya çalışma ve sürdürme,
- Aile, sosyal grup, dini ilgi alanları ve diğerini içeren sosyal bağlılık,
- Yaşam kalitesini geliştirme,
- Coğrafi ya da bölgesel bağlılık,
- Yaşam boyu eğitim ve öğretim,
- Araştırma becerileri,
- İletişim araçlarını anlama ve kullanma,
- Sağlık, güvenlik ve emniyet gereksinmeleri,
- Demokratik süreçlere katılım,
- Entelektüel mülkiyet kavramını ve onun koruyucu yanlarını kavrama ve elektronik pazarda varlığını sürdürme.

Yaşamın gerekli kıldığı nitelikleri gücünü anlama ve kavrama yeteneği gücünü toplumdan almaktadır. Bu bağlamda, bilginin gerekli kıldığı bilginin yeniden anlamaya ve kavramaya yol açan "bilgi toplumu"nun bir gereği de, tabandan tavana toplumdaki tüm üyelerin öğrenmeyi öğrenme sürecini yaşamaları olduğu vurgulanmaktadır.

Toplumların öğrenme süreci

Toplumların öğrenme sürecinde, öğrenmenin hem psikolojik hem de sosyo-kültürel yönü önem kazanır. Toplumlarda bireyler ve onların mensubu bulundukları gruplar bilinçli veya bilinçsiz olarak sürekli bir şekilde öğrenme süreci içindedir. Bireylerin içindeki bulundukları öğrenme süreci bilgi, duygu, düşünce ve tecrübelerinde değişiklikler oluşturur. Bu süreç toplumun öğrenmesinin daha ziyade sosyo-psikolojik boyutunu içerir.

Bireysel öğrenme gibi toplumların öğrenmesinde de tecrübe ve deneyimlere bağlı olarak gerçekleşmektedir. Her birey, başta ailesi olmak üzere içinde doğduğu kültürün mekanizmaları aracılığıyla, doğduktan sonra çeşitli bağlamlarda kurduğu toplumsal ilişkiler yoluyla, toplumsal etkileşim içinde bu kültürü öğrenir. Eğitimin muhafazakâr fonksiyonu olan kültür aktarımı da bu yolla gerçekleşir. Özellikle bu süreçte tarihsel tecrübe önem arz etmektedir. Nitekim tarihte yaşanan, çekilen acılar veya kazanılan zaferler, toplumsal başarılar yeni kuşakların bilincine, duygu dünyalarına eğitim-öğretim yolu ile sürekli aktarılmakta,

"Öğrenen toplum", temel eğitimden yüksek eğitime kadar herkesi içine alacak şekilde geliştiren hayat boyu öğrenme kültürünü besleyen toplum olarak tasarlanmıştır.

Toplumların öğrenme süreci bireysel öğrenmeye göre daha geç gerçekleşmekte ve çok daha karmaşık psikososyal ve politik etkenlerle ilintilidir.

böylece bireylerde tarihsel, siyasal ve kültürel bir sosyalleşme sağlanmaktadır. Her bireyde ve toplumda örneğin ulus bilinci bu sayede oluşmaktadır. Dolayısıyla sonuçta halkta geleceğe ilişkin ve siyasal konularda kendisine karar vermede rehberlik edecek öngörüler, düşünceler bu sürece bağlı olarak ortaya çıkmaktadır.

Ancak toplumların öğrenme süreci bireysel öğrenmeye göre daha geç gerçekleşmekte ve çok daha karmaşık psikososyal ve politik etkenlerle ilintilidir. Bu bağlamda en önemli etkenlerden biri toplumsal yapının öğrenmeye açık olma özelliğidir. Açık toplumlar kısa sürede daha fazla şeyler öğrenirken, kapalı toplumların öğrenme hızı daha düşüktür. Zira açık ve öğrenen toplum kendi değerleri, gerek ve gerekçeleri doğrultusunda güçlü ve zayıf yönlerini belirler, kendisi dinamik değişim ve dönüşüm kılacak şekilde öğrenme sürecini daha hızlı bir şekilde gerçekleştirir.

Toplumların sürekliliğinde bilginin önemi

Toplumun sürekliliğini devam ettirebilmesi ve dönemsel olarak artan sınırsız ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için yeni bilgilere ihtiyacı vardır. Bilgi geçmişten günümüze toplumların hayatında ve eylemlerinde önemli rol oynamış, bu rolün önemi tecrübe edilen her çağla birlikte, hızla büyüyerek bugüne ulaşmıştır. Bilgi, toplumların varlığının devamlılığının en büyük güvencesi olacağı gibi, aynı zamanda temel kaynağı ve önemli güç unsurudur. İhtiyaç duyulan bilgi satın alınabilir ya da kiralanabilir. Ancak asıl zenginlik ve güç, söz konusu bilgiyi toplumun kendi bünyesinden elde edebilmektir. Bunu sağlamanın ise temel yolu toplumda öğrenme kültürünü yaygınlaştırmak, farkındalığı arttırmak ve öğrenmeye erişimi sağlamaktan geçer. Nitekim bilgi toplumunda her geçen gün hızla artan bilgi akışına uyum sağlamak için bireylerin öğrenmeyi öğrenmeleri gerektiği gibi toplumların da "öğrenen toplum" olmaları önemlidir.
Bu toplum yapısının oluşturulması büyük oranda bilginin gücüne inanan insanların öğrenme yeteneklerinin geliştirilmesine bağlı olmakla birlikte, toplumsal düzlemde bireylerin günlük öğrenmeleri üzerinde etkili bir referans olma potansiyeline sahip kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının da bu konuya sağlayacakları katkılar önem arz etmektedir.

www.uskudar.edu.tr/yks

Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) ile ilgili tüm merak edilenler, Üsküdar Üniversitesi'nin deneyimli eğitim uzmanlarının yorumlarıyla bu portalda!

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL 2011

YKS'Yİ ÜSKÜDAR'A SOR!

Abaküsten Yapay Zekâya
4000 yıllık dönüşüm

Yrd. Doç. Dr. Türker Ergüzel
Üsküdar Üniversitesi Yazılım Müh. Böl. Öğr. Üyesi

Nörofizyolojik öğrenme kuramı, öğrenme sürecini, hücresel düzeyde sinir hücreleri arasındaki sinaptik bağlantıda gerçekleşen sinyal iletimi olarak, moleküler düzeyde de bu hücrelerin zarlarında ya da içinde gerçekleşen kimyasal etkileşimi olarak tanımlamaktadır. Makine öğrenme yöntemlerinden en yaygın kullanılan yöntemlerden birisi olan Yapay Sinir Ağları (YSA), biyolojik nöronların bu deneyimlerini esas alarak geliştirilmiştir.

Üzerindeki hareketli parçaların sayılması ile çalışan ve temel düzeyde toplama, çıkarma, çarpma, bölme işlemlerini yapabilmek için kullanılan ilk hesap makinesi Abaküs, günümüz bilgisayar altyapısını hazırlayan alet olarak kabul edilmektedir. Yüzyıllar boyu, özellikle denizaşırı ticaret yapan tüccarların da ilk veri işleme cihazı oldu.

Bilgisayarların ortaya çıkmasında başlangıç noktası olarak kabul edeceğimiz Abaküs, kil tabletten kendi kendine öğrenen yapay zekâ modellerine nasıl dönüştü? Abaküsün kullanılmasından yaklaşık 2000 yıl önce Mısır ve Mezopotamya'da nehir kenarlarında varlıklarını sürdürmek isteyen uygarlıklar, temel yaşamsal ihtiyaçların karşılanması, düzene sokulması ve deneysel bilgi toplama aşamasındaki ilk bilimsel etkinlikleriyle bilimsel bilginin ortaya çıkmasında başlangıç adımını atmışlardı. Antik Yunan'da *Antikythera* makinesiyle evreni açıklamaya yönelik akılcı sistemlerin kurulduğu aşama ile ikinci dönüşümünü yaşayan bilimsel ilerleme, bir yandan Ortaçağ Batı medeniyetlerinde Antik Yunan felsefesi ile dinin dogmalarını bağdaştırmaya çalışırken diğer yandan Doğu'da İslâm dünyasında bilimsel atılımlara öncülük ediyordu. Rönesans ve sonrası gelişmelerle başlayan modern bilim döneminde matbaa icat edilmiş; bilgi topluma yayılmış ve bilgi asimetrisi yerini 2000'li yıllarda endüstri devrimine bırakmıştır[1]. Son 20 yıllık süreçte bilgi artık durağan değil öğrenen, düşünen ve karar veren sisteme yani öğrenen dinamik algoritmalara dönüşmüştür.

2000'li yılların başından itibaren, içinde bulunduğumuz endüstri 4.0 devrimiyle gelişimine hız veren yeni dönüşümde, daha kısa zamanda, daha fazla sayıda ve kusursuz ürün üretme motivasyonuyla gelen akıllı sistemler, bilimsel bilgi sürecinin yeni aktörü olarak tanımlamıştır. Ar-ge odağına teknolojinin konmasıyla birlikte teknolojisi gelişen veri toplama cihazları, daha sık ve daha yüksek çözünürlüklü veriyi daha büyük veri saklama ortamlarında toplamaya başlamıştır. Ham veri artık sensörler tarafından toplanıyor, toplanan veri algoritmik yöntemlerle işleniyor,

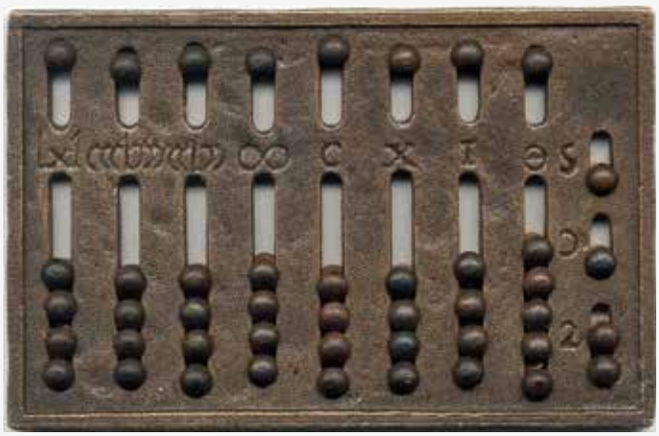

Abaküs, M.Ö. 2000'li yıllarda Babilliler tarafından icat edilen, dört işlem yapabilen ilk bilgisayar.

makine öğrenme yöntemleriyle öğrenen modeller üretim bandında sonraki adımda ne yapması gerektiğinin kararını veriyor ve uyguluyor. Bu süreçlerin tamamında insanın öğrenme süreçlerini taklit edip tecrübelerinden ders alan; sonraki kararlarında bunları göz önüne alan, yoğun veriden kıymetli veriyi seçerek daha çabuk ve daha doğru karar verebilme becerisine sahip yazılım tabanlı simülasyonları "yapay zekâ" ürünleri olarak tanımlıyoruz. Nesnelerin interneti, bulut bilişim, bulanık mantık, otonom sistemler, arttırılmış gerçeklik, veri madenciliği, makina öğrenmesi ve derin öğrenme bu ürünlerin en hızlı gelişen uygulamaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Peki bilgisayar programlarından ve simülasyonlardan ibaret bu uygulamalar, öğrenirken kimden ilham alıyor, nasıl öğreniyor?

Nasıl öğreniyoruz?

Biyolojik nöron temel olarak, dendritler, hücre gövdesi ve akson olmak üzere 3 temel yapıdan oluşur. Akson ucu telodendria adı verilen alt dallara ayrılır ve bu dalların uçlarında da diğer nöronların dendritlerine veya hücre gövdesine bağlanan ve sinaptik terminaller bulunur. Nöronlar, bu sinapslar aracılığıyla diğer nöronlardan eşik gerilimini aşmasını sağlayacak bir uyaran ile tetiklenirse kendisini ateşler ve hızlı bir aksiyon potansiyeli üretir. Yaklaşık 100 milyar nörona sahip ve her bir nöronun on binlere varan sinaptik bağlantı yapabildiği düşünüldüğünde muhtemel bağlantı sayısının büyüklüğü ve kompleks bağlantısı hakkında daha fazla fikir sahibi olabiliriz. Nörofizyolojik öğrenme kuramı, öğrenme sürecini, hücresel düzeyde sinir hücreleri arasındaki sinaptik bağlantıda gerçekleşen sinyal iletimi olarak, moleküler düzeyde de bu hücrelerin zarlarında ya da içinde gerçekleşen kimyasal etkileşimi olarak tanımlamaktadır. Makine öğrenme yöntemlerinden en yaygın kullanılan yöntemlerden birisi olan Yapay Sinir Ağları (YSA), biyolojik nöronların bu deneyimlerini esas alarak geliştirilmiştir.

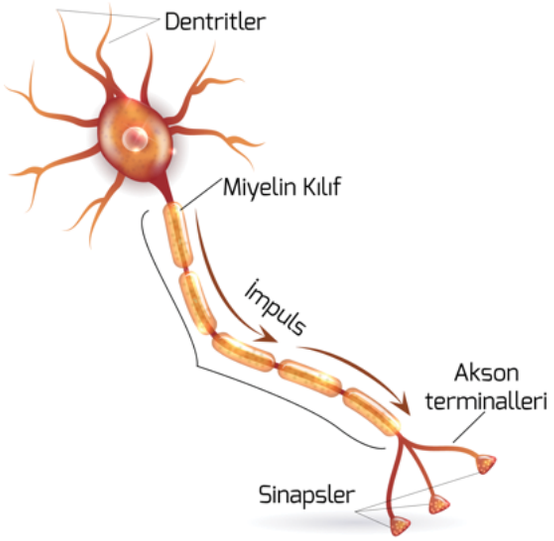

Resim 1: Biyolojik Sinir Hücresi

Yapay Sinir Ağları nasıl öğreniyor?

Temel YSA mimarisi olan *Perceptron,* bağımsız girişlerden (dentritler), giriş katmanı aracılığıyla toplanan verileri sinaptik bağlantılar ile ağırlıklandırarak bir vektörel çarpım ile transfer fonksiyonuna vererek çıkış işaretini elde eder. Kullanılan aktivasyon fonksiyonu, giriş ve çıkış arasındaki ilişkinin doğrusal olup olmamasına göre farklılık gösterecektir. Transfer fonksiyonunun çıkışı ile referans sonuç arasındaki fark istenen düzeye gelinceye, yani istenen öğrenme düzeyi sağlanıncaya kadar çıkış katmanından giriş katmanına doğru sinapsların ağırlıkları ayarlanır. Perceptron mimarisindeki öğrenmenin temeli tam olarak Donald Elding Hebb'in ortaya koyduğu Nörofizyolojik Öğrenme Kuramı'dır. Hebb, "A nöronunun bir aksonu bir B hücresini uyarmada yeteri kadar yaklaşmışsa ve ateşlenmesinde de kalıcı olarak rol alıyorsa, hücrelerden birisinde veya her ikisinde öyle bir gelişim veya metabolik değişim meydana gelir ki B'nin ateşlenmesinde rol alan hücrelerden biri olan A'nın verimliliği artar," şeklinde açıkladığı kuramı ile Perceptron öğrenmesi yani ağırlıkların güncellenmesi sağlanır.[2] Hebb kuralı ile birlikte Delta kuralı, öğrenme algoritmalarında en küçük kareler yaklaşımı ile beklenen ve gözlenen değer arasındaki farkı azaltmayı amaçlayan ve makine öğrenme yöntemlerinde sıklıkla başvurulan diğer bir yaklaşımdır.

Perceptron mimarisi her ne kadar öğrenme becerisine sahip olsa da yüksek frekanslı ve yüksek çözünürlüklü veri toplanan çalışmaların günümüzde artış göstermesiyle birlikte artık temel YSA tasarımlarının referans değere yakınsama becerisinin düşmesi ile birlikte modelleme süresi de kayda değer bir artış göstermiştir. Süreç artık daha hızlı işlem yapan

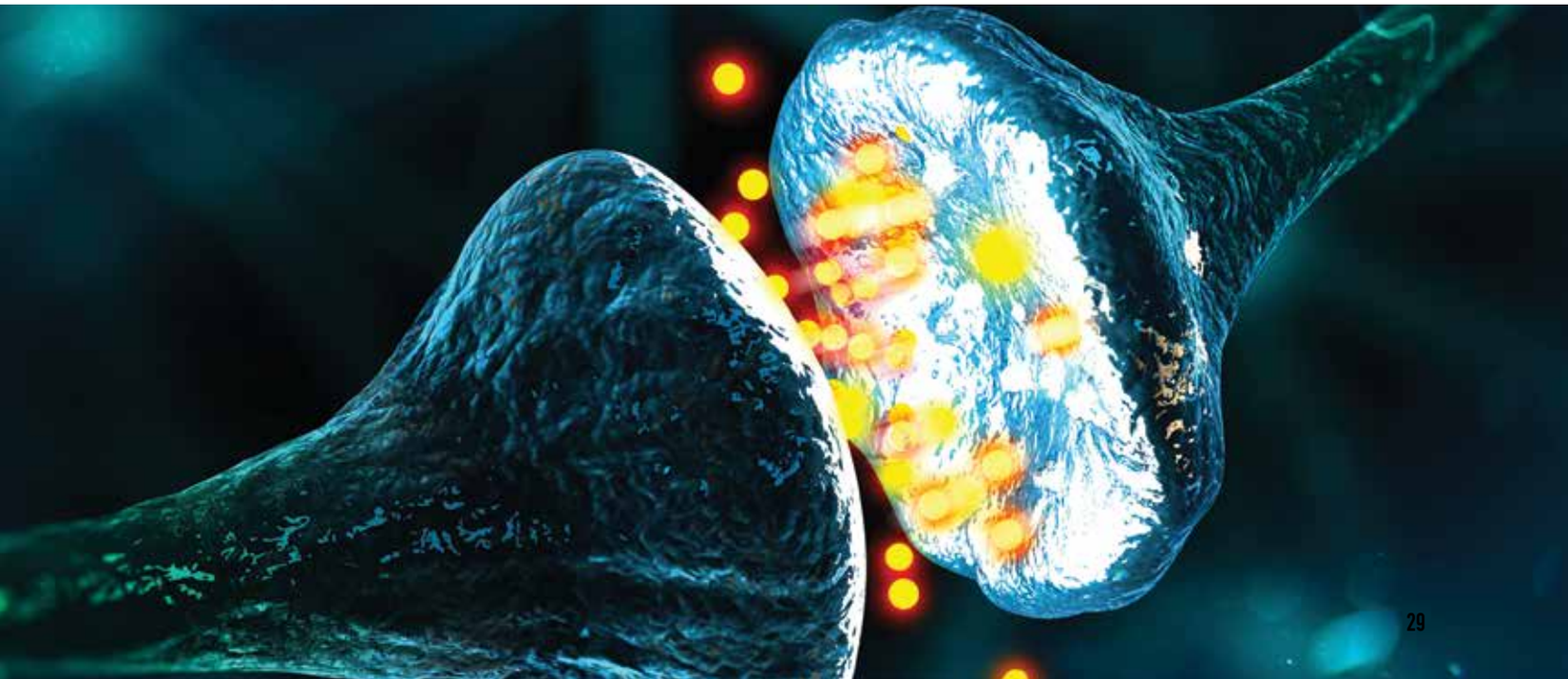

ve ham veriyi işlerken içerisinden ayırt edici özelliğe sahip kıymetli veriyi de seçen, derinlemesine öğrenen bir modele ihtiyaç duymaktadır.

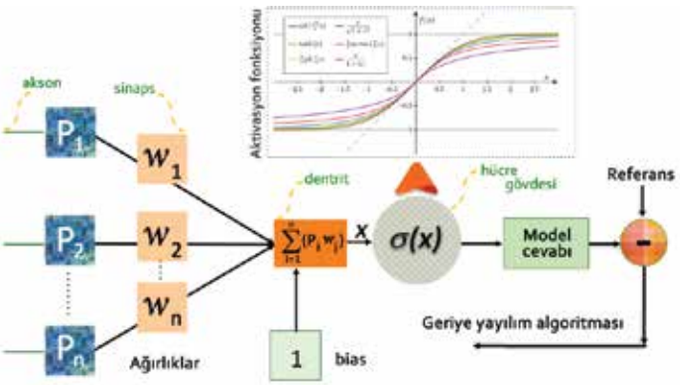

Resim 2: Yapay Sinir Ağı Modeli

Yapay görü

2010 yılından itibaren özellikle grafik işlemci birimlerindeki (GPU) performans artışları ile temel tanım itibariyle iki ya da daha fazla gizli katmanı olan derin sinir ağları kullanılmaya başlandı. Binlerce hesaplama çekirdeği ile karşılaştırıldığında onlarca kat daha hızlı çalışan GPU'ların bu performansları büyük eğitim verileri ile çalışan veri bilimcilerin bu hıza eşlik edecek bir modelleme yöntemi seçmesi gerekiyordu. YSA'lar ile tasarlanan ve çok katmanlı mimarileri ile derin öğrenen modeller öncelikle ses ve konuşma tanıma alanlarında denenmiş ve halihazırda kullanılan modellerden daha iyi performans göstermiştir. Mobil cihazlarda kullanılan ses tanıma ve işleme uygulamaları ile başlayan ve anlık cevap performansı ile dikkat çeken derin öğrenme modelleri zaman içerisinde diğer rekabetçi yöntemlere göre yapay görü performansları ile öne çıkmıştır.

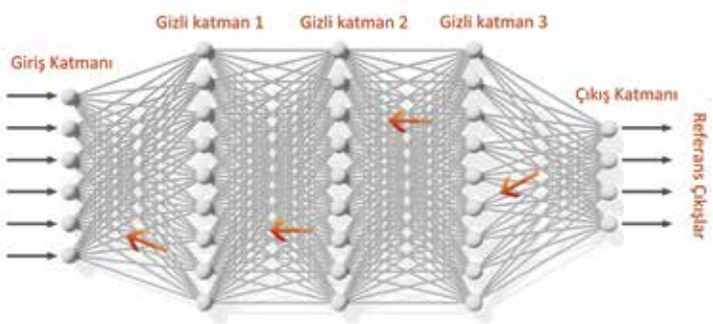

Resim 3: Çok Katmanlı Bir Geriye Yayılımlı Derin Öğrenme Modeli

Bu sayede gördüğü nesneyi sınıflandırabilen ve tanıyan algoritmaları, fiziksel bir sisteme yükleyip akıllı sınıflandırma ile gördüğü nesneyi analiz eden; tehdit olarak görürse buna karşılık verme inisiyatifini kullanabilen ancak insan iradesi ile örtüşmeyen bir iradeye sahip olabilecek otonom silahları veya trafikte muhtemel tehlikeleri gören, değerlendiren ve güvenli sürüş yapmanızı sağlayan daha güvenli otonom araçları çok yakın gelecekte görebileceğiz.

"Toplum 5.0" dönüşümü

Ekonomik boyutu itibari ile de dikkat çeken dönüşümde, ana iş kolu teknoloji olan sektörlerin (otomotiv, finans, telekomünikasyon, ulaşım, enerji) ortalama %30'unun, sağlık, eğitim, inşaat gibi sektörlerin ise yaklaşık %18'inin yapay zekâ teknolojisini kullandığını görüyoruz. Geleceğe dönük stratejilere bakıldığında ise yapay zekâ yöntemlerinin uygulandığı bu alanlarda, geçtiğimiz yıl küresel ölçekte 39 milyar dolar (%90'ı Ar-ge'ye) yatırılmışken, 2025 yılına kadar bu yatırımların 126 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Küresel ekonomiye 2030 yılına kadar 15.7 trilyon dolar gibi devasa bir katkı sağlayacağı beklenen yapay zekâ uygulamalarının, sağlık bilişimi alanına da kayda değer katkıları olacaktır. Geçtiğimiz yıllarda proaktif strateji ile yapay zekâ teknolojilerini entegre eden sağlık kurumları, bu gelişmelere temkinli yaklaşanlara göre günümüzde %17 daha fazla katma değer ortaya koymaktadırlar [3]. Küresel

Resim 4: Otonom Araç Arayüzü

ekonomiye, Çin ve Hindistan'ın şu anki toplam ekonomik büyüklüğünden (yaklaşık 13 trilyon dolar) daha fazla katkı sağlayacağı öngörülen yapay zekâ teknolojilerinde dünyanın en "zeki" şirketi kabul edilen Baidu, arama motorunun yanı sıra, derin öğrenme, doğal dil işleme, yüksek performanslı bilgi işleme, yüz ve ses tanıma algoritmaları üzerine sürücüsüz araçlar üretmekte ve yapay zekâ uygulamalarında liderliğini sürdürmektedir. Şirketin Stanford Üniversitesi'nde yapay zekâ dersleri veren başkan yardımcısı ve baş mühendis Andrew Ng, geçtiğimiz günlerde yaptığı bir konuşmasında 20. yüzyılın en önemli teknolojilerinden birinin elektrik olduğunu, bununla birlikte 21. yüzyılın en önemli temel teknolojilerinden birinin yapay zekâ olacağını işaret etmiştir. Önümüzdeki dönemde içerisinde yapay zekâ uygulaması olmayan bir ürünün hemen hemen kalmayacağının altını da çizen Andrew Ng üretim sistemlerinin yeni stratejik hedefleri olduğunu belirtti.

Son yıllardaki alandaki gelişmelerin insan yaşamına ve yeryüzü kaynaklarına katkısı tartışma konusu iken endüstri 4.0 sonrasında akıllı sistemlerin, daha fazla insan ve dünyanın geleceğine odaklı "Toplum 5.0" dönüşümüne geçişi işaret ediyor. CeeBIT 2017'ye katılan Japonya Başbakanı Shinzo Abe'nin, "Teknoloji toplumlar tarafından bir tehdit olarak değil, bir yardımcı olarak algılanmalı" felsefesi üzerine inşa ettikleri "Toplum 5.0" dönüşümünü Japonlar Tokyo'da başlattı. Bilgi toplumundan süper akıllı topluma geçişi öngören, yaşlanan ve hastalanan dünya nüfusuna daha iyi yaşam taahhüt eden, sanal dünya ile gerçek dünyayı beraber işler hale getirmeyi hedefleyen, toplumsal faydayı esas alan, çevre kirliliği ve doğal afetler için akıllı çözümler üreten yeni dönüşümün ilk adımlarını birlikte atıyor olacağız.

[1] Bilimsel Bilginin Ortaya Çıkışı ve İlk Uygarlıklarda Bilim, Prof. Dr. Yavuz UNAT
[2] Hebb, D.O. (1949) The organization of behavior. New York: Wiley.
[3] McKinsey Global Institute AI adoption and use survey; McKinsey Global Institute Analysis

Özgül **öğrenme bozukluğu**

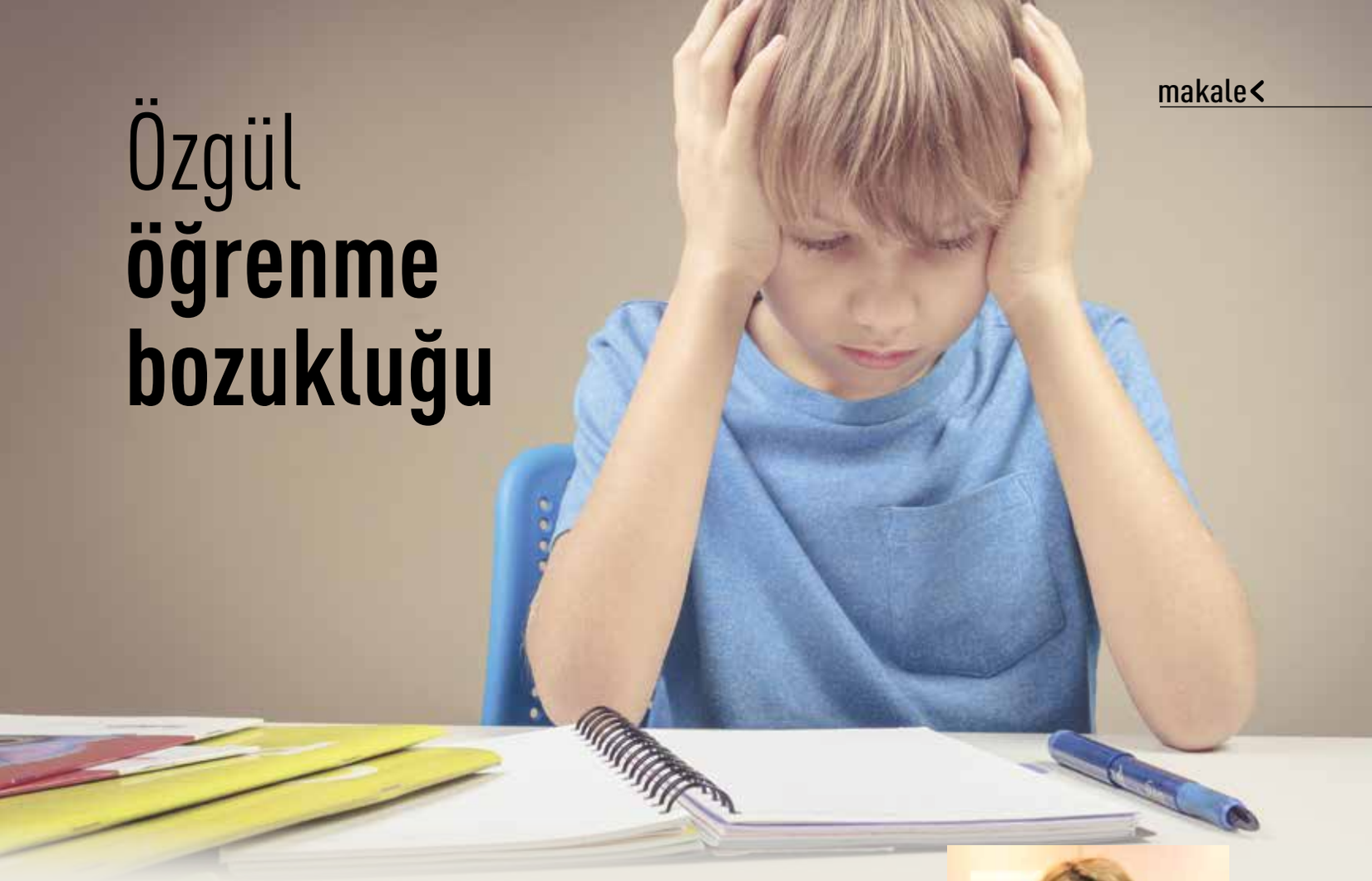

Öğrenme bozukluğu olan çocukların birçoğu akranlarına göre daha geç konuşmaya başlar. Konuşmaya başladıktan sonra da birtakım telaffuz sorunları, yetersiz sözcük dağarcığı gibi dile ait sorunlar görülebilir. Bununla birlikte okul öncesi dönemde resim çizmeye isteksizlik, şekilleri çizememe, düğme ilikleyememe, makas-çatal-kaşık kullanamama gibi ince motor becerilerde gerilikler özgül öğrenme bozukluğunun erken dönemdeki belirtileri olabilir.

Yrd. Doç. Dr. Emel Sarı Gökten
NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Psikiyatrist

Dünyada en yaygın kullanılan psikiyatrik tanı sınıflandırma sistemi olan DSM-V'deki tanımlamasına göre özgül öğrenme bozukluğu, zekâsı normal ya da normalin üstünde olan bireylerin standart testlere göre yaşı, zekâ düzeyi ile aldığı eğitim göz önünde bulundurulduğunda okuma, yazma ve aritmetik becerilerinin beklenenin önemli ölçüde altında olmasıdır. Temel olarak üç tür öğrenme bozukluğu vardır:
1. Okuma bozukluğu (disleksi)
2. Yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi)
3. Matematik bozukluğu (diskalkuli)

Dislekside (okuma bozukluğu) kişinin kronolojik yaşı, ölçülen zekâ düzeyi ve yaşına uygun olarak aldığı eğitim göz önüne alındığında okuma becerisi beklenenin önemli ölçüde altındadır. Disgrafide yazma becerileri, diskalkulide de matematiksel becerileri beklenenin önemli ölçüde altındadır. Öğrenme bozukluklarının nedenleri henüz tam olarak bilinmemektedir. Genetik geçişin önemi vurgulanmaktadır. Dislektik anne babaların çocuklarında okuma bozukluğu riskinin erkek çocuklarında %30-40, kız çocuklarında %17-18 olduğu bildirilmektedir. Çeşitli çalışmalarda tek yumurta ikizlerinde her iki ikizde görülme oranı %68, çift yumurta ikizlerinde ise %38 olarak verilmektedir.

Çeşitli nedenlerle ölen dislektik bireylerin beyin yapıları incelendiğinde, sağlıklı bireylerden farklı olarak, özellikle sol beyin yarım kürelerinin yan bölgesinin (temporal lob) yapısal olarak farklar içerdiği görülmüştür.

Öğrenme bozukluklarının toplumda görülme sıklığı yaklaşık %5-10 kabul edilmektedir. Yaygınlık oranlarında, okuma bozukluğu %4, yazılı anlatım bozukluğu %4 ve matematik bozukluğu %1 olarak belirtilir. Yazılı anlatım bozukluğu sıklıkla diğer öğrenme bozukluklarıyla birliktelik gösterir. Öğrenme bozuklukları gelişimsel sorunlardır ve çocuğun doğumuyla başlayarak eğitim süreci içinde belirtiler daha belirginleşir. Genelde sorunlar azalsa da belirtiler yaşam boyu sürebilir. Bireyin eğitimini, mesleğini, sosyal ilişkilerini, günlük aktivitelerini, benlik saygısını etkiler.
Okul öncesi dönemde öğrenme bozukluklarını saptamak pek kolay değildir. Ancak bazı özellikler bize çocukta ileri yaşlarda öğrenme bozukluğu tanısı konabileceğini düşündürür. Bunlardan en önemlisi, çocukta konuşmanın gecikmesidir. Öğrenme bozukluğu olan çocukların birçoğu akranlarına göre daha geç konuşmaya başlar. Konuşmaya

başladıktan sonra da birtakım telaffuz sorunları, yetersiz sözcük dağarcığı gibi dile ait sorunlar görülebilir. Bununla birlikte okul öncesi dönemde resim çizmeye isteksizlik, şekilleri çizememe, düğme ilikleyememe, makas-çatal-kaşık kullanamama gibi ince motor becerilerde gerilikler özgül öğrenme bozukluğunun erken dönemdeki belirtileri olabilir. Bu çocuklarda bazen de okul öncesi dönemde zaman kavramlarında, önce-sonra, arka-ön gibi kavramların kazanılmasında gecikme ya da el tercihinin oluşmasında gecikme görülebilir.

Öğrenme bozukluklarının tanısı en sık ilköğretim döneminde konur. Bu döneme ilişkin en belirgin özellikler arasında aşağıdakiler sayılabilir.

Zeka düzeyi: Normal ya da normalin üstündedir (IQ>85). Akademik Başarı: Düşüktür ya da inişli çıkışlıdır. Bazı derslerde ya da alanlarda normal ya da normal üstüyken, bazı derslerde ve alanlarda düşüktür.

Okuma becerisi: Harf-ses ilişkisi kurmakta zorlanır, harfleri ve rakamları (b-d, b-p, 6-9) karıştırabilir. Kelimeleri hecelerken ya da harflere ayırırken zorlanabilir; okurken heceleri ya da sözcüğü ters çevirebilir (ne-en, çok-koç); harf, sözcük atlar, ekler ya da uydurabilir. Sıklıkla okuduğu yeri kaybeder, satır karıştırır, okuduğunu anlamakta zorlanır, okumayı sökemez ya da okuması yavaştır.

Yazma becerisi: Genellikle yaşıtlarına oranla yazma becerisi okunaksız, yavaştır. Yazarken bazı harf ve sayıları, kelimeleri ters yazar, karıştırır (b-d, m-n), yine yazarken bazı harfleri, heceleri atlar ya da ekler. Yazarken heceleri ya da sözcüğü ters çevirir (ve-ev, kat-tak), tahtadaki yazıyı defterine çekerken ya da söylenenleri defterine yazarken zorlanır. Kelimeler arasında hiç boşluk bırakmaz ya da kelimeyi iki üç parçaya bölerek yazar (ya pa bil mek tir). Defterleri düzensizdir, satır ve sayfayı iyi kullanamaz, el-göz koordinasyonu zayıftır. Yazı ve çizimleri bozuktur, kalemi uygun biçimde tutmakta güçlük çeker, imla ve noktalama hataları yapar, yazılı olarak kendini ifade etmekte zorlanır.

Aritmetik beceriler: Genellikle küçük yaşlardan itibaren sayı kavramını anlamakta güçlük çekebilir ("beş mi, bir mi büyüktür?" gibi). Bazı aritmetik sembolleri öğrenmekte zorlanır, karıştırır ("+" yerine "x" gibi), sayıları karıştırır (6-9, 4-7 gibi), geometrik şekilleri çizmekte ve isimlendirmekte zorlanır. İşleme sağdan değil soldan başlar, eldeleri unutur ya da doğrudan sonucu yazar. Çıkarırken bir onluk desteyi bozmak yerine alttakinden üstekini çıkarır. Çarpım tablosunu öğrenemez, problemi çözüme götürecek işleme karar veremez, akıl yürütmekte zorlanır. Ölçüm ve olasılık hesaplarında güçlük çeker. Akıldan doğru çözdüğü pek çok problemi kâğıt-kalemle yapamaz.

Sıraya koyma becerisi: Haftanın günlerini, ayları, mevsimleri, sayıları, alfabenin harflerinin sırasını karıştırır. Dinlediği, okuduğu bir öyküyü anlatması istendiğinde öykünün başını, sonunu karıştırır. Sözlü ya da yazılı olarak düşüncelerini sırayla ifade etmekte güçlük çeker. Sıralı çizimlerde ardışıklığı sürdüremez.

Algı sorunları: Görsel algı (ayrımlaştırma, figür-zemin, hafıza alanlarında) sorunları; işitsel algı sorunları; dokunsal algı güçlükleri (dokunarak ayrımlaştırma ve tanımada güçlük çekme); el-göz koordinasyonuyla ilgili algı güçlükleri; dans, ip atlama gibi aktivitelerde zorlanma; mekânsal algı güçlükleri (mekânda yönelmede, pozisyonu algılamada güçlük çekme yön bulmakta zorlanma).

Dikkat-hareket sorunları: Dikkatin kısa süreli olması, kolayca dağılması, konsantrasyon güçlüğü, aşırı hareketlilik, hızlı ve çok konuşma vardır. Bazıları oldukça yavaş ve hantaldır.

Sosyal-duygusal sorunlar: Yaşıtlarına göre daha çocuksudur, düşünmeden aklına eseni yapar, eleştirildiğinde aşırı tepki gösterir, öfkelenir ya da dikkate almaz (eleştiriye toleransı azdır). Sosyal çevrenin sözel olmayan ipuçlarını anlamakta zorlanır. Jest ve mimikleri doğru yorumlayamaz, arkadaş ilişkilerinde (ilişki kurmakta ve sürdürmekte) zorluklar yaşar. Hayaller kurar, dalgındır, değişikliklere zor uyum sağlar, duygulanımları sık değişir, kendine güveni azdır (benlik saygısı düşüktür), öğrenmeyle ilgili çok sayıda travmatik yaşantısı vardır. Çişini kaçırma, kakasını kaçırma, karın ağrısı, okul reddi, okuldan kaçma gibi temel soruna eşlik eden ikincil davranış sorunları görülür.

Çalışma alışkanlığı: Ödevlerini alamaz ya da eksik alır, ev ödevlerini yaparken yavaş ve verimsizdir, ders çalışırken sık sık ara verir, çabuk sıkılır, ders çalışmayı (okuma-yazma faaliyetlerini) sevmez, ödevlerini yaparken birilerinin yardımına gereksinim duyar, güçlükleri ürettiği işin kalitesini etkiler. Başarılı olamadığı zaman da hevesi çabuk kırılır ve kolay vazgeçer.

Öğrenme bozukluğu olan çocuk ve gençler bu sayılan özelliklerin tümünü taşımayabilirler. Her biri farklı sayıda, farklı yoğunlukta bu belirtileri gösterirler. Öğrenme bozukluğu pek çok psikiyatrik bozuklukla birlikte görülmektedir. Öğrenme bozukluklarıyla en sık birlikte görülen nöro-gelişimsel bozukluk, "Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu"dur (DEHB). DEHB'nun yanında, karşı gelme bozukluğu, davranım bozukluğu gibi diğer yıkıcı davranım bozukluklarıyla depresyon ve anksiyete bozukluklarının da öğrenme bozukluğuna eşlik ettiği bilinmektedir.

Okul başarısızlığının ve öğrenme sorunlarının çeşitli nedenleri arasında zeka gerilikleri, görme-işitme sorunları, ciddi ruhsal bozukluklar, kronik hastalıklar, bazı nörolojik hastalıklar, sosyo-kültürel yetersizlikler, aile içi sorunlar, motivasyon eksikliği, okul-öğretmen ya da eğitim programından kaynaklanan sorunlar sayılmaktadır.

Öğrenme bozukluğunun ayırıcı tanısında tüm bu nedenler gözden geçirilmeli ve dışlanmalıdır. Tanı ve değerlendirme süreci içinde hastanın geçmişi ayrıntılı olarak alınmalı, fizik muayene, duyu muayeneleri, nörolojik muayene, EEG, laboratuvar testleri ve genetik incelemeler yapılmalıdır. Öğrenme bozukluğu vakaları kliniğe çoğunlukla okul başarısızlığı nedeniyle getirilmekle birlikte çok farklı bir klinik görünüm de sergileyebilmektedir. Okul korkusu, depresyon, davranım bozuklukları, bedensel yakınmalar, gece korkuları ya da konuşma bozukluğu yakınmalarının altında öğrenme bozukluğu olabileceği düşünülmeli ve bu yönde incelemeler yapılmalıdır. Öğrenme güçlüğünü ortadan kaldıracak bir ilaç tedavisi bulunmamaktadır. Ancak bu sorunun yanı sıra dikkat eksikliği aşırı hareketlilik, depresyon, kaygı bozukluğu gibi başka psikiyatrik bozukluklar eşlik ediyorsa bunların ilaçla tedavisi düşünülmelidir.

Öğrenme bozukluğunun tedavisinde en önemli yaklaşım çocuğun ihtiyacına ve bireysel özelliklerine göre planlanmış özel eğitimdir. Özel eğitim sayesinde çocuğun akademik başarısı desteklenir ve okuma, yazma ve aritmetik becerileri geliştirilebilir. Son yıllarda özgül öğrenme bozukluğunun tedavisinde tDCS gibi beyin uyarım tekniklerinin, nörofeedback gibi destekleyici tedavilerin üzerinde durulmakta ve bu konularda araştırmalar yapılmaktadır.

Atası Vikingler: Stockholm, İsveç

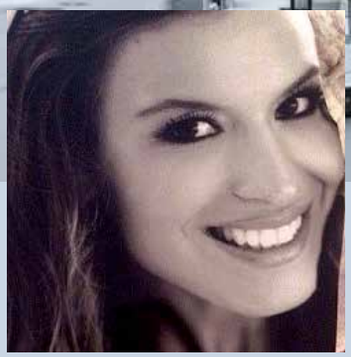

"Şubat ayında Stockholm'e gitmek istediğinden emin misin?", "Oranın bu aylarda ne kadar soğuk olduğundan haberin var, değil mi?", "Bu ayda oralara gitmek de nereden çıktı?" gibi sorulara naziklikle cevap vermeye çalışırken Şubat ayının sonlarına doğru Stockholm'e gitme fikrimden bir an bile kuşkuya düşmedim.

Aylin Arslan

Son birkaç yıldır merakımı körükleyen, o havadan kuş bakışı çekilmiş fotoğraflarda turuncunun, kırmızının, yeşilin ve mavinin farklı tonlarının bir arada olduğu ve deniz tarafından kuşatılmış olan bu şehir beni cezbetmeye yetiyordu.

Şimdiye kadar pek alışık olmadığım bir şehir yapısı var Stockholm'de… Toplamda 14 adadan oluşan ve 50'den fazla minik, orta, uzun köprüleriyle birbirine bağlanmış bu alımlı şehirde öyle rahatlatıcı ve kendinizi yabancı hissettirmeyen bir aurası var ki – 10 derece soğuk, beni titretmedi çünkü insanlarının nezaketi, dinginliği ve davranışlarındaki sadeliği benim içimi ısıtıyordu. İsveççe "Stock" ağaç kütüğü, "holm" ise adalar demek… Yani şehrin özetini daha isminden anlayabiliriz. Eskiden evler ağaç kütüğünden yapıldığı için ve şehir adalardan oluştuğu için İsveççe bu anlam bütünlüğünü veren "Stockholm" adı oluşmuş.

Sanırım İskandinav ülkelerini bizler çok sonradan keşfediyoruz. Klasik Avrupa ülkelerinin biraz dışına çıkıp bizi aile kavramı konusunda düşündürebilecek ve bazı yönleriyle hocalık yapabilecek olan o kültüre aşina olmaya başlamak, hayatlarımıza ve kendimize olan bakış açılarımızda çığır açılmasına vesile olabilir. Sizlere, Google'da bulabileceğiniz "Riddarholmen Kilisesi", "Vasterlanggatan ve Österlanggatan Caddeleri", "Stockholm Katedrali", "Kraliyet Sarayı", "Nobel Müzesi", "Södermalm, Norrmalm, Östermalm" bölgeleri, "Modern Müze", "Vasa Müzesi", "Vikingler Müzesi", "ABBA Müzesi", "Gröna Lund" ve her şeyden kendini ayıran o özel bölge, oranın eski şehri olan "Gamla Stan" hakkında tarihsel bilgiler vermeme gerek yok. Yaşadıklarımı, hissettiklerimi paylaşmam belki sizi benimle kısa bir Stockholm turuna çıkartmaya ikna edebilir.

Şehrin mütevazı ruhu...

Bavulumu otele bıraktığım gibi kendimi karlı sokaklarına attım Stockholm'ün. Öncesinden haritadan baktığım için aşağı yukarı neresi nerede anlamıştım. Yürürken insanların sakinliği ve telaşsız bir şekilde yürümeleri dikkatimi çekti. Babalar çocuklarının hayatına oldukça dâhiller. Tek başlarına bebek arabalarını kar içinde iterken yüzlerinde keyif ve tatmin gördüm. Bir kere şunu çok net söyleyebilirim ki çocuklarıyla ne yapacaklarını, nasıl davranacaklarını çok iyi biliyorlar. Hiçbir panik yok yüzlerinde, vücutlarında…

Klasik Avrupa ülkelerinin biraz dışına çıkıp bizi aile kavramı konusunda düşündürebilecek ve bazı yönleriyle hocalık yapabilecek olan o kültüre aşina olmaya başlamak, hayatlarımıza ve kendimize olan bakış açılarımızda çığır açılmasına vesile olabilir.

Stockholm'ün eski şehri… Stockholm'ün ilk kurulduğu bölge… Kraliyet Sarayı, Nobel Müzesi, eski usul tahtadan turuncu, yeşil, kırmızı tonlara boyanmış evlerin arasında o modern yapılardan bakir insanın içini daha görünce ısıttığı bir his veren yer.

Aileler o buzlanmış, karlı sokaklarda çocuklarını hayatlarının her anlarına yerleştirmişler. Havanın soğukluğu onlar için bir engel değil, çocukları ortama uygun yetiştirmeleri için güzel bir vesile ancak.
Meşhur Cafe Pascal'a gittiğimde, minik sıcacık bir ortam vardı. Ödüllü bir kafe olmasına rağmen daha büyümek gibi bir dertleri olmadıkları çok belli. Böyle kaygılar zaten ne işletmelerde, ne de insanlar da var. Camın önündeki masada oturup cappuccino'mu içerken okula giden çocukları ve ebeveynlerini gözlemleme fırsatım oldu. Özellikle bir erkek çocuğunun ve babasının okula gidişi hala gözümün önünde. Babanın elinde çocuğunun çantası, çocuk oradaki parka gidip merdivenleri çıkıp oyun parkında buzlanmış olan kaydıraktan kendini defalarca bırakması ve babasının onu coşkuyla alkışlayıp teşvik etmesi, abartısız söylüyorum, gözlerimi yaşarttı… Neden? Çünkü çocukların çok küçük yaşlardan itibaren kendileri olabilecekleri, gereksizce sınırlandırılmadıkları, telaşa düşürülmedikleri, kendilerini gerçekleştirebilecekleri, aileleri tarafından hakiki manada değer gördükleri bir ortamda sıkıştırılmadan, değersiz hissettirilmeden, kaygıya düşürülmeden ciddiye alındıkları ortamları var. Aklıma ülkemin evlatları geldi… O göz yaşarmasının nedeni bunlardı.
Daha sonra kendimi Stockholm'ün en eski kafe & restoranlarından olan Viyana usulü yapılan Wienercaféet'e bırakıyorum. İçeride dip dibe masalar ama kimse birbirine rahatsızlık vermiyor. Herkes kendi alanını biliyor ve koruyor. Masaya oturup çok ender bulunan "glütensiz vejetaryen lazanya"sının keyfine varmaya başladım. Ve dışarıda gökyüzünde aheste aheste yere konan kar tanelerini izlerken anı yakaladım ve beni kuşatmasına izin verdim. Keyif almak ve mutlu olmak bu kadar sade bir şey aslında…

Eski şehir insanın içini ısıtıyor

Yoluma devam ederken Kungsgarden'da herkesin ücretsiz ve sınırsız kayabileceği buz pistindeki çocukları, gençleri izledim. Keyifleri görmeye değerdi. Buradan çıkıp kısa köprülerinin üzerinde yürürken en çok merak ettiğim adacığa, bölgeye gidiyorum: Gamla Stan! Buraya giderken Kungsgarden'da herkesin ücretsiz ve istedikleri kadar kayabileceği buz pistindeki çocukları, gençleri izledim. Keyifleri görmeye değerdi. Stockholm'ün eski şehri… Stockholm'ün ilk kurulduğu bölge… Kraliyet Sarayı, Nobel Müzesi, eski usul tahtadan turuncu, yeşil, kırmızı tonlara boyanmış evlerin arasında o modern yapılardan bakir insanın içini daha görünce ısıttığı bir his veren yer. Bu adacıktaki mağazalar, İsveç'in meşhur olduğu yünden ve deriden yapılmış kıyafetleri, camları, kristalleri ile dolup taşıyor.
Dar ara sokaklar çok canlı ve soğuk karlı hava kimsenin umurunda değil. İnsanların keşfe açık halleri o kadar belli ki, bu da diğer insanlara sirayet ediyor. Derin nefes alarak etrafıma ve tatlı tatlı yağan karı görmek için gökyüzüne doğru kafamı kaldırıyorum ve bakıyorum bir süre. 3 kelime… Keyif, haz, dinginlik.
Şimdi Gamla Stan bölgesinde; yemekleri, kahveleri ve tatlıları ile meşhur olan Cafe Schweizer'de soluklanıyorum. Çok kalabalık. Taze nane, limon, portakal ve zencefilin olduğu kış çayımın yanına ünlü tatlılarından Semla'yı alıyorum. Çok beğendiğimi söyleyemem ama Hindistan

cevizine batırılmış çikolata topları harika. Duvarlar el yazıları ile dolu. Dünyanın neredeyse her yerinden insanlar iz bırakmak istemiş o duvarlarda.
Kısa tatilimin sonuna geldiğimde dünyanın keşfetmediğim bir bölümünü ilk defa keşfetmenin tadına vardım ama Stockholm bana yetmedi. Stockholm'ü ilkbaharda da görmeye karar verdim. Yeşilliklerle, parklarla, bahçelerle dolu Vikinglerin emaneti olan bu nordik şehri bir de o renklerle süslenmiş bir halde iken görmek istiyorum. Bu yüzden vedalaşmadım Stockholm ile. Sadece beklemesini söyledim…

Kim demiş öğrenmenin **yaşı yok diye!**

Beyin temelli eğitim ve öğrenme konusuna ilişkin çalışmalar yürüten Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, beyne dair birçok doğru bilinen yanlış olduğuna dikkat çekti. Tanrıdağ doğru bilinen yanlışlardan birinin de 'Öğrenmenin yaşı yoktur' olduğunu söyledi.

Fizyolojiyle öğrenmenin birbirinden ayrılmadığını, yaşın eğitimde çok önemli bir faktör olduğunu vurgulayan Tanrıdağ, "Doğru yaşta başlayan eğitim hayatta bir kez yakalanan fırsat ve çok iyi değerlendirilmedir" dedi.

Okul yaşları öğrenmenin en iyi olduğu yaşlardır

"Öğrenmenin yaşı yoktur derler. Bu yanlıştır. Öğrenmenin yaşı vardır. Öğrenmenin yaşı yoktur lafi insanları ileriki yaşlarda öğrenmeye teşvik etmek için halk psikolojisinde, toplum psikolojisinde boşluğu dolduran bir görüştür. Ama beyne baktığımızda, öğrenmenin yaşı vardır. Öğrenme en hızlı şekilde, okul çağına denk gelen yaşlarda daha iyi olur. Okulların süresi ve okul eğitiminin olduğu yaşlar boşuna değildir. İnsanlığın deneyimlerinden ortaya çıkmış bir sonuçtur. Anaokulundan üniversiteye kadar geçen süredeki öğrenme hızı ve kapasitesi, hayatın diğer herhangi bir yaş aralığında bu kadar verimli değildir. Belli bir dönemde öğrenme kapasitesi yüksektir."

Her insan keyfe göre ya da isteğe göre her yaşta eğitilemez, o yüzden eğitim sistemi diye bir şey var diyen Tanrıdağ insan olması gereken yaşta eğitilmelidir, ilerleyen yaşlarda öğrenme zor ve geç olacaktır, diyerek zamanlamanın önemine dikkat çekti.

Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ

Öğrenme kapasitesi beyin gelişimiyle orantılı

"1-2 yaşlarında konuşmaya öğrenen çocuk, 5-6 yaşlarından itibaren okuma-yazmayı öğrenir hale gelebilir ve ancak o yaştan itibaren eğitim başlayabilir. İstisnai durumlar dışında 3 yaşında bir çocuğa okuma-yazma öğretemezsiniz. Çünkü beyni bunu öğrenmeye hazır değildir."

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

Yabancı dil öğrenmek **neden zor?**

Eğer bir ana dil konuşabiliyorsanız yani konuşma merkezinizde bir sorun yoksa gayet rahat yeni bir dil öğrenebilirsiniz hatta istediğiniz birkaç dili bile öğrenebilirsiniz. Bu konuda hiçbir sorun yok. Beynimizin duygusal bir yazılımı var, biz duygusal olarak bir şeye önem göstermediğimizde beynimiz onunla ilgilenmez, zihnimiz onunla uğraşmaz, odaklanmaz ve onunla ilgili bilgileri kaydetmez.

Dil öğrenmenin doğuştan gelen bir yetenek olduğunu belirten sinirbilimci Prof. Dr. Sinan Canan, "Yabancı dili öğrenmek için çok ciddi bir duygusal istek yaratmanız, meraklı olmanız ve bol bol kullanmanız lazım" dedi.

Üsküdar Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sinan Canan, dil öğrenmenin doğuştan gelen bir yetenek olduğunu belirterek, "Özellikle yedi yaşına kadar kişi kaç dil öğrenirse onları ana dili gibi kullanabiliyor. Yedi-on yaşından sonra ise yeni dili beyin tercüme usulüyle öğreniyor ve ancak 3-4 sene kullanırsa akıcılık kazanıyor" dedi.

Dil konuşarak ve dinleyerek öğrenilir

Toplum olarak yabancı dili algılayışımızda ciddi bir sıkıntı olduğunu da belirten Prof. Dr. Sinan Canan, dil öğrenmek için büyük bir istek duyulması ve çaba harcanması gerektiğinin altını çizdi. Türkiye'de dil eğitiminin sınavlara yönelik olduğunu ve bu nedenle çoğunluğun o dili konuşamadığını kaydeden Prof. Dr. Sinan Canan, yabancı dili öğrenmenin en etkili yolunun konuşmak ve dinlemek olduğunu belirterek şunları söyledi: "Dil öğrenmek için öncelikle o dili kullanmaya ihtiyaç duymamız lazım. Bu koşulların sağlanması lazım ki biz ancak o şekilde öğrenelim. Çok ciddi duygusal bir istek yaratmamız lazım. İnsanımız ezberinden bir takım cümleler arayıp İngilizce bildiğini ispat etmeye çalışıyor. Oysa biz dili böyle kullanmıyoruz. Bir sunum yaparken nasıl gerekli kelimeleri arka arkaya dizerek bir meram anlatmaya çalışıyoruz, yabancı dil konuşurken de aslında bunu yapıyoruz. Bunun için de kafanızın içerisinde üretebileceğiniz kadar üretken bir dile ihtiyacınız var. Dolayısıyla dil eğitimi aslında iletişimle konuşarak ve dinleyerek yapılması gereken bir eğitim biçimidir. Okulun dışında İngilizce öğrenmiş kişilerden bir tanesiyim. Kendi hayatımda meraklı olduğum için, gerekli olduğu için bir şekilde dili dışarda öğrendim. Kendi İngilizce derslerimde hep yüksek not aldığım için İngilizce hocalarım

beni çalışkan sanırlardı oysa biz dili dışarıdan öğrenerek o sınavları verebiliyorduk. Dili dışardan öğrenenler de benzer yöntemleri kullanıyorlar, örneğin yabancı arkadaş edinen kişiler o dili öğreniyorlar."

Önce konuşmayı sonra grameri öğretmek lazım

Yabancı dil öğrenmede sistemin ve ailelerin yapacakları şeylerin farklı olduğunu belirten Canan, "Yabancı dil eğitim sistemini ciddi bir şekilde elden geçirmemiz lazım. Bunun bazı güzel örnekleri bazı okulların hazırlık sınıfında uygulanmaya çalışılıyor. Dili bol miktarda konuşarak pratik üzerinden öğretme ve belli bir aşama geçirdikten sonra yani insanlar sözlü iletişim kurmayı becerebildikten sonra gerekirse yazılı gramer kurallarının öğretildiği sistemler var. Bunlar gerçekten işe yarayan sistemler ve insanlar sadece bir sınavı geçmek için değil hayatlarını yeni bir dilin eşliğinde idame ettirmek için bu dili öğrenebiliyorlar ve hayatlarında kullanabiliyorlar" diye konuştu.

Evde antrenman yapılmalı

Ailelerin ve eğitimcilerin özellikle gençlere yabancı dilin sınav için öğrenilen bir şey olmadığını, günümüzde vazgeçilmez bir beceri olduğunu kavratmaları gerektiğini vurgulayan Prof. Dr. Canan, ebeveynlere şu tavsiyelerde bulundu: "Eğer biz bunu yapamazsak ne kadar iyi bir sistem koyarsak koyalım bu çocuklarımız dil öğrenemeyecek. Dil öğrenebilenler dil konuşabilenler bunu bir şekilde isteyenler oluyor. Gerçekten istekli olanlar okuldaki sistemin olumsuzluklarına rağmen bunu gayet rahat öğrenebiliyorlar. Dil bilmeyen anne babalar da öğrenmeye çalışsınlar, bu arada çocuklarına da motivasyon versinler çünkü özellikle genç yaşlarda otomatik olarak dil öğrenebilen bir sisteme sahibiz."

Konuşma merkezinde sorun yoksa birkaç dil öğrenilebilir

Herkesin farklı ama belli bir öğrenme hızı olduğunu belirten

"Dili bol miktarda konuşarak pratik üzerinden öğretme ve belli bir aşama geçirdikten sonra yani insanlar sözlü iletişim kurmayı becerebildikten sonra gerekirse yazılı gramer kurallarının öğretildiği sistemler var. Bunlar gerçekten işe yarayan sistemler..."

Prof. Dr. Canan, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Eğer bir ana dil konuşabiliyorsanız yani konuşma merkezinizde bir sorun yoksa gayet rahat yeni bir dil öğrenebilirsiniz hatta istediğiniz birkaç dili bile öğrenebilirsiniz. Bu konuda hiçbir sorun yok. Beynimizin duygusal bir yazılımı var, biz duygusal olarak bir şeye önem göstermediğimizde beynimiz onunla ilgilenmez, zihnimiz onunla uğraşmaz, odaklanmaz ve onunla ilgili bilgileri kaydetmez. Dolayısıyla biz yabancı dilin önemli bir

şey olduğunu gerçekten biliyorsak, bunu içselleştirmişsek öğrenebiliriz. Bugün İngilizce öğrenmek için sınırsız kaynak var. İnternet önemli fırsatlar sunuyor. Yurt dışından edinebildiğiniz yabancı arkadaşla sınırsız konuşabilme imkânınız var. Sadece ve sadece bunu yapmak gerekiyor. 'Bu benim önemli bir eksikliğim' bilinci oluştuktan sonra tek iş makul düzeyde zaman ayırmaya bakıyor. İngilizce konferans ya da film izleyen çoğu insan o dili rahat konuşamadığından şikâyet ediyor çünkü ağzımızla tekrar etmediğimiz bir şeyi beynimiz çok da kolay öğrenemiyor. Dolayısıyla biraz da konuşma pratiği bu işin içine girdiği zaman günlük hayatımızda işlerimizi rahatlıkla görebilecek temel İngilizceyi öğrendiğimiz gibi, birçok sınavda da başarı elde etmemizi sağlayacak alt yapıyı kurmuş olacağız."

Eğlenceli bir aktiviteye dönüştürülmeli

Milli Eğitim Bakanlığı'nın erken dönemde yabancı dil eğitimi konusundaki çalışmalarına da değinen Prof. Dr. Canan, "Bakanlığın bu konudaki farkındalığını çok önemli buluyorum. Tabii ki mucize bir çözüm hemen bulunabilecek bir şey değil ama bunun farkında olmamız gelecek için çok ümit verici. Yabancı dil öğrenmek artık ekstra ya da lüks bir beceri değil, 'olmazsa olmaz'. Ben öğrencilerimize mümkünse ikinci bir yabancı dil öğrenmelerini yani üç dilli bir insan olmalarını tavsiye ediyorum. Çünkü bu rekabet dünyasında, bu hızlı bilgi dünyasında özellikle bilim dilinin bugün İngilizce olduğunu düşünürsek, yaygın konuşulduğunu düşünürsek insan hayatında çok büyük bir eksiklik. Önemli bir potansiyelimizi kullanmamızın da önünde büyük bir engel. Bence bu konuda ciddi çalışan birçok insan var, akademisyenler olsun bu işin eğitimini verenler olsun onların toplandığı sık sık yapılacak çalıştaylar ve fikir alışverişleri ile hızlı bir şekilde güzel bir sistem oturtabiliriz. İlkokuldan itibaren elimizde müthiş bir fırsat var. Gereksiz pek çok şeyle vakit harcayabiliyoruz. Yabancı dili eğlenceli, çocukların katılarak ve öğrenmek isteyebilecekleri bir aktiviteye dönüştürecek birkaç sihirli formülü kullanarak çok rahat gerçekleştirebiliriz" dedi.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

A'dan Z'ye **YKS**

Milyonlarca öğrenciyi ve ailesini yakından ilgilendiren üniversite sınavına ilişkin değişiklikleri Üsküdar Üniversitesi Eğitim Kurumları ve Rehberlik Hizmetleri Yöneticisi Uzm. Psk. Dan. Ece Tözeniş ile konuştuk.

Röportaj: Didem DÜZ

Bu yıl sınav takvimi nasıl olacak?
Sınav takvimi de bu yıl için açıklandı. 1-21 Mart tarihleri arasında öğrenciler sınav başvurularını yaptılar. 23 Haziran'da Temel Yeterlilik Testi (TYT) gerçekleşecek, 24 Haziran'da Alan Yeterlilik Testi (AYT) sınavı ve aynı gün öğleden sonra da Yabancı Dil Sınavı ile bu yılın sınav takvimi tamamlanacak. 31 Temmuz'da da öğrenciler sınav sonuçlarını görmüş olacaklar.

Yeni sınav sisteminin temel özellikleri neler?
Aslında iki tane temel özelliği var: İki basamaklı bir sınav olma özelliği devam ediyor ama burada en önemli şeylerden biri puan türündeki değişiklikler diğeri ise soru sayılarının azalmasıdır.

Yeni sınav sistemi ile önceki sınav sistemi arasındaki farklılıklar neler?
Geçen yıl YGS ve LYS olarak adlandırılan sınav sistemi bu yıl bir değişiklikle Yükseköğretim Kurumları sınavı (YKS) olarak değiştirildi. Geçen sene altı oturum varken bu yıldan itibaren üç oturuma indirildi. Birincisi Temel Yeterlilik (TYT), ikincisi Alan Yeterlilik (AYT) ve Yabancı Dil Sınavı olmak üzere bu sene üç oturumda gerçekleştirilecek. Bunun dışında geçmiş yıllara göre soru sayılarında da bir azalma oldu. Bu yıl geçen yıllara göre daha az sayıda soru sorulacak

YKS hangi alanlardan sorular içerecek?
Temel Yeterlilik Testi birinci oturum ve Alan Yeterlilik Testi olmak üzere iki oturum var. Bu sınavların içeriğini detaylandırmak gerekirse; Temel Yeterlilik Testinde Temel Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler olacak. Alan Yeterlilik Testinde de Matematik, Fen Bilimleri, Türk Dili ve Edebiyatı, Sosyal Bilimler-1 ve Sosyal Bilimler-2 olmak üzere alt sorular yer alacak.

YKS'de soru sayıları ve süreleri ne şekilde olacak?
Temel Yeterlilik Testi 120 soru, 135 dakikadan oluşacak. Alan Yeterlilik Testi için de 180 dakika süre verilecek.

Yeni sınav sisteminde "İki Yıl Geçerlilik Sistemi" nasıl uygulanacak?
Bu yıldan itibaren TYT puanında elde edilen 200 ve üzeri puanı önümüzdeki yılda da öğrenciler kullanabilecekler. Tabii burada akla şöyle bir soru da geliyor: "Her sene soruların kolaylık ve zorluk dereceleri değiştiği için bir farklılık oluşacak mı?" Aslında gelecek yılda bu puanı kullanan öğrenciler için bir farklılık oluşmayacak. Çünkü bir

"Yeni sınav sisteminin iki temel özelliği var. Biri puan türündeki değişiklikler, diğeri ise soru sayılarının azalmasıdır."

sonraki sene öğrencilerin puanı o yıl ki başarı sıralamasının karşılığına gelen puana dönüştürülecek böylece bir kayıpları olmayacak öğrencilerin.

YKS'de puan türleri nasıl olacak ve adaylar nasıl tercih yapacak?
Öğrencilerin YKS'de beş puan türü olacak. TYT'de bir puanı olacak bir de ikinci oturumdan elde edilen sayısal, sözel, eşit ağırlık ve dil puanları olacak. Öğrenciler bu beş puan türüyle tercihlerini yapacaklar.

Yeni sınav sisteminde soru sayılarının azaltılması, puanların hesaplanmasında güçlük oluşturacak mı?
Güçlük oluşturmayacaktır. Sonuçta o senenin puanları ve başarı sıralamaları her yıl sınava giren öğrencilere göre değişiklik gösteriyor. Bu yıl sınava giren öğrenciler de bu yılın yerleşme puanını oluşturacaklar. Aslında yaptıkları tercihlerle birlikte biz yıllara göre değişen sınav sistemlerinde puana göre tercih yapmıyoruz. Dolayısıyla adayların puanlarında çok farklılıklar olduğu için biz tercihleri başarı sıralamalarına göre yapıyoruz. Bu yıl da yine öğrencilerin başarı sıralamalarını dikkate alarak tercihleri yapacağız.

Yeni sınav sisteminin temel özellikleri nelerdir?
Aslında iki tane temel özelliği var: İki basamaklı bir sınav olma özelliği devam ediyor ama burada en önemli şeylerden biri puan türündeki değişiklikler diğeri ise soru sayılarının azalmasıdır.

YKS'de sınav soruları nasıl olacak?
Geçen sene LYS'de biz açık uçlu sorular olduğunu gördük. Açık uçlu soru uygulaması ilk kez geçen sene yapıldı. Bu yıl açık uçlu soru olmayacak. YKS'de sınav soruları yine Milli Eğitim Bakanlığı Müfredatına uygun olacak.

TYT'nin avantajları nelerdir?
Temel Yeterlilik Testi'nde aslında YGS ile çok farklılıklar olmadığını görüyoruz. YGS'de olduğu gibi yine öğrenciler Temel Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler olmak üzere dört ana başlıkta soruları cevaplayacaklar.

TYT'de Temel Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler testlerinde çıkacak sorular YGS'de çıkan Temel Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler soruları ile aynı mı olacak?
Şöyle ki yine YGS'den farklı olarak bilgi değil, yeterliliğe dayanan bir sistemi esas aldığı için çıkan sorular zaten

Uzm. Psk. Dan. Ece Tözeniş

"Yeni sınav sistemi de yine öğrencilerin yeterliliğine dayanan bir sistemi esas alıyor."

öğrencilerin yeterliliğini ölçmüş olacak. ÖSYM tarafından TYT ile ilgili örnek sorular yayınlandı, öğrencilerin mutlaka bu soruları incelemeleri gerekir.

Baraj başarı sıraları bu yıl da devam edecek mi?
Evet, daha önceki yıllarda gelen baraj başarı sıralamaları bu yılda aynı şekilde devam edecek. Bu başarı sıralamaları; Tıp Fakültesi için sayısal puan türünde başarı sırası ilk 40.000, Hukuk bölümü için eşit ağırlık puan türünde başarı sırası ilk 150.000, Mühendislik Fakülteleri (Orman, Su Ürünleri, Ziraat Mühendislikleri hariç) için sayısal puan türünde 240.000, Mimarlık Fakültesi için yine sayısal puan türünde başarı sırası ilk 200.000 ve Öğretmenlik alanlarında (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık da dahil) ilgili puan türlerinde baraj başarı sıralaması ilk 240.000 uygulaması bu yıl da devam edecek.

OBP'de (Ortaöğretim Başarı Puanı) bir değişiklik olacak mı?
Hayır, Ortaöğretim Başarı Puanında geçen yılki uygulama aynen bu yıl da devam edecektir.

YKS'de kaç kitapçık olacak?
3 kitapçık olacak. Birincisi TYT, İkincisi AYT ve üçüncüsü de Yabancı Dil kitapçığı olacaktır.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

"Bu yıldan itibaren üniversite sınav sistemi üç oturumda gerçekleşecek: Birincisi Temel Yeterlilik (TYT), ikincisi Alan Yeterlilik (AYT) ve Yabancı Dil Sınavı."

Psikiyatrinin 90 yıllık çınarı: **Prof. Dr. Özcan Köknel**

O Türkiye'nin en önemli psikiyatristlerinden... Üsküdar Üniversitesi 3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü'nü sunmak üzere kendisini ziyaret ettiğimizde enerjisi ve hafızası ile bizi bir kez daha hayran bıraktı. "Bütün oyunlarımda, oyuncaklarımda doktorluk ile ilgili şeyler vardı" diyen 1928 doğumlu Prof. Dr. Özcan Köknel ile insanı anlamak üzerine keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

Röportaj: Canan Mataracı

Meslek hayatınıza nasıl başladınız, özellikle psikiyatri mesleğini neden seçtiniz?

Çocukluğum Zile'de geçti. Zile'de en samimi olduğumuz kişi hükümet tabibiydi. Kendisi babamdan sonra rol model olarak gördüğüm kişi oldu. Bütün oyunlarımda, oyuncaklarımda doktorluk ile ilgili şeyler vardı. O zamanlarda oyuncak bebekler, tavşanlar falan vardı, onlara doktorluk yapardım. Hekim olmak için rol modelim, kahramanım olan o doktor ve onun verdiği mesajlar oldu. Bütün meslek hayatımda, hocalarımla iletişimimde onların ruhsal yapılarını, yaşımın bana verdiği görgü ve bilgi düzeyinde değerlendirmeye çalışırdım. Yani o insanı sadece bana verdiği mesajlarla, iletiler ile değil, o mesajları hangi duygular ile veriyor, ne düşünerek veriyor gibi... İlkokuldan başlayarak tüm eğitim hayatımda bu işi derinleştiren ve bu işin bende yer etmesini de sağlayan bazı rol modeller oldu. Ben okula ilkokul üçüncü sınıfta başladım. 80 kişilik bir sınıfta derslere sonradan başladığım için yabancılık hissettim. Onlar birinci sınıftan beri birlikteydiler ve birazcık sınıfın dışında kaldım. Aralarında benimle aday edenler bile oldu. Biriyle kavga ettim. Çocuğa bir iki yumruk attım, çocuk da gitmiş babasına şikâyet etmiş, babası da okulun müdürü... Başöğretmen, düşünün. Başöğretmen bizi çağırdı, "Beni işe karıştırmayın kendi aranızda halledin" dedi. Bu mesaj benim için hakikaten hayatın en önemli mesajlarından birisi oldu. Bir insanı o yaştan gelen özellikleri ile anlamak, tanımak ve ona bir eğitimci olarak da hak vermek. Sonra ortaokula geçtim, inek değildim ama muntazam çalışırdım, çalışkan bir öğrenciydim. O zamanlar iftihar kitapları vardı, karneden önce öğretmenler toplantısı olurdu. Her öğretmen benimle ilgili kanaatlerini söylemiş, benim çalışkan, bilgili, başarılı bir öğrenci olduğumu söylemiş. Fizik hocası "Ben yanıldım mı bilmiyorum bendeki numarası çok kıt düşük, 3 verdim karnesine" demiş. Fakat diğer öğretmenlerin verdiği öneriler ile fizik hocası beni çağırdı 'Bak, sen çalışkan bir öğrencimizsin. Karnene 3 gelecek ama senin moralin bozulmasın diye ben sana 5 veriyorum, fakat bana borcun var' dedi. Bu benim için bir motivasyon oldu.

Hakikaten fiziğe çalışmayı ve o öğretmenin ruhsal durumuna medyun-u şükran olmayı o zaman öğrendim. Liseye geçtim 10. sınıfta psikoloji dersi başlıyordu. Psikoloji dersimize, üniversiteden yeni mezun olmuş olan bir hoca geldi. Fakat sınıf zaten 80 kişilik… Sınıfta gürültü patırtı kıyamet kopuyor, hoca anlatmak istiyor fakat hiçbir şey anlatamıyor. Bağırıyor, çağırıyor… Neticede kızdı ve burayı kahvehaneye çeviriyorsunuz dedi, çekti gitti. Sınıfta espri anlayışı olan ve bunu yolu, yordamı ile anlatmaya çalışan arkadaşlarımız da vardı. Ertesi psikoloji dersinde tahtaya – hocamızın ismi Asım Bey'di, "Asım'ın Kahvesi" "Çay 25 kuruş, kahve 30 kuruş, gazoz 25 kuruş" diye yazdılar, öğretmen geldi baktı, şimdi bilmiyorum başka bir öğretmen olsa, herhalde sınıfa yine bağırır, çağırır alay mı ediyorsunuz diye… "Bir kahve ısmarlayın da beraber içelim" dedi ve o zaman anladım ki yani, bir insanı anlamak, o yaştaki bir gencin duygularını anlamak, ona hak vermek ve onunla ilişki kurmak için bağırmak, çağırmak, kızmak, öfkelenmek değil de onun yaşına uygun, çağına uygun bir ilişki ve iletişim kurmak daha doğruydu. Üniversitede en zor dersimiz patolojik anatomiydi. 5 sömestr okutulurdu. Sonunda da imtihan olurdu. 5. sınıfın sonunda ondan sonra staja geçerdik. O imtihanın 4 aşaması vardır. Yazılıda gelen soruların hiç birine doğru dürüst cevap veremedim. Hâlbuki yazılı çok önemliydi. Diğerlerinden en iyi puanı aldım. Akşamüstü hocamız, bunları değerlendirip bize geçtin geçmedin diye bilgi verirdi. Hoca çağırdı. Diğer sonuçlara baktı bana baktı, kalmam lazım çünkü yazılı çok berbat gelenek böyle. Yazılı kötü olursa öbürleri ne olursa olsun kalırsın. Fakat hocanın vicdanı el vermedi. "Sen yarın geleceksin tekrar imtihana gireceksin" dedi. Ertesi gün tekrar gittim, beni odasına aldı "Dünkü bilmediğin soruların doğrusunu söyle bakalım" dedi. "Hocam, hiç bakmadım bile" dedim. "İyi bir öğrenci neyi bildiğini neyi bilmediğini anlar, gider evde kitabını karıştırır, hiç değilse eksiklerini tamamlar. Sen iyi bir öğrenci değilsin" dedi. Ama yine de vicdanı el vermedi, "Sen otur bakalım buraya, beyin tümörlerini yaz" dedi. Kitabı da aşağı yukarı 300 sayfalık bir kitaptı. Ben, o zaman da demek ki nörolog olmayı, psikiyatr olmayı, beyin ile ilgili bir dal seçmeyi düşünmüşüm ki o kitabı ezbere biliyorum, o kadar iyi biliyorum. Oturdum yazdım, yazdım… Zaman geçti "Artık ver kâğıdı" dedi, verdim. Dün kalacaksan bugün pekiyi alacaksın. Hocamız Alman'dı. Yani bütün bunlar bana gösterdi ki, insanı anlamak sadece onların bize verdiği mesajlar da değil, o mesajları veren duyguları, o mesajları veren değerlendirmeleri bilmekte ve öğrenmekte yarar var.

Onun için, eğer ben ihtisas yapabileceksem, yapacaksam mutlaka ki o zamanlar müşterekti bu dallar, nöroloji ve psikiyatri, bu dalda yapacağım diye karar verdim. O dala girebilmek için biraz beklemek lazımdı ve üstelik bizim zamanımızda asistanlık ücretsizdi. Ücret alan çok az asistan vardı. Buna da razı olarak 1954 senesinin Aralık ayının 22'sinde Bakırköy'de nöropsikiyatri uzmanlık çalışmalarına başladım. Büyük bir şans olarak hocamız İhsan Şükrü Aksel'di. Uluslararası ünü olan, öğrencilerle, asistanlarla çok rahat ilişki kurabilen herhangi bir önerisi olduğu zaman, herhangi bir eleştirisi olduğu zaman onu herkesin önünde değil, odasına çağırarak özel olarak söyleyen değerli bir hocamızdı. Mesela hasta ile ilgili bir eksiğimiz olabilirdi. Yanlışımız olabilirdi nihayetinde asistanız. Diğer asistan ve öğrencilerin önünde hiçbir şey söylemez, sonra odasına çağırır, bak şunu şöyle yapsaydın bunu böyle yapsaydın, derdi. Hakikaten, gayet iyi bir rol modeldi ve 1954 senesinden 1973 senesine kadar onunla birlikte çalışmak çok büyük bir şanstı. Bana yurt dışından bazı burslar bularak dış ülkelere gitmemi, orada çalışmamı ve psikiyatrinin oradaki durumunu da öğrenme fırsatını verdi. Bütün bunların etkisi ile bu duruma geldim. Tabii bütün bunların oluşunda en önemli şey çocukluk döneminde annemin babamın, evlilik dönemin de eşimin ondan sonra çocukların, ondan sonra damatların da katkısı oldu. Çünkü onların bütün bunları kendimi geliştirmek için, bazı şeyleri öğrenmek, uygulamak için yapmam gereken tabii ki bazı şeyler vardı. Çabalar vardı, çalışmalar vardı. Bu çabaların rahatça büyütülmesi

için gerekli toplumsal ortamı yaratan hakikaten benim kendi mesleğimde gelişmeme, değişmeme katkısı olan çok önemli bir toplumsal ortam yaratan kişilerdir. Böyle bir sürü modeller var, neden psikiyatriyi seçtiğimin, neden sevdiğime dair etkili olan şeyler.

Meslek hayatınıza atıldıktan sonra sizi zorlayan taraflar oldu mu? Bu konuyla ilgili bir anınız var mı?

Beni zorlayan taraflar, üniversite dışından gelen tepkiler de oldu. 1960 olayları, ondan sonraki olaylar ister istemez üniversiteye de yansıdı. 1960 yılından sonra üniversiteden 147 hoca, sorgusuz sualsiz meslek dışına alındı. Üniversiteden ayrıldılar. Bunların içinde İhsan Şükrü Hoca da vardı. Yani bizler için, psikiyatristler için, hatta bütün hekimler için hocayla ilgili bir şeyler yapalım diye çabalarımız oldu. O çabalarımız oldukça o zamanki yöneticilerin de bize karşı tutumları oldu. Neredeyse üniversiteden çıkaracaklardı bizleri, böyle bir hocayı desteklediğimiz için. O zamanki rektörün çabası ile kendimizi kurtardık. İster istemez dışardaki çatışmaların, üniversiteye yansıyan ve kendi aramızda da bazı çatışmalar yaratan durumları oldu. Ama bunları soğukkanlılıkla, elimizden geldiği kadar, aklımızı, bilgimizi, görgümüzü kullanarak aşmaya çalıştık. Çok şükür. 1995 yılından emekli oluncaya kadar çok büyük bir sorun yaşamadan hayatımı sürdürdüm.

Tıp gelişiyor, artık herkes beyin alanında çok fazla konuşmaya başladı. Teknoloji ile birlikte yapay zekâ gündeme geldi. Herkesin en çok merak ettiği konu "Biz beyni nasıl çözeriz?" Siz giderek artan beyin çalışmaları ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Bu kadar senelik meslek hayatımda şunu çok iyi belledim ki, insanın bedensel, ruhsal ve toplumsal yönleri vardır. Daha önceden sanılıyordu ki psikiyatri sadece ruhsal yönle ilgilenen bir bilim dalıdır. Ama bu dalın içine girdikten ve bu dalda gelişmeler olduktan sonra gördüm, yaşadım ve okudum ki; insanın davranışına o insanın biyolojisi de çok büyük etken. Mesela beyin yapısının özellikleri, beyin hücrelerinin özellikleri, beyindeki kimyasal maddeler, biz ne yaparsak yapalım insanın davranışlarını etkileyen, o davranışların ortaya çıkmasında rol oynayan çok önemli biyolojik bir yön. Dolayısıyla bunu anlayabilmek için eğer bir ruh hekimi olacaksak, bu işin biyolojisini bilmek, beyin yapısını bilmek, beyin hücresinin, beynin çalışmasını ve bunun insanın davranışına, insanın tepkilerine, insanın başkaları ile olan ilişkisine ne şekilde yansıdığını bilmek şart.

Yine öğrendik ki, sizin ruhsal yapınız ne olursa olsun, beyin yapınız ne olursa olsun, eğer içinde bulunduğunuz ortam bu yapının gelişmesine olumlu olarak katkıda bulunmuyorsa ki biliyorsunuz buradan sonra sosyal psikoloji ve sosyal psikiyatri gelişti ve bu da çok önemli. Psikiyatri demek; ruh hekimi olmak demek, insanı bedensel, ruhsal ve toplumsal olarak değerlendirmek demektir. Yani bu şeylerden sadece biriyle değerlendirirsek hata yapmış oluruz. Bir insanın davranışını sadece sosyal olarak değerlendirirsek o kişiye hiçbir yararımız, katkımız olmayabilir. Altında biyolojik nedenler olabilir. Onun için insan bir bütündür. Bu ögelerle ilgili çağdaş bilgiye de mutlaka sahip olmak lazımdır. Mesela şimdi televizyonlarda izliyorum bazı hekimler, çok haklı olarak tartışmalara katılıyorlar ve kendilerinin daha fazla önem verdiği daha fazla saplandığı bir alan oluyor; o alan içinde görmeye çalışıyorlar ve hiçbir zaman doğru kanaate uymuyorlar. Benim en son kitabım "Nedenin Nedeni" adı ile yayınlandı. Çünkü çok defa bilim alanında olduğu kadar bütün toplumsal alanda da neden olarak gösterilen etkenler çok defa o olayın nedeni değil. O nedenin de ortaya çıkmasında başka nedenler var. Ama o başka nedenleri göz önüne almazsak, değerlendirmezsek sorunları da çözemiyoruz. Bunu hem günlük hayatımda hem hekimlik hayatımda hem de diğer sosyal unsurlarda çok net olarak görüyorum. Şu olayın nedeni budur diyorlar, ona göre bir sanal neden yaratılıyor ama hiçbir zaman o yaratılan sanal neden o sorunu çözmekte yeterli ve gerekli olmuyor. Onun için mutlaka nedeninin nedenini çok kesin olarak saptamakta

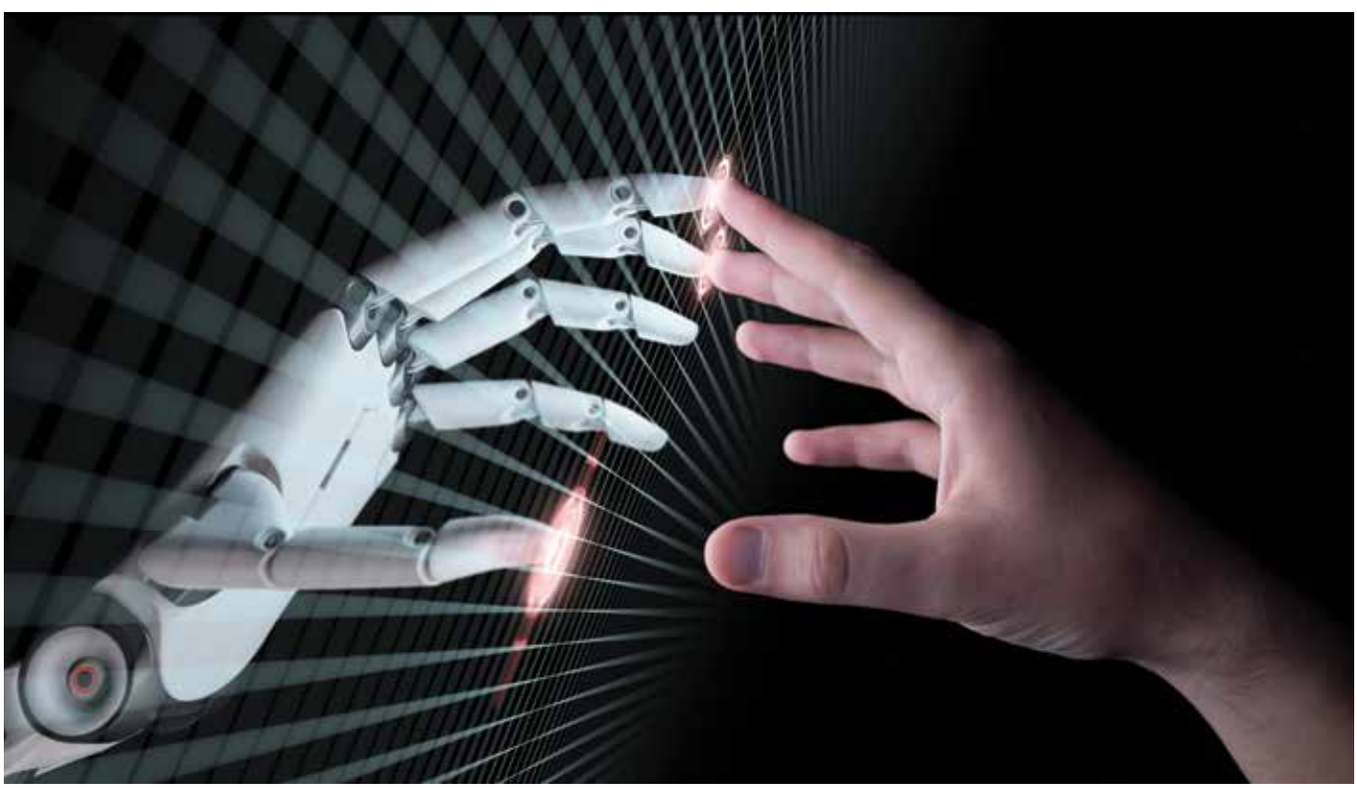

yarar var.

Hocam tam da bu noktada bu alanda eğitim gören öğrencilerimiz, mesleği icra eden yeni nesil hekimler için neler önerirsiniz?

Her meslekte olduğu gibi bu mesleği de isteyerek seçmek lazım. Yani bazı zorlamalar yahut bazı gereksiz seçimler dolayısıyla bu mesleğe girmek, hem o kişinin kendini geliştirmesine hem de başkalarına yararlı olmasına kapı açmıyor. Onun için evvela, ben kendi hayatımda da söylediğim gibi demek ki ben çocukluktan gelip, hekim olacağım, diye bir rol model kendi içimde seçmişim. Bunu mutlaka yapmak lazım. İkincisi hekimliğin mutlak ve mutlak bir özveri gerektiğini bilmek lazım. Tabii hepimiz insanı seveceğiz, insanı anlamaya çalışacağız, tanımaya çalışacağız ama hekim bunu evvela insan olarak yapacak. Yani karşısına gelen insanın bütün dertlerinden önce bir insan olduğunu ve bir insanla iyi iletişim kurabilmek için nelerin gerekli olduğunu bilip, bunu mutlaka uygulaması gerekir ve bu iyi ilişkileri de aktarmasını bilecek. Üçüncüsü mutlaka, bakın bu kadar yıllık meslek hayatımda gördüm ki, bırakın bir hastalığı, hastayı herhangi bir insanı anlamak, tanımak için bile ona zaman ayırmak lazım… Dinlemeyi bilmek lazım… O dinleme içerisinde amacınıza uygun, doğru yerinde soruları seçip bunları kullanmak lazım. Yani bu sadece hekimlik için değil, bütün meslekler için belki de bütün iletişim ögeleri için gerekli olan şeyler. Diğer bir şey olarak ise, hiçbir şeye saplantı halinde olmamak lazım… Mesela ben çok iyi hatırlıyorum benim öğrencilik veya uzmanlık zamanımda bunlar yapılır dediğiniz birçok şey bir süre sonra yapılamaz, kullanılamaz hale geldi. Hem görüşler, hem tedavi şekilleri yani çok iyi hatırlıyorum ki bizim zamanımızda kullandığımız bazı ilaçlar vardı, bu hastalığın tedavisi için bu ilaçlar gerekli derdik. Şimdi bu ilaçların adı bile anılmıyor hatta o ilaçların bazılarının zararlı olduğuna dair araştırmalar var. Yani onun için mutlak ve mutlak bilimsel gelişmeyi, insanı anlamakta ortaya çıkan görüşleri ve tedavisi için gerekli tedavi yollarını, yöntemlerini de yakından izlemek yani çağdaş olmak da gerekli. Yoksa bundan 20-30 sene önceki bilgiler ile karşıdaki insanı değerlendirmeye çalışırsak, o zamanki bilgilerle hastaya tedavi uygulamaya çalışırsak, hiçbir yararımız olmaz, zararımız da çok fazla olur.

Hocam aslında kişiye özel tedavi değil mi?

Tabii yani bu eskiden beri bilinen bir şey: "Hastalık yok, hasta var" Çünkü hangi hastalık olursa olsun, mutlaka o hastalığın, hasta tarafından anlatım şekli çok farklı olabiliyor. Onun için bunu da hiçbir şekilde unutmamak gerekli günlük hayatta, pratikte. Mutlaka bu şekilde bir hekim - hasta ilişkisi kurulması lazım; fakat maalesef siz de biliyorsunuz ki bazı hekimlerin üstündeki yük, hasta ile bu kadar zaman uğraşmaya pek cevap vermiyor, buna imkân olmuyor. Tabii burada kaybeden hem hasta oluyor gerekli tedaviye yönelik yeteri kadar dinlenmediği anlaşılmadığı için hem de hastalıklar uzadığı için ülkenin ekonomisine de o hastanın ailesine de hakikaten bir yük halinde devam edip gidiyor.

Özellikle son dönemlerde bütün dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de beyin sağlığı, beyin hastalıkları ön planda bulunuyor. Bu hastalıkların önlenmesi üzerine çalışmalar yapılıyor. Örneğin Alzheimer'ı çok yaşlı hastalığı olarak bilirdik ama artık genç yaşlarda bu tarz hastalıklar çıkmaya başladı. Bu durumu siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

"Nedenin Nedeni" kitabından önce yazdığım kitabın adı *"Yaşlanmayan Yaşlılar"*. Bu kitapta da belirttiğim gibi evvela mutlak ve mutlak yaşla beraber gelenleri ve gidenleri çok iyi bilmekte yarar var. Yani her yaş dilimi insana bazı şeyler getiriyor ama bazı şeyleri de götürüyor. Yaşlılığın anahtar

sözcükleri: Kaybolmak, Azalmak, Değişmek ve Çökmek… Bir insan hasta olmasa bile yaşlandıkça bazı becerileri ya kayboluyor, ya azalıyor, ya çöküyor. Evvela bunu çok iyi bilmek lazım. Yani hangi yaşta hangi özellikler azalıyor hangisi kayboluyor diye. Çünkü çok defa bir tanı hatasına da sebep oluyor. Yani yaşlılığı dolayısıyla herhangi bir yeteneğini kaybeden insana hemen bir tanı koyuyoruz, bu budur, diyoruz. Fakat bu yanlış, yaşla gelen ve gidenlere birlikte bakmakta yarar var. İkincisi; elden geldiği kadar topluma bazı rahatsızlıkların nasıl başladığını, hangi belirtiler ile ortaya çıktığını, hangi belirtiler ortaya çıkarsa bir hekim ile mutlaka bir iş birliği yapmanın gerekli olduğunu göstermek lazım. Üçüncüsü; belirli yaşlardan sonra gereken biyolojik kontrolleri, gereken kan kontrolleri hatta gerekirse psikolojik kontrolleri de yaptırmak lazım ki herhangi bir rahatsızlık gelişmesin diye. Bizim hocamız İhsan Şükrü Aksel'in 1940'larda yazdığı bir kitap vardı; *Psikozların Anatomisi* diye. Dünya çapında bir kitaptı. Alzheimer hastalığı, yaşlılıktan gelen bunamalar, damar sertliğinden gelen bunamalar gibi birçok şeyin patolojik anatomisi anlatılıyordu ve 1940'ların bilgisine göre tabii bunlardan korunmanın da o zamanki bilginin ışığı altında önerileri veriliyordu. Onun için gençlik çağında bunu ortaya çıkartan böyle bir rahatsızlığın ortaya çıkmasında risk faktörü olan şeyler var mı, diye de tespit etmek lazım. Bir de özellikle bu tür rahatsızlığı yaşayan kişilerin ne şekilde kontrol edebileceği, aile ve toplum içinde yaşantısının sürdürüleceğinin de bilinmesi lazım. En büyük yük de aileye ve topluma düşüyor.

Konu aile ve topluma gelmişken, artan şiddet olayları, bu olayların giderek daha çok gözümüzün önünde yaşanılır hale gelmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Benim başka bir kitabımın adı *Şiddet Dili*'dir. Bugün maalesef Türkiye'de şiddet dili kullanılıyor. Dil ne demek? Dil; bir insanın duygusal olarak, sözlü olarak kendini anlatması ve Fransızca, İngilizce gibi artık bugün şiddet dilini kullanıyoruz. Ne demek şiddet dili? Bir şeye hayır diyeceğimiz yerde tepki vermek. Sözlü tepki vermek, sesli tepki vermek, bağırmak, çağırmak… Peki, şimdi biraz önce dedik ki bazı davranışların nedenlerini bilmekte yarar var. Bunun esas nedeni nedir? Esas nedeni, ruhsal ve toplumsal yani dil nasıl öğreniliyor, anneden, babadan, çevreden değil mi? Peki şiddet dili nasıl öğrenilir? Anneden, babadan, çevreden… İngilizce öğrenir gibi, Türkçe öğrenir gibi, Fransızca öğrenir gibi, aslında fark yoktur. Eğer siz anneden veya babadan veya içinde bulunduğunuz çevreden herhangi bir davranış herhangi bir eylem yaptığınız zaman karşılığında şiddet içeren bir mimik görseniz bile bu sizi etkiler… Ne demek şiddet içeren mimik? Eğer karşı tarafın verdiği tepki sizin içinizde kaygı yaratıyorsa, korku yaratıyorsa, öfke yaratıyorsa, bu mesaj şiddet mesajıdır. Siz çocukluktan beri böyle bir mesaj alıyorsanız, ister istemez demek ki bu sorunu anlamak için "Mimikte şöyle bir şeyin olması lazım, şöyle bir jest yapmak lazım, şöyle bir sözcük kullanmak lazım" diye bir dil öğreniyorsunuz. O dili toplumun her kesiminde her olay karşısında kullanıyorsunuz. Türkiye'de benim bilebildiğim kadar, görebildiğim kadar 30-40 yıldır yavaş yavaş nasıl ki yabancı dilleri kullananlar arttı ise şiddet dilini kullananlar da artıyor. Çünkü bunun rol modelleri çok fazla. Üstelik şimdi bunların artmasına ve yayılmasına biliyorsunuz ki kimler burada daha çok etkili oluyor? "Etkili-yetkili" kişi diyoruz biz onlara. Yani, gördüğümüz zaman beni etkileyenler kim? Politikacılar olabilir, artistler olabilir, televizyona çıkan kişiler olabilir, sporcular olabilir, müzikle uğraşanlar olabilir… Hepimizden farklı olarak bu kişilerin insanları etkilemesi daha fazla oluyor. Peki, en çok kimleri etkiliyor? En çok; çocukları ve gençleri etkiliyor. Çünkü çocuklar ve gençler annesinden babasından başka bir rol model arıyor. Kime benzemem lazım, kim gibi hareket etmem lazım, kimin gibi davranmam lazım diye… Televizyonda böyle bir örnek görürse "Bak bu adam bu kadar ünlü, böyle davranıyor o zaman tanınmak için, sözümü dinletmek için ben de böyle davranayım" diyor. Eğer o kişinin verdiği ileti şiddet iletisi ise, demek ki şiddet iletisi o çocuğun dilinde artık yer eden bir duruma geliyor. Şimdi açıkçası şöyle bir medyaya baktığınız zaman, bu şiddet iletilerini veren şeylere bakın bilimsel tartışmalarda bile oluyor. Orada bile

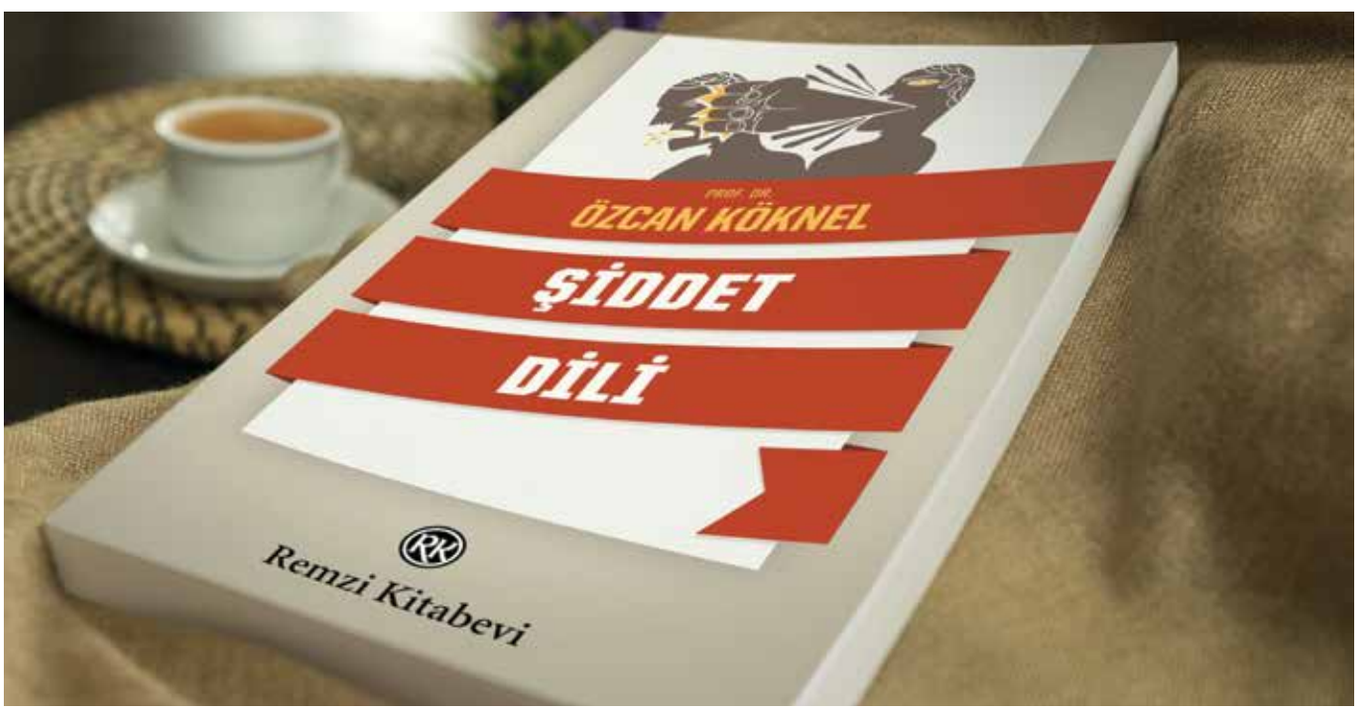

bunu kullanan kişiler oradaki bir bilim adamı, oradaki bir meslek adamı o bile bu dili kullanıyorsa demek ki artık bu dil toplumumuzda yer etmiş olan bir dil demektir. Bundan yıllar önce, İstanbul'da uluslararası bir toplantıya katılmıştım. "Televizyona çıkan kişilerin nelere dikkat etmesi gerekir?" diye bir sempozyum vardı. En basiti ses tonu. Hatta ben bazen derslerde bunun denemesini yapardım. Derse girdiğim zaman "Nasılsınız?" derdim, herkes "İyiyiz" vs. bir şeyler derdi. "NASILSINIZ?" diye bağırınca tepkileri değişiyordu. Aslında aynı sözcüğü kullanıyordum. Bırakın konuşmanın içeriğini, seçtiğiniz sözcüklerin önemini, bir ses tonu bile o mesajın şiddet olup olmadığını belirliyor. Özellikle de medyaya çıkmış olan kişilerin mutlaka bunlara özen göstermesi gerekli. Yani şiddet dilinin yayılmasını önlemek istiyorsak, ses tonundan başlamakta yarar var, o bile etkili oluyor. O bile hakikaten insanlarda bu tür duyguların yaratılmasında rol oynuyor.

Hocam son olarak Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Üsküdar Üniversitesi ve NPİSTANBUL Beyin Hastanesi çalışmaları hakkında sizden bir değerlendirme alabilir miyiz?

Öncelikle bir teşekkür ile başlayayım. Nevzat Bey'e hakikaten çok teşekkür ediyorum. Rektör olmadan önce de biz bazı toplantılarda kendisiyle bir arada bulunmuştuk. Yaklaşımı, ilişkileri, insan ilişkileri, bilgisiyle tanıdığım bir insandır. Bir anımdan bahsedeyim. 2000 yılında Hannover'de bir toplantı yapıldı. Hannover'den "Anadolu Uygarlığının Psikiyatriye Katkısı" diye bir saatlik bir konuşma daveti geldi bana… Bu çok güzel bir fırsattı, bu fırsatı çok iyi kullanabilmek için bir video hazırladım. Hititler'den başlayarak Anadolu'da yaşayan toplumlar psikiyatriye veya insan ruh bilimine neler kazandırmışlar, Freud'un görüşlerinin Hititler'de de olduğunu üst ruh, insan ve alt ruh gibi şeyleri anlatmaya çalıştım. Orada çok büyük bir ilgi topladı çünkü toplantıya gidenler genelde kâğıttan okuyorlardı. Ben böyle video ile oraya katıldım ve çok ilgi gördü. Fakat Türkiye'de ilgilenen kimse olmadı… Nevzat Bey bundan kaç sene önce bu çalışmadan haberdar olmuş. Uluslararası bir kongre yapıyordu, benimle konuştu bu videoyu çoğalttı ve dışarıdan gelen bütün kongre katılımcılarının çantasına bu videoyu koydu. Bu gibi çalışmalardan haberdar olan, değerlendirebilen ve başkalarına da duyurmak isteyen bir kişi. Bu örnekte olduğu gibi Nevzat Bey'in yaptığı çalışmalar, sadece ülkemizin değil, başka ülkeler için de gerekli ve yararlı olan bir motivasyon, bir amaç taşıyor ve o amaca gitmek için de çalışmalarını sürdürüyor.

Prof. Dr. Özcan Könel'e
3. Yüksek İnsani Değer Ödülü

Meslek alanındaki eserleri, çalışmaları, toplum ve birey ruh sağlığında koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri, öğrenci ve yakınlarında rol model olucu özgün etkisi ve katkıları nedeniyle Prof. Dr. Özcan Köknel'e 3. Yüksek İnsani Değerler Ödülü takdim edildi. Sağlık sorunları nedeniyle törene katılamayan Prof. Dr. Köknel'e ödülünü Üsküdar Üniversitesi Kurumsal İletişim Direktörü ve dergimizin Genel Yayın Yönetmeni Tahsin Aksu evinde takdim etti. Köknel, ödül için duygularını şöyle ifade etti: "Öncelikle teşekkür ediyorum. Bu teşekkürümü birkaç açıdan aktaracağım. Benim doğum günüm mart ayında, bu nedenle böyle bir ödülü almak hele bu yaşta almak benim için çok değerli… Bu yıl 90 yaşına gireceğim. Bu ödülün benim yaşım ve çağım bakımından çok büyük bir değeri var. Başka bir önemi de, ödülü Üsküdar Üniversitesi tarafından almak benim için bir onur, gurur ve mutluluk kaynağı oldu. Çünkü 40 yıldır tanıdığım rektörün, üniversiteye yaptığı katkılar ve bu şekilde toplumdaki bazı insanları bu açıdan değerlendirip, başkalarına rol model olarak gösterme çabası bu güne kadar benim bildiğim kadarıyla fazlasıyla düşünülmemiş, uygulama alanına geçirilmemiş bir girişim. Bu nedenle hem kendim için hem de bu girişimin getireceği toplumsal yararlar için, içtenlikle teşekkürlerimi sunuyorum."

Sonsuzluk **Teorisi**

Ramanujan bir Hintliydi ve ona karşı tarafgir ve kibirli olan gruba kendini kabul ettirme gibi bir çabası olmamasına rağmen sonunda herkes tarafından kabul ve taktir görmüştü. Hayatından ve filmin sahnelerinin içine gizlenmiş mesajlardan da anlaşılacağı gibi sadece sayılara ve onlarla olan ilişkilere hayran biri olarak yaşıyordu.

Ayşe Kazancı

Sonsuzluk Teorisi filmi (The Man Who Knew Infinity) dünyaca ünlü bir matematikçi olan Sirinivasa Ramanujan'ın gerçeğe yakın olan hayatını anlatıyor. Çok genç yaşta hayatını kaybetmiş olması onun birçok matematik formülünü ortaya koymasına ve bu alanda ilerleme kaydetmesine engel olmamıştı. Cambridge Üniversitesinde başta Godfrey Hardy olmak üzere dönemin diğer Matematikçileri, kendilerini daha önce olmadığı gibi yeniden şekillendirmekle karşı karşıya kalmışlardı. Ramanujan bir Hintliydi ve ona karşı tarafgir ve kibirli olan gruba kendini kabul ettirme gibi bir çabası olmamasına rağmen sonunda herkes tarafından kabul ve takdir görmüştü. Hayatından ve filmin sahnelerinin içine gizlenmiş mesajlardan da anlaşılacağı gibi sadece sayılara ve onlarla olan ilişkilere hayran biri olarak yaşıyordu. Ne var ki sayılarla ve matematik formülleriyle ilişkisi Hindistan'ın yoksulluğu içindeki insanları için çok fazla bir anlam ifade etmiyor, geçim de sağlamıyordu.

Matematik formülleriyle Yaratıcısı arasında kurduğu bağ Hindistan'da zamanının çoğunu düşünerek/tefekkür ederek geçirdiği mabedinde çıktığı derin yolculuklarını vesile ettiği bu yeteneğini kimse anlamıyordu. Bir tür yalnızlık yaşıyordu, tıpkı diğer insanlardan farklı düşünen bilim adamları, düşünürler ve tefekkür sahipleri gibi. Matematik formülleriyle Yaratıcısı arasında kurduğu bağ güçlü teorilere dönüşünce bunları anlayan birilerini bulma ve gösterme ihtiyacı daha da artıyordu. Çok küçük yaşlardan beri bu sayıları bir eser olarak görüp anlamlı ve formülleştirilmiş dünyasında günlerini, yıllarını dolayısıyla ömrünü geçirmeye çoktan hazırdı.

Bir ressamın en ünlü eserinin renkleri ya da figürleri sanatsal ve maksatlı olarak yerli yerine yerleştirmeye çalışması gibiydi onun sayılarla ilişkisi daha doğrusu sayıların oluşu ona göre öyleydi. Başından beri sezgileriyle fark ettiğini söylüyordu. Sanki ona aşama aşama sezdiriliyordu. Hep neden formüllerle uğraşmak zorunda olduğunu soranlar oldu. O da sadece gördüğünü, hissettiğini söyleyebiliyordu.

"Sezgi bilgiden öncedir."

Henry Bergson, "Sezgi bilgiden öncedir," demişti. Bu cümle her şeyin zaten var olduğunu söylese de kim tarafından var edildiğini söylemiyordu. Ama Sirinivasa Ramanujan için

böyle değildi. Kimin yaptığını ve kendisine kimin sevdirdiğini bilerek ilerliyordu. Her bir sayının, ne kadar anlamlı formüllere dönüşebilen bir deseni oluşturduğunun farkına varıyordu. Hatta bunu kimse gerçekçi bulmasa da rüyalarında bile formüllerine aralıksız devam edebiliyordu.

Bu hali, kendisine sonsuz bir sanat Sahibinin, Sanî'nin sayılar ve formüller üzerindeki sonsuz ilminin burcunu gösteriyordu. Onun zihnindeki sayıları ve formülleri görmesini engelleyen, bölen, parçalayan hiçbir engeli yoktu. Diğerlerinin kendilerine koyduğu gibi ne yüksek egosu vardı çimlere bastırmayacak kadar, ne de ısrarcı inançsızlığı. Hatta Yaratıcısını hiçbir zaman formüllerinin karşısına koyup yargılayacak durumda olmamıştı.

Genç matematikçi, fakirlik, ırkçılık, hırslar ve inançlar arasında kalmıştı. Üniversiteye adımını attığında birden görünen akademik ihtişamının karşısında söylenen şu sözlerde aslında insanı hayrete düşürecek kadar herkesin her şeyi derinden biliyor olduğunu başından anlamıştı: "En yüce bilgiler en mütevazi kaynaklardan gelir," sözü, "çimlerinin üzerinde gezemediği okulun" en büyük gerçeğiydi. Ama kibir, insanın gözünü kör edip ilmi ve o ilme olan aşkı kendi benliğine olan aşka çevirip inançsızlığa razı edebiliyordu. Kendini böyle bir çaresizliğe mahkûm edip değişik roller üretiyordu. Genç matematikçinin etrafında dönen bütün dolaplar onu yoruyor olsa da ne formüllerden ne de inançlardan vazgeçiyordu. Gittiği yerde kendisi gibi olmalarını bekleyenlerin olması, pek umurunda değildi.

Sayılarla formüller hep sonsuza açılan kapıları gösterir

Zorlu hayatı, çok uzaklardaki özlemi ve sayılarla olan ilişkisini, sezgilerini yormasa da sağlığına bir yük olmaya başlamıştı. Sezgisel düşünce biçimi Godfrey Hardy tarafından yeterli bulunmuyordu. Hintli matematikçi hayret verici şekilde matematiksel teorilerinin son halini ortaya koyabiliyor ama ispat yolunu ortaya koymaması diğerleri tarafından üzerinde büyük bir baskı oluşturuyordu. İspat bekleyen akıllar için bunu yapmalıydı. Hardy'e göre bu gerekliydi. Ama genç matematikçiye göre sayılarla formüller hep sonsuza açılan kapıları gösteriyordu. Bu kapılardan da kendisi gibi çok muhtaç ve ihtiyacı olanlar ya da bunu fark edenler geçebilirdi.

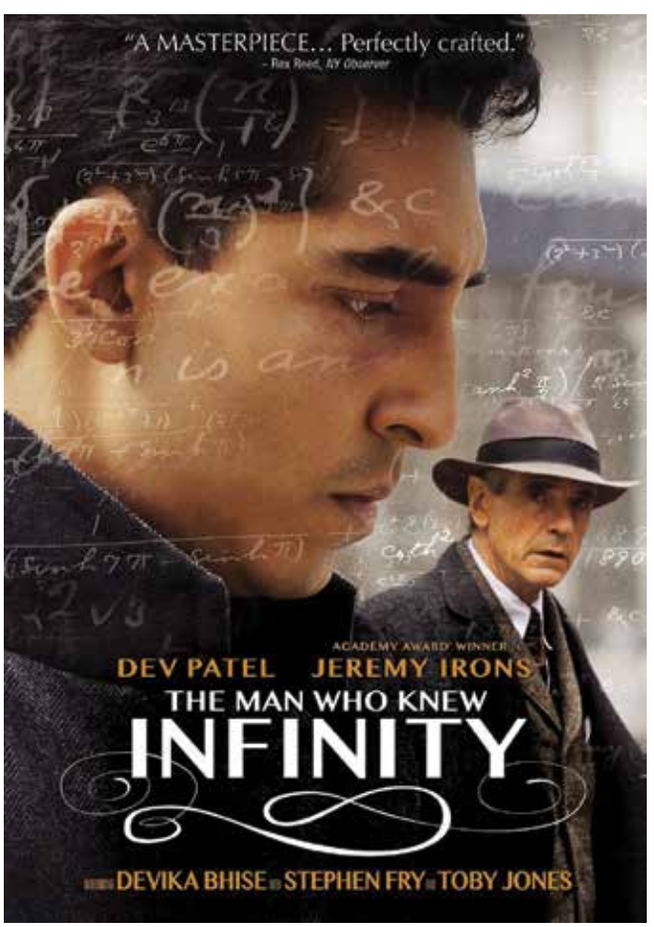

Ramanujan'ın formüllerin ispat edilebilirliği

Godfrey Hardy, matematiksel zekâsına hayran kaldığı bu Hintli gence, nasıl olduğunu bir türlü kabul edemediği teorilerinin ispatı için yardım ederken duyduğu keşif heyecanıyla istemeden genci yoruyordu. Sonuçları başından görebilen genç matematikçi ile bu sonuçların ispatı gerektiğini düşünen Hardy arasındaki uyum epey zor olsa da araları yavaş yavaş düzelmeye başladı. Formüllerin ispat edilebilirliğini gördükçe Hardy'nin hayranlığı artıp kibri azalıyordu. Önceki katı, inançsız duvarları arkasında durmuyordu.

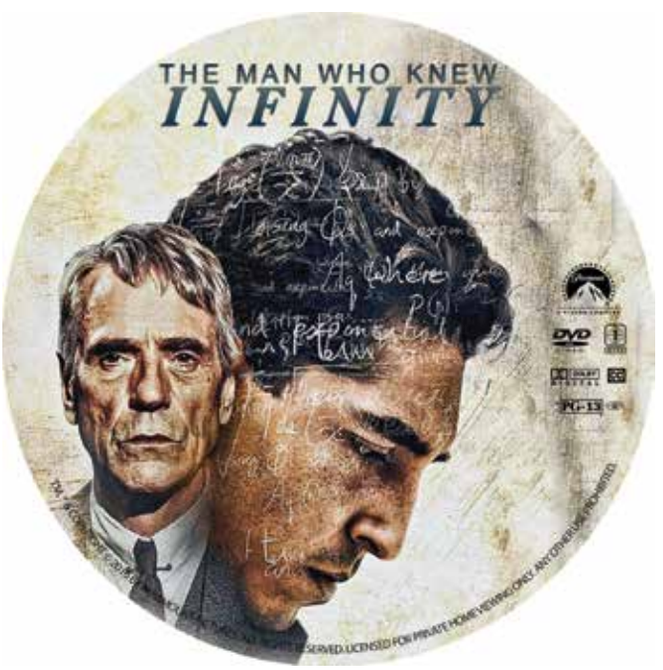

Hardy'nin hedefi aslında ispatsız, delilsiz inanmayan akıl sahiplerine bu formüllerin çıkışını ispat etmeliydi. Çünkü kendini en akıllı görenler, insan aklını üstün gördüklerinden başka bir delili kabul etmiyorlardı. Sezgileri hiç dinlemiyorlardı. Hardy artık bunu açıkça fark etmiş ve genç Hintlinin sezgilerinin, çok farklı öğrenme biçiminin hayranı olsa da, onu bulunduğu çevrede kabul ettirme çabası daha da artmıştı. Sonunda da genç matematikçinin sezgisel formüllerini ispat edip diğer akıl sahipleri içinde görünür hale getirdi. Tabii ki aklı üstün görenler sonunda istemeyerek de olsa aklı yücelttikleri için genç matematikçiyi de kabul etmişlerdi.

Ramanujan'ın genç yaşta ölümü

Ramanujan'ın matematik zekâsının ve sezgilerinin dünya yüzüne çıkması, onun özlemlerine ve kendi cennetine dönüş bileti oldu. Evine, ailesine, sezgilerinin başladığı yere döndü. Fakat beş senelik uzak diyarlardaki anlaşılma çabaları onu yorgun ve hasta düşürdü. Hastalığı tekrarlamıştı ve 35 yaşında hayata veda etti. Her ne kadar dünyaca hatırlanmasına rağmen Hintli matematikçinin hayatı, filmi izleyenlere hâlâ bir hüzün veriyordu. Bu hüzün herkesin aklına şu soruları getirebilir. Neden uzak diyarlara gitti? Neden kendini kabullenmekte zorlanan insanlarla bu sıkıntılara katlandı. Hepsi birkaç formül için miydi? Yahut meşhur üniversitedeki kibirli bir tabloda yer almak için miydi? Tabii ki değildi. Varlığından sadece kendinin haberdar olduğu güzellikleri cesurca her şeye rağmen ortaya koyabildi. Binlercesini de buna şahit etti ve ediyor. Her insanda gizli olan bu sır onun için artık sır değildi.

Bu sır sadece onun hayatı için değil bizim hayatımız için de geçerli. Sonsuz ilim Sahibinin ihtişamlı sanatını sayılar üzerinden her durumda aciz olan bu insana göstermiş olması, onu zorluklara atmış gibi gözükmesi ve hayatının çabucak sona ermesi yine de bize hüzün veriyor. Ama bu kadar güzel sezgileri ona verip sayılar üzerinden kendine hayran bırakarak sezgisel dünyasındaki cennetiyle sadece sezgi olarak kalmasını istemeyen Yaratıcısı başka bir şey diliyordu: Matematikçinin fark ettiği güzelliği, cennet kadar sonsuz güzelliği yine öncelikle onun için ve sonra bu durumu izleyenler için görünür hale getirmek istiyordu. İnsana verdiği sezgilerinin doğruluğunu önce kendi kuluna ispat etmek istiyor, sonra diğerleri de nasibini alıyordu. Bir nevi artık cennetteki renkleri (sayılar penceresinden) gün yüzüne çıkıyor, onları delillendiriyordu. Verilen güzelliklere dikkat çekiyordu. O zaman çekilen sıkıntıların ve zorlukların hiçbir önemi kalmıyordu. Ramanujan için hayatın var ediliş gayesi olan, Yaratıcısının sayılar üzerinden görmesini istediği hayret yolculuğu amacına ulaşmış oluyordu.

Hayatın anlamına gidebilme formülleri

Yaratıcımız kendini muhatap etmek istediğinde kimini matematikçi, kimini sanatçı, kimini ekmekçi, kimini duvarcı, kimini de peygamber olarak murad ediyordu. İçimize koyduğu sezgilerle O'na doğru sevk ve meyil veriyor, çok yüksek yerlere çıkartıyordu. Bu yüksek yerlerde/hislerde kimimiz kalmak istiyor, kalıyorduk. Ama bundan başkalarının haberi olmuyor, ispat bekliyordu. Kimileri de var ki tüm sıkıntılara, zorluklara rağmen dünyaya dönerek adım adım bunları ispata yönelebiliyor, şahit oluyor, şahit edebiliyordu. Çok geniş düşünebildiklerini ve hislerini bizim gibi gören, hissedenlere adım adım anlatabilir hale getiriyordu. Yol göstericilerimiz, rehberlerimiz ile insan olmayı onların bir nefeste aldıkları yolları, bize bir ömürde anlayabilecek olanlara aldırma yolları açıyorlardı. Bize ümit ve çare oluyorlardı. Hayatın anlamına gidebilme formüllerini ispat ediyorlardı. Ama hayat o ki kimileri hâlâ kibrinden çimlerine basamadan formüllerle uğraşıp dururken, kimileri çoktan formülleri ispat etmiş olarak isimlerini yüksek yerlere yazdırıyordu. Kimileri de sadece sayıların değil isimlerin sonsuz yollarında devam ediyor, tıpkı hep genç kalmış Hintli matematikçi gibi.

Dans hem bedeni **hem beyini iyileştiriyor**

Dans etmek formda kalmayı sağlarken aynı zamanda zihinsel gücü artırıyor ve kişiyi mutlu ediyor. Kasları çalıştıran, stresi azaltıp motivasyonu artıran dansın beyin için de önemli faydaları bulunuyor. Uzmanlara göre dans etmek, beynin hafıza ve karar vermeyle ilgili bölgesini genişletiyor.

Yrd. Doç. Dr. Yıldız Erdoğanoğlu
Üsküdar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Üsküdar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yıldız Erdoğanoğlu, dans etmenin insan sağlığı için çok faydalı yönleri olduğunu söyledi.

Sağlık için egzersiz ya da spor denildiğinde çoğunlukla yürümek, koşmak, futbol oynamak, bisiklete binmek gibi aktivitelerin akıllara geldiğini belirten Yrd. Doç. Dr. Yıldız Erdoğanoğlu, "Oysaki insanlık kültürünün yazılı kayıtlarından çok daha eski olan dans, fiziksel olarak bizi formda tutabilecek, eğlenceli başka bir yöntemdir" dedi.

Dans etmek beyni geliştiriyor

Yapılan bir araştırmaya göre dans eden çiftlerde demans riskinin %76 oranında azaldığını söyleyen Yrd. Doç. Dr. Erdoğanoğlu, "Son dönemde özellikle nörodejeneratif (insan beynindeki nöronları etkileyen) hastalıklarla ilgili yapılan çalışmalarda, 18 ay boyunca dans eden ileri yaştaki kişilerin beyninde, beynin hafıza ve yön bulma ile ilgili bölgesi olan hipokampüsün bazı bölgelerinde belirgin hacim artışı olduğu görülmüştür" dedi.

Yrd. Doç. Dr. Erdoğanoğlu, dans etmek için geçerli pek çok neden sıralanabileceğini söylerken, dansın insan sağlığına olumlu etkilerini şöyle sıraladı:

Dans ederken pek çok kas grubu eş zamanlı olarak çalışır: Haftada 2 veya 3 kez yapacağınız dans ile fiziksel uygunluk, denge, genel sağlık ve koordinasyonunuzu artırabilirsiniz.

Dans figürlerini öğrenme aşamaları esnasında beyninizde çalışır. Motor beceriniz, dikkatiniz ve hem uzak hem yakın hafızanız da bir anlamda eğitilmiş olur.

Dans etmek stresi azaltır ve kötü ruh halini düzeltmeye yardımcı olur: Yapılan çalışmalar tekrarlanan coşkulu hareketlerin 'mutluluk hormonu' ismiyle bildiğimiz serotoninin kandaki miktarını daha fazla artırdığını ortaya koymuştur. Bu artışın ruh hali ve bağışıklık sistemi üzerinde olumlu etkisi vardır. Dans etmek stres yönetimini destekler ve kötü bir günü nasıl kurtaracağınızı size deneyimletir.

Dans etmek motivasyonu artırır: Tek başınıza koşuyorsanız ya da egzersiz yapıyorsanız kolayca kendinize bir mazeret yaratıp içinizdeki isteksizliğe yenilebilirsiniz. Dans etmenin güzelliği, bir dans partneri veya bir grupla bunu eğlenceli biçimde yapabilecek olmanızdır.

Dans etmek herkes için uygundur ve özel bir yetenek gerektirmez: Ritmik hareket, insan hareketlerinin doğasında vardır. Yine de kişi mutlaka bedenini dinlemeli ve bireysel performansın hareketleri kişisel olarak ayarlamalıdır.

Yaralanma riski düşüktür: Hobi olarak yaptığınız dans, eklemlere aşırı yük bindirmediği için avantajlıdır ve yeni başlayanlar için dahi yanlış yüklenmelere imkân vermez. Mutlaka diğer egzersizler gibi, ısınma, germe ve soğuma fazlarını içermelidir.

Dans etmek zihni açar: Yapılan araştırmalar, uzun süre dans eden kişilerin dikkat ve entelektüel yetenek testlerinde diğer kişilere göre daha başarılı sonuçlar aldığını göstermiştir. Çünkü hem bireysel dans, hem de grupta bir koreografin dansına uyum sağlamak dikkat, uyarlama ve düşünme gerektirir.

Dans etmek için kişinin kendi yaş düzeyinde ve kendi performansındaki kişilerle dans etmesinin daha faydalı olacağını söyleyen Yrd. Doç. Dr. Erdoğanoğlu, "Bu durum başlangıçta hayal kırıklığı yaşamanızı önlemeye yardımcı olacak ve zamanla daha iyi dans etmenizi sağlayacaktır" dedi.

Dans çocukları da rahatlatıyor

Yrd. Doç. Dr. Erdoğanoğlu "En güzeli çocuk yaşta iken dans etmeye başlamaktır. Araştırmalar, dans eden okul çocuklarının daha az agresif davranışta bulunduklarını söylemektedir" dedi.

Yrd. Doç. Dr. Erdoğanoğlu, "Başlangıçta; en az haftada bir veya iki kez düzenli olarak eğitim yapmak önemlidir. Prensip olarak; hızlı dans etmek kondisyonunuzu artırır, yavaş dans etmek ise duruş düzgünlüğünüzü artırır. İdeal olanı ikisinin kombinasyonunu uygulamaktır" diyerek dans ederek mutlu ve sağlıklı kalınabileceğini vurguladı.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

TEDxUskudarUniversity, **fikirleri buluşturdu**

Üsküdar Üniversitesi, dünyanın en önemli fikir ve tartışma platformlarından biri olan TEDx'e ev sahipliği yaptı. "Değişen İnsan, Değişen Bilim" başlıklı programda alanında uzman akademisyenlerin bilimden siyasete, girişimcilikten yapay zekaya kadar çok çeşitli konulardaki konuşmaları katılımcılar tarafından ilgiyle izlendi. Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, programın çok verimli geçtiğini, her bir konuşmacı sayesinde çok özel bilgiler edinildiğini belirterek "Bilimsel bilginin topluma mal edilmesi toplumun çağı yakalamasıdır. Üniversitenin topluma bilimsel bilgiyi sunması üniversitelerin fonksiyonlarından birisi. Bunu yapmaya devam edelim" dedi.

Üsküdar Üniversitesi Merkez Yerleşke Nermin Tarhan Konferans Salonu'nda NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Nöroloji Uzmanı Doç. Dr. Barış Metin Koordinatörlüğü'nde gerçekleştirilen TEDxUskudarUniversity, "Değişen İnsan Değişen Bilim" başlığında beyin, bilim, yapay zeka, girişimcilik, siyaset, adli bilimler gibi çok farklı alanlarda önemli isimleri bir araya getirdi.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan: "Refah yükseliyor ama insanlar mutsuz"

Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan "Nörobilim Işığında Bilgi Çağından Bilgelik Çağına" başlıklı bir konuşma yaptı. Modern yaşamın refah seviyesini yükseltmesine rağmen insanların mutlu olmadığını belirten Tarhan, sorunun çözümünün de kendi içerisinde saklı olduğunu söyledi. Pozitif Psikolojinin bilim olarak tanınmasının henüz çok yeni olduğunu ifade eden Tarhan, mutluluk bilimi üzerine yapılan çalışmalardan söz etti.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan: "Dünyayı ahlaki akıl yürütme kurtarabilir"

Teknolojideki gelişmelere rağmen günümüzde dünyada pek çok kötülüğün ve şiddet olayının yaşandığını belirten Prof. Dr. Nevzat Tarhan, "Ahlaki akıl yürütmeyi çocuklara ve gençlere öğretmemiz gerekiyor, beynimizi doğru kullanmayı öğretmemiz gerekiyor. İnsan toplumsal faydayı maksimize ederek yaşamazsa dünya yaşanılır olmayacak. Dünya, güçlü planın hakim olduğu, zayıf ve hasta olanın yenik duruma

düştüğü bir dünyaya doğru gider. Şu anda dünyadaki bu gidişi olumluya çevirmenin yolu ahlaki akıl yürütmenin ve beynimizi bu yönde kullanmamızın sağlanması ile olur" dedi. Prof. Dr. Nevzat Tarhan, "İnsanların dünyaya iyilik yapması için bu vizyonu insanlara kazandırmak bence TED Talk'un en önemli fonksiyonlarından biri olmalı" diye konuştu.

Prof. Dr. Sevil Atasoy: "Dünyada pekçok kişi sadece görgü tanığının ifadesi nedeniyle cezaevinde"

Üsküdar Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Sevil Atasoy ise "Masumiyeti Kanıtlanıncaya Kadar Suçlu" başlıklı konuşmasında 90'ların sonundan bu yana içerisinde yer aldığı Masumiyet Projesi'nden örnekler verdi. Dünyada pekçok kişinin hakkında delil olmadan sadece görgü tanıklarının ifadesi doğrultusunda suçu olmadığı halde cezaevinde bulunduğunu söyledi.

Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, Alzheimer'ı anlattı

Üsküdar Üniversitesi Nörobilim Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ'ın "Alzheimer Hastalığında Erken Tanı ve Yaşam Tarzı Önerileri" başlıklı konuşması da büyük ilgi gördü. Alzheimer, Alzheimer'da erken tanı, hastalığı önleyici tedbirlere değinen Prof. Dr. Tanrıdağ, *"Alzheimer'dan Korkma Geç Kalmaktan Kork"* isimli kitabından da önerilere yer verdi.

Cemalnur Sargut: "Acı ve sıkıntılar insan hayatını değiştirir"

Üsküdar Üniversitesi Rektör Danışmanı Cemalnur Sargut da "Rumi ile Dünyaya Bakış" konulu konuşmasında Mevlana'nın dünya görüşünden ve yaşantısından örnekler verdi. Sargut, "Acı ve sıkıntılar insana lütuf gibi gelir. Allah Kuran-ı Kerim'de buyurmuş ki Hz. Meryem acıyla ağaca dayandı, dayandığı ağacı diriltti. Demek ki acılar sıkıntılar insan hayatını değiştirir. O zaman görürsünüz ki hiçbir şey size tesir etmiyor" dedi.

Prof. Dr. Nesrin Dilbaz: "Boncuk Çocuk yetiştirmeyin"

Üsküdar Üniversitesi ÜSBAUMER Müdürü Prof. Dr. Nesrin Dilbaz "Bağımlı Beyin" başlıklı konuşmasında konuşmasında bağımlılık yapan maddelerin beynin yapısını ve işlevini bozduğunu söyledi. Beynin fren mekanizması olan ön beynin bağımlılıktan en çok etkilenen bölge olduğunu ifade eden Prof. Dr. Dilbaz, bağımlılığın daha çok haz almak için geliştiğini kaydetti. Çocuğun gelişim sürecindeki tutum hatalarının gelecekte bağımlı olmasında etkili olduğunu belirten Dilbaz, "Ben bunlara boncuk çocuklar diyorum. Çocukları, 'hiç üzülmesinler, biz onların her ihtiyaçlarını karşılayalım, yorulmasınlar' anlayışı ile büyütmek onlara çok zarar veriyor. Çocukta ben en değerliyim duygusu gelişiyor: 'Benim canım acımamalı, üzülmemeliyim çünkü ben çok değerliyim.' Çocuğa dayanıklılık duygusunu verebilirsek o zaman çocuklarımız acıya üzüntüye dayanıklı hale getirebiliyoruz. Böyle olduğunda da başka bir madde arayarak haz peşinde koşmuyorlar" dedi.

Prof. Dr. Tayfun Uzbay: "Doğru bilgiye ulaşmak için okumak, analitik düşünmek önemli"

Üsküdar Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tayfun Uzbay ise "Görünmeyen Beyin" başlıklı konuşmasında geçmişten günümüze beynin incelenmesine rağmen bugün hala bilinmeyen pekçok yönü olduğunu ifade etti. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında bilgiye ulaşmanın kolay ancak ulaştığımız her bilginin gerçek olmayabileceğine dikkat çekerek "Cehalet taciri diyebileceğimiz bazı kişiler bilgi kirliliğini size ulaştırabiliyor. Hatalı bilgilerden kaçınmanın tek bir yolu var, kesinlikle çok okumak, analitik düşünmek ve doğru kaynakları izlemek. Görünmeyen beyin mutlaka aydınlatılacak" dedi.

Prof. Dr. Mithat Baydur: "Suriye yeni bir dünyanın laboratuvarıdır"

Üsküdar Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mithat Baydur "Soğuk Savaş Sonrası Dünya ve Türkiye" konusunda görüşlerini paylaştı. Uluslararası sistem, bu sistemin sancılı, sıkıntılı ve zorlu dönemeçlerini ele alan Prof. Dr. Baydur, ülkemizin bulunduğu bölgede yaşanan siyasal çekişmelere de değindi. Baydur: "Şu anda Suriye'de an itibariyle Türkiye var, İran, Suriye, Rusya var. ABD var sahada, paramiliter örgütler var. PYD ya da YPG, PKK'nın Suriye'deki tezahürü var, İsrail

müdahil oluyor ve altyapı projeleri için Çinliler geliyor, bu kadar bol aktörün olduğu bir yer, işte tezimiz şudur ki yeni bir dünyanın laboratuvarıdır orası. Yeni bir nizamın bir test sahasıdır ama 10 sene sonra ama 15 sene sonra biz bilmiyoruz. Suriye'deki bu kavga bittiğinde dünya yeni bir nizam arayışına çıkacak" dedi.

Prof. Dr. Sultan Tarlacı: "Aşkın beyindeki etkisi 18 ay sürüyor"

NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Nöroloji Uzmanı Prof. Dr. Sultan Tarlacı, "Aşık Beyin" başlıklı konuşmasında teknoloji ve beyin görüntüleme teknikleri sayesinde aşkın beyni nasıl etkilediğinin görüntülendiğini söyledi. Sırılsıklam aşk döneminde beyinde kimyasal değişimlerin yaşandığını belirten ve yapılan pekçok araştırmadan örnekler veren Tarlacı, "Kimyasal olarak bakıldığı zaman serotonin üzerinden aşkın ömrü yaklaşık 18 ay gibi görünüyor" dedi.

Prof. Dr. Sinan Canan: "Bilim ve din aynı gerçekliğin farklı lisanlarla açıklanma biçimidir"

Üsküdar Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sinan Canan ise "Din – Bilim İlişkisi" başlıklı konuşmasında dünya üzerinde pekçok inancın bulunduğunu, asırlar boyunca din-bilim ilişkisinin sorgulandığını belirterek "Bu ikisi arasında kesin çizgi çekmemiz gerektiği söyleniyor, katılıyorum. Bilim ve din ayrı alanlardır fakat bilim ve din aynı gerçekliğin farklı lisanlarla açıklanma biçimidir. Birbirlerine düşman ya da rakip değildirler. Müthiş tamamlayıcılıkları vardır. Eğer ikisinin de diline yeterince hakimseniz din ve bilim kavgası olduğunu düşünenler ya bilimi bilmezler ya dini bilmezler ama en yaygın ihtimal ikisini de bilmezler" diye konuştu.

Yrd. Doç. Dr. Türker Tekin Ergüzel: "Sürü zekasındaki sosyal fayda esas alınmalı"

Üsküdar Üniversitesi Yazılım Mühendisliği Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. Türker Tekin Ergüzel ise "Yapay Zekâ ve Sağlık Bilişimi Uygulamaları" konusundaki görüşlerini paylaştığı konuşmasında arı, karınca, kuş ve balık sürülerindeki algoritmalara değindi.

Arı, karınca kolonilerinin ve sığırcık kuşlarının etraflarındaki tehlikelerden korunmak ve civarlarındaki yiyecek kaynağına en kısa zamanda ulaşabilmelerini sağlayan sürü zekâsı yaklaşımını ele alan Ergüzel, insanoğlunun da bireysel ihtiyaçlarını ve kararlarını sosyal ihtiyaç ve karar mekanizmasıyla birleştirdiği, sosyal faydayı esas aldığı taktirde yeryüzündeki insan kaynaklı pek çok problemin çözüleceğinin altını çizdi.

TEDxUskudarUniversity buluşması, Ventures&Mentors Leauge Kurucusu-CEO Ufuk Batum'un "Girişimcilik ve İnovasyon" başlıklı konuşması ile tamamlandı. Batum, girişimcilik için en önemli şeyin sanılanın aksine para değil, doğru network ve mentor olduğunu kaydetti.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan: "Bunu yapmaya devam edelim"

Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, kapanış konuşmasında programın çok verimli geçtiğini, her bir konuşmacı sayesinde çok özel bilgiler edinildiğini belirterek "Bilimsel bilginin topluma mal edilmesi toplumun çağı yakalamasıdır. Bu nedenle üniversitenin topluma bilimsel bilgiyi sunması üniversitelerin fonksiyonlarından birisi. Bunu yapmaya devam edelim, bakalım toplumdaki geri dönüşümler nasıl olacak?" diyerek emeği geçenlere teşekkür etti.

Program, katılımcıların bir arada hatıra fotoğrafı çektirmesiyle sona erdi.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

Dünyaca ünlü beyin cerrahı **Prof. Dr. Madjid Samii'ye** Üsküdar Üniversitesi'nden Fahrî Doktora

Üsküdar Üniversitesi, İran asıllı dünyaca ünlü bilim insanı ve beyin cerrahı Prof. Dr. Madjid Samii'ye, nörobilim alanında dünya çapında gerçekleştirdiği önemli çalışmalar ve bilimsel katkılardan dolayı fahrî doktora unvanı verdi. Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Nevzat Tarhan tarafından "Fahrî Doktora Unvanı" belgesi takdim edilen Prof. Dr. Madjid Samii, "Beyin cerrahisi alanında dünyadaki gelişmeler" başlığı ile bir konferans verdi. Prof.Dr. Samii, NPİSTANBUL Beyin Hastanesi'nde adının verildiği Nöroşirurji Merkezi'nin de açılışını gerçekleştirdi.

Üsküdar Üniversitesi Senatosu, İran asıllı dünyaca ünlü bilim insanı ve beyin cerrahı Prof. Dr. Madjid Samii'ye araştırma ve klinik uygulamalara etki eden "Nörobilim" alanında dünya çapında gerçekleştirdiği önemli çalışmalar ve bilimsel katkılarından dolayı Fahrî Doktora unvanı verme kararı aldı.

Prof.Dr. Nevzat Tarhan takdim etti

Üsküdar Üniversitesi'nin daveti ile Türkiye'ye gelen Prof. Dr. Madjid Samii, NPİSTANBUL Beyin Hastanesi'nde düzenlenen törene katıldı.
Törenin açılış konuşması Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Nevzat Tarhan tarafından yapılırken; Üsküdar Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Muhsin Konuk, fahrî doktora takdim gerekçesini okudu.
Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Prof.Dr. Madjid Samii'ye "Fahrî Doktora Unvanı" belgesini takdim ederek cübbesini giydirdi.

Prof.Dr. Madjid Samii Nöroşirurji Merkezi'ni açtı

Prof.Dr. Madjid Samii, daha sonra "Beyin cerrahisi alanında dünyadaki gelişmeler" başlığı ile bir konferans verdi. Prof. Dr. Samii, törenin ardından isminin verildiği NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Nöroşirurji Merkezinin açılışını da gerçekleştirdi.

Prof.Dr. Madjid Samii: Binlerce sinir cerrahı yetiştirdi

Dünyanın en iyi beyin cerrahları arasında yer alan Prof. Madjid Samii, kariyeri boyunca, birçok prestijli ulusal ve uluslararası ödül, şeref ve madalyanın sahibi oldu. Beyin cerrahisi alanında şimdiye kadar 17 kitabı ve 500'den fazla bilimsel makalesi yayınlanan Prof. Samii'nin en önemli başarılarından biri, dünyada binlerce sinir cerrahını yetiştirmesidir. Bugün bu beyin cerrahlarının çoğu kendi ülkelerinde lider konumda bulunuyorlar.
Prof. Dr. Madjid Samii, 19 Haziran 1937'de Tahran'da, bilimle iç içe olan bir ailede dünyaya geldi. İran'da liseyi bitirdikten sonra Almanya'ya taşınan ve Mainz Üniversitesi'nde tıp ve biyoloji eğitimi alan Samii, Mainz Üniversitesi'nde beyin cerrahisi alanındaki özel çalışmalarına başladı ve 1970 yılında beyin cerrahisi kuruluna kabul edildi. Henüz 32 yaşındayken asistan profesör olarak kariyerine başladı ve Mainz Üniversitesi'nde beyin cerrahisi bölümü müdür yardımcılığı görevine getirildi. Bir yıl sonra beyin cerrahisi profesörü oldu. 1977 yılında, Almanya'nın Hannover kentindeki Beyin Cerrahisi Departmanı (Nordstadt Hastanesi) Yönetim Kurulu Başkanı oldu ve 2003 yılına kadar bu görevde kaldı.

Kafatası taban cerrahisinde ilk kursu düzenledi

2000 yılında Hannover'de Uluslararası Nörobilim Enstitüsü'nü (INI) kurdu. 2003 yılında Nordstadt Hastanesi ve Hannover Tıp Fakültesi görevlerinden emekli oldu ve kendisini Uluslararası Nörobilim Enstitüsü'ne adadı. Prof. Samii'nin bilimsel kariyerinin en önemli yönü, eğitime ve beyin cerrahisinin geliştirilmesine olan bağlılığıdır. Beyin cerrahı profesörü olarak meslek hayatının başından beri, dünyanın dört bir yanından beyin cerrahlarının eğitimine büyük önem verdi. 1971'den bu yana Mainz Üniversitesi'nde düzenli olarak cerrahi alanında dersler verdi. 1979'da Hannover'da kafatası taban cerrahisinde dünyanın ilk eğitim kursunu düzenledi. 2004 yılında, INI-Çin'in başkanı olarak, klinik beyin cerrahisi alanında uluslararası kurslar düzenledi.

Adına dernek kuruldu

2002 yılında, öğrencileri ve arkadaşları "Uluslararası Sinir Cerrahları Madjid Samii Kongresi (MASCIN)" adı altında uluslararası bir beyin cerrahisi topluluğu kurdu, daha sonra adı "Madjid Samii Uluslararası Beyin Cerrahları Derneği (MASSIN)" olarak değiştirildi. Almanya'dan Hindistan'a, Çin'den Rusya'ya kadar dünyanın pek çok ülkesinde düzenlenen beyin cerrahisi toplantılarında onur konuğu oldu. Uluslararası kongrelerde özel davet edilen öğretim görevlisi olarak 1000'den fazla ders verdi.

Madjid Samii Onur Madalyası veriliyor

2011 yılında, Dünya Beyin Cerrahisi Dernekleri Federasyonu (WFNS), örneği rastlanmamış şekilde Prof. Dr. Madjid Samii adına onur madalyası verilmesini kararlaştırdı. "Madjid Samii Madalyası" her iki yılda bir dünya çapındaki en önemli sinir cerrahlarına veriliyor. Bu ödül, kazanan için yüksek bir onur anlamını taşıyor. İlk madalya ve ödül töreni 2011 yılında WFNS toplantısı sırasında Brezilya'da gerçekleşti, ödüle ilk layık görülen sinir cerrahı ise Marsilya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Maurice Chox oldu.

İleri düzey teknolojiye sahip Nöroşirurji Merkezi

NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Prof. Madjid Samii Nöroşirurji Merkezi, sahip olduğu ileri düzey teknoloji sayesinde beyin cerrahisi, omurga cerrahisi, boyun ve bel fıtığı, skolyoz ameliyatları, çocuk beyin, sinir ve omurilik cerrahisi, tümör, anevrizma operasyonları, Tremor, Distoni, Majör depresyon, OKB, Epilepsi, Tourette Sendromu, Derin beyin stimülasyonu (DBS), Parkinson ve hareket bozuklukları ile nöromodülasyon cerrahilerinin tamamının yapılmasına imkân sağlıyor.

Türkiye'nin ilk 1A Ultra Clean ameliyathane donanımı

Prof. Madjid Samii Nöroşiruruji Merkezi'nde robotik cerrahiden anevrizma cerrahisine, Parkinson ve Epilepsi ameliyatlarına kadar pek çok alanda hizmetin verildiği biri 1A olmak üzere 2 laminar flow üniteli dijital ameliyathane ve 16 yatak kapasiteli yoğun bakım ünitesi bulunuyor. Türkiye'nin ilk ve tek 1A Ultra Clean ameliyathane donanımıyla cerrahi operasyonları asiste eden ileri teknolojik alt yapısı ile ameliyat riskleri minimum düzeyde gerçekleşiyor. Yoğun bakım biriminin Seviye 3'e kadar tüm seviyelerdeki yoğun bakım hastalarına tam teşekküllü hizmet verecek donanımı bulunuyor.
NPİSTANBUL Beyin Hastanesi Prof. Madjid Samii Nöroşiruruji Merkezi, akıllı donanıma sahip entegre sistemi ile başarılı cerrahi operasyonlar için tüm imkanları barındırıyor. Floresan boyama ile tümör ameliyatı yapabilen ileri mikroskobik cerrahi ile tümörlerin daha başarılı çıkarılması sağlanıyor.

Beyin, sinir ve omurilik cerrahisinde, çocuk beyin cerrahisi, tümör, anevrizma operasyonları gibi ameliyatlar için O-Arm MR CT navigasyon ve ICG, frame teknolojieri hata oranının sıfırlanması hedefleniyor. Otomatik skolyoz çekimi yapabilen dijital röntgenin de bulunduğu merkezden nöronavigasyon destekli ileri düzey beyin cerrahi mikroskopu ile sodyum floresan rehberliğinde vasküler - onkolojik cerrahi hizmeti hedefi kolay tespit etmeyi amaçlıyor.
Nöronavigasyon destekli üst düzey intra operatif, renkli doppler ultrasonografi cihazı ile kontrollü cerrahi operasyon olanağı ile komplikasyonların bertaraf edilmesi amaçlanırken nöronavigasyon destekli üç boyutlu görüntüleme sistemi ile operasyon öncesi ve esnasında hedefe kısa ve hızlı yoldan ulaşılması hedefleniyor.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

Prof. Dr. Tayfun Uzbay, **beynin görünmeyen yüzünü yazdı**

"Beyninizin karanlık tarafını ne kadar tanıyorsunuz?" sorusunun cevabını vermek için yola çıkan Prof. Dr. Tayfun Uzbay, beyinle ilgili bu zamana kadar hiç sorulmayan, konuşulmayan ve yazılmayanları kaleme aldı, tüm çalışmalarını yeni kitabı Görünmeyen Beyin'de bir araya getirdi.

Üsküdar Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Dekanı ve Nöropsikofarmakoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (NPFUAM) Müdürü Prof. Dr. Tayfun Uzbay, *"Görünmeyen Beyin"* isimli yeni kitabında beyinle ilgili konuşulmayan detayları kaleme aldı.

Bu zamana kadar çok sayıda kitap yazan, birçok bilimsel yayının çeviri editörlüğünü yapan Prof. Dr. Tayfun Uzbay, bu kez beyin gibi karmaşık yapıyı en anlaşılır ve sade bir dille anlattı.

Yeni kitabı "*Görünmeyen Beyin*"de beynin gizemleriyle ilgili merak edilen birçok bilimsel araştırmayı, doğru bilinen yanlışları bir araya getirdiğini ifade eden Prof.Dr. Uzbay, "Bu kitapta öncelikle, bilgi kirliliğinin giderek arttığı bir ortamda, beyinle ilgili geçerli bilgilerin yani beynin görünen yüzünün anlaşılır bir dille aktarıldığına; ikinci olarak da beyin konusundaki güncel sorular eşliğinde, hâlâ açıklayamadığımız tartışmalı noktaların ele alınarak bu kez de beynin görünmeyen yüzünün aydınlatıldığına şahit olacaksınız" dedi.

Yıllarını beyin araştırmalarına veren bir nöropsikofarmakolog olarak, kitabın yazımı öncesinde cevabı merak edilen birçok soru üzerinde uzun süreli çalışma ve araştırmalar yapan Prof. Dr. Tayfun Uzbay, yeni kitabında "Psikopatların beyninin karanlık taraflarında neler var?", "Beynin özgür iradesi var mı?, "Suçlu mu? Hasta mı?", "Geleceğin beyin odaklı hukuku: Nörohukuk", "Beyin neden ve nasıl hastalanıyor?", "Tedaviden ne anlamalıyız?", "Düşünce gücüyle başka beyinleri yönetmek mümkün mü?", "Yaşadığımız deneyimler beynimizi nasıl değiştiriyor?", "Beynimizi yeniden inşa etmek mümkün mü?", "Genetik mirasımız kaderimiz mi?", "Erkek beyni, kadın beyni: Ne kadar farklı?" sorularının cevabını verdi.

Destek Yayınları'ndan çıkan *"Görünmeyen Beyin"* kitabına seçkin kitabevlerinden ve online kitap mağazalardan ulaşılabiliyor.

ÜHA (Üsküdar Haber Ajansı)

Kadirşinas Üsküdar

Üsküdar Zeynep Kamil; bebek kokusu gibi,
Eskimez sokakları, kumaş dokusu gibi...

Canlı Karacaahmet, bağrında can topluyor,
Serviler sallandıkça, dersin; yürek hopluyor.

Göze gelen bir diyar; Çengelköy'ün göbeği.
Kundaktaki Kandilli, Üsküdar'ın bebeği!

Salacak'tan salınır, Boğaz'ın serin suyu.
Serinlik Ayazma'nın değişmeyen bir huyu.

Gün boyu minareler, ezanlarla seslenir;
Yedi tepe koşturur, Çamlıca nefeslenir.

Altunizade'nin şık kültürel sitesidir;
Dimağlarda Üsküdar Üniversitesidir.

Hatırlatır semada, Kız Kulesi martısı;
Üsküdar İstanbul'un, her zaman bir artısı…

Selahaddin ÇEKMEGİL

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

NP İSTANBUL Beyin Hastanesi
Nöropsikiyatri | Bağımlılık | Beyin Cerrahisi
Uzman Desteğiyle

www.uuyayinevi.com

Avrupa'nın 2. Beyin Hastanesi

Beyin, Sinir ve Omurilik Cerrahisi

Tam Teşekküllü Genel Hastane

1A Ameliyathaneler

Tam Donanımlı **Yoğun Bakım**

Çocuk Psikiyatri, Nöroloji, Nöroşirurji

Nöromodülasyon Merkezi

Psikoloji, Psikiyatri, Nöroloji

Özel 7/24 Acil Psikiyatri

NPAMATEM Bağımlılık Merkezi

Kişiye Özel Tedavi **Farmakogenetik**

Üsküdar Üniversitesi **Bilim Ortağı**

Mükemmele ulaşmak için beyinden ilham aldık

NP İSTANBUL Beyin Hastanesi

Nöropsikiyatri | Bağımlılık | Beyin Cerrahisi

Üsküdar Üniversitesi *Bilim Ortağı*

npistanbul NPİSTANBULBeyinHastanesi

Saray Mah. Ahmet Tevfik İleri Cad. No:18, 34768 Ümraniye / İstanbul

T: 0 216 633 06 33 F: 0 216 634 12 50